This weekly newspaper was mailed on
Tuesday, August 28, 1998

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 35 (2530) 1998 RUGPJŪTIS-AUGUST 28 • LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS – LITHUANIAN WEEKLY • 2185 STAVEBANK RD., MISSISSAUGA, ONT. L5C 1T3, CANADA • NUMERIO KAINA – $1

Didysis išsisklaidymas

Platesnės apimties išeivių judėjimas iš pokarinės Vakarų Vokietijos į užjūrius prasidėjo 1948 metais. Daugiausia lietuvių išvyko į JAV, Kanadą, Australiją ir Angliją. Taigi šiemet galime minėti to didžiojo išsisklaidymo 50-metį.

IŠSISKLAIDĖM , bet nedingom. Ir ryšių vieni su kitais nenutraukėm. Dar net labiau suartėjom ir sustiprėjom atsistoję tvirčiau ir pastoviau naujuose įsikūrimo kraštuose. Juose jau nuo pat pirmųjų dienų šalia asmeninių poreikių tvarkymo labai lygiagrečiai organizavosi ir lietuviškasis gyvenimas, tas atskiras pasaulis ir būtinas savitam išsilaikymui. Tautybes tirpinančio katilo pavojai tuo metu visur buvo didesni ir labiau linksniuojami negu šiandien. Tas tik dar labiau skatino neprarasti tautinio tapatumo. Lietuvybės išlaikymo nuostata tapo visų pastangų ir organizavimosi pamatu. Lietuvos laisvinimas, be perstojo Maskvos patikėtinių ironizuotas, natūraliai sudarė visų pirmaeilių uždavinių viršūnę, nes kas gi tas lietuviškasis gyvenimas užsienyje, jei Lietuvos nebebus. Tarptautiniai politiniai vingiai aiškiai rodė, kad kova dėl Lietuvos nepriklausomybės atstatymo bus ilga. Todėl tam reikėjo atitinkamai ruoštis. Ta dingstimi buvo organizuojama Pasaulio lietuvių bendruomenė bei kitos grynai politinės krypties grupuotės. Buvo steigiamos savos parapijos, mokyklos, kūrėsi fondai, kooperatyvai, spaudos leidyklos su savais laikraščiais ir kitais spaudiniais. Žodžiu, buvo daroma viskas, kad lietuviškos tvirtovės išeivijoje stipriai stovėtų. Visus tuos pasiekimus po daugelio metų kai kurie iš Lietuvos atvykę išeivijos lankytojai pavadino stebuklu.

KYLA klausimas – kas toliau? Klausimas vis dažnėjantis. Dėl išeivijos ateities jau nemažai pasisakyta. Atrodo, kad apie tai nebus nustota kalbėti, nes tai labiausiai rūpimas klausimas. Ar ši darbšti, veržli ir sąmoninga išeivija, padariusi "stebuklus", būtų galėjusi ką nors dar geriau, gal ir daugiau padaryti? Kaip ten bebūtų, šiandien dar niekas nenori matyti griūvančių tvirtovių, ir visi labai pergyvena, kai tai atsitinka.Tie įsteigtieji lietuviški židiniai, ypač savosios parapijos, apie kurias šiaip ar taip praktiškai sukasi kone visa tautinė veikla, savo reikšmės dar greitai nenustos. Jos ir toliau remiamos ir remtinos – didesniuose lietuvių telkiniuose jos jau tampa ir naujųjų ateivių pirmosiomis oazėmis. Be to, priaugančioji karta jaučiasi turinti savo namus – tas atskiras ir specialias vietas, kur gali laisvai susirinkti, plėsti savitarpį bendravimą, atlikti pasirinktus bendrinės reikšmės darbus, kurti ir gerinti savąją veiklą lietuviškų tradicijų bei tautinės kultūros aplinkoje. Be šių sąlygų sunkiai įsivaizduojamas išeivijos gyvenimas, juo labiau jos ateitis. Įgyti pastatai, veikiančios parapijos, stovyklavietės bei kitos institucijos tapo konkrečia fizine jungtimi, kurios netekus būtų neišvengiamas ir pagreitintas susiliejimas su kokia kita tvirčiau egzistuojančia, bet jau nebe sava aplinka. Todėl tie gyvybiniai atramos taškai visomis išgalėmis ir priemonėmis yra ne tik remtini, bet ir stiprintini. Išeivijoje užaugusi lietuviškoji karta, geriau pažįstanti gyvenamojo krašto sąlygas bei įvairių sričių kampus ir užkampius, gali ieškoti naujų ar papildomų būdų tiems atramos taškams stiprinti. Tai vykdant atsimintina tik viena – ne viskas gali būti tempiama pagal normas, kurios tinka didesnėms, visokeriopai pajėgesnėms grupėms. Atrodo, kad bent šiuo metu einame mūsų poreikius bei pajėgas atitinkančia linkme. **Č.S.**

Pasaulio lietuvių dainų šventės vadovai atidarymo metu **Nuotr. ELTOS**

Pasaulio lietuvių dainų šventės vėliava iškilmingai įnešama programos pradžioje **Nuotr. ELTOS**

IŠEIVĖS AKIMIS

Pasaulio lietuvių dainų šventė

G. BREICHMANIENĖ

1998 m. birželio 28-sios rytą Vilniaus oro uoste didelį būrį Kanados lietuvių nuoširdžiai sutiko Lietuvos liaudies kultūros centro darbuotojai – Dainų šventės rengėjai ir lengvas lietutis, kuris buvo nuolatinis draugas per visas dvi savaites mūsų viešnagės Lietuvoje. Tik kartais jis būdavo įkyrus ir šaltas, o kartais ir saulutei leisdavo iš po debesų pažvelgti į didingus renginius Vilniuje.

Vilnius sukvietė ir priglaudė lietuvius iš visos Lietuvos pakraščių, iš užjūrių, iš Sibiro, iš Ukrainos, Lenkijos, Latvijos, Estijos, Vokietijos. Didesniais ir mažesniais būreliais, pasipuošę kaip kas išmanė ir sugebėjo iškilmingiau, nešdami savo vietovių pavadinimus – plakatus, ilga eisena žygiavo nuo katedros Gedimino prospektu Vingio parko link. Dainų dienos koncertas turėjo būti kulminacinis renginys, užbaigiąs beveik visą savaitę trukusių renginių ciklą. Eiseną lydėjo keliolika dūdų orkestrų, kurie palaikė žygiuojančių ir žiūrovų nuotaiką, kėlė entuziazmą. Tai buvo *II Pasaulio lietuvių dainų šventė.*

"SKAMBĖK, DAINA"

Šventės proga buvo išleidžiamas laikraštukas "Skambėk, daina". Jau birželio 26 d. pirmame numeryje Marcelijus Martinaitis įvade "Susiglauskite, dainos..." nepaprastai gražiai apibūdino dainos reikšmę lietuviui, nesvarbu kur jis bebūtų. Jis rašė: "Prie žodžio glausis žodis, daina – prie dainos, kaip nuo amžių lietuvis glaudėsi prie lietuvio karuose, tremtyje, darbuose ir šventėse. (...) Ji (daina) neišdavė ir buvo su mumis tremties vagone, partizanų bunkeryje, vargingoje kaimo pirkelėje, Vorkutos barakuose, Čikagoje, Melburne. (...) Daina jam (lietuviui) buvo paskutinis ryšys su tėvyne, namais, artimaisiais, kalba. Žmogus sunkią valandą kreipėsi į dainą, ragindamas ją skristi, lėkti, pranešti, paklausti, nuraminti. Ir daina skrido, lėkė tūkstančiais kilometrų iš Sibiro lankyti artimųjų... Daina – mūsų slaptas ryšys, mūsų širdies bangos, sklindančios po tolimiausius kraštus ir vėl grįžtančios į mus, į mūsų širdis ir namus. (...) Mūsų dainose viskas išsaugota: mūsų saulė, žemė, dangus, namai, ąžuolai, obelys, vartai, mūsų įrankiai, javai, žodžiai, mūsų Vilnius..."

Taip, daina yra artimiausias lietuvio draugas džiaugsme ir skausme. Todėl dainos tokios įvairios, pilnos ilgesio, meilės ir skausmo. Todėl ir visi renginiai pavadinti vienu vardu – Dainų šventė. Ji šakojosi į keletą renginių, kuriuose ryškėjo įvairios lietuvių liaudies meno apraiškos. Šiuose renginiuose buvo atstovaujama visa Lietuva. Per 30,000 dalyvių sudarė vaikai, jaunuoliai, suaugusieji ir seneliai. Jie grojo, šoko, dainavo, demonstravo savo meniškus dirbinius, maisto gaminius, gintarą.

"SKAMBĖKITE KANKLĖS"

Kanklių vakaras pirmą kartą buvo įjungtas į Dainų šventės programą. Tai nuopelnas ir mintis kankles pagerbti buvo Onos Mikulskienės ir Prano Stepulio. Jiedu abu pradėjo savo kanklininkystės karjerą 1940 m. Jono Švedo įsteigtame Liaudies ansamblyje. Per 58 metus Pr. Stepulis Lietuvoje, o Ona Mikulskienė išeivijoje lietuviškų kanklių skambesį saugojo, tobulino, skleidė ir dabar savo darbą apvainikavo sėkmingai įvesdami į Dainų šventės programą. Keletą dienų prieš liepos 2 Vilniaus universiteto Skargos kieme, kuris yra prieš pagrindinį įėjimą į universitetą ir Šv. Jono šventovės fasadą, buvo paruoštos sėdimos vietos žiūrovams ir pakyla kanklininkams, kurių iš visos Lietuvos suvažiavo apie 400. Tačiau po pietų lietus taip negailestingai pylė, kad koncertas buvo perkeltas į Šv. Jono šventovę. Buvo atlikti Jono Švedo, Alf. Mikulskio, J. Naujalio, M. K. Čiurlionio ir kitų muzikų kūriniai, harmonizuotos liaudies dainos. Pirmasis bandymas, atrodo, pavyko ir reikia tikėtis, kad ir toliau kanklės bus įrašytos į Dainų švenčių programas.

PRIĖMIMAS PREZIDENTŪROJE

Apsidairius aplinkui atrodė, kad (liepos 3) į prezidentūrą buvo sukviesti šventės rengėjai, dirigentai, grupių vadovai, spaudos atstovai, fotografai, filmuotojai ir t.t. Lietuvių liaudies kultūros centro direktorius Juozas Mikutavičius (pagrindinis šventės rengėjų direktorius) pradėjo šį susitikimą ir pakvietė Lietuvos prezidentą tarti žodį.

Prezidentas pasveikino visus suskridusius iš tolimiausių pasaulio kampų. Visus sukvietė į Vilnių meilė savo tėvynei, savai dainai. Jis linkėjo, kad ir gyvenime būtume vieningi, kaip kad dainuodami lietuvišką sutartinę. Jis taip pat įteikė regalijas pagrindiniams šventės rengėjams. Pasibaigus trumpai oficialiai daliai prezidentas draugiškai bendravo su žmonėmis, nevengdamas fotografuotis ir persimesti žodžiu su pažįstamais. Tuo tarpu atitinkamai pasipuošę patarnautojai nešiojo šampaną, ragindami visus vaišintis.

Po šio priėmimo įvyko oficialus šventės atidarymas prie įėjimo į prezidentūrą lauke. Pakėlus virš prezidentūros šventės vėliavą, prezidentas pasveikino visus susirinkusius, paskelbė, kad šventė oficialiai atidaryta, kvietė visus džiaugtis lietuvių liaudies menu, kuris suteiktas mums puoselėti ir perduoti sekančiai kartai. (Nukelta į 2-rą psl.)

KANADOS ĮVYKIAI

Kaip panaudoti perteklių?

Federacinės liberalų partijos organizacinis komitetas rugpjūčio vidury susirinko posėdžiams aptarti sekančios parlamento sesijos veiklos programą. Posėdžiai vyksta paties ministerio pirmininko J. Chretien rinkiminėj apygardoj, Shawinigan (Kvebeko provincijoj) miestelyje, naujai pastatytame ištaigingame viešbutyje ir konferencijų centre. Vienas iš pagrindinių svarstybų punktų atrodo yra, kaip panaudoti federacinio biudžeto perteklių, kuris siekia bilijoninę sumą. Pasiūlymų netrūksta – provincijos stengiasi išsirūpinti daugiau pinigų savo projektams finansuoti, spaudimas didėja paskirti daugiau pinigų sveikatos reikalams. Finansų ministeris P. Martin kol kas nelabai kalbus apie savo planus, tik pabrėžia, kad jis stengsis pagyvinti ekonomiją ir parūpinti daugiau darbų jaunuomenei.

Privatūs senelynai Kanadoje pradėjo dygti kaip grybai po lietaus. Federacinė ir provincijų sveikatos ministerijos, norėdamos kuo labiau sumažinti savo biudžetus, lengvai leidžia steigti privačius senelynus. Kai kurie iš jų yra pelno nesiekiantys, kiti steigiami pasipelnymui. Tačiau ir vieni, ir kiti nėra reguliuojami atitinkamais įstatymais – jų savininkai teturi nenusižengti vietos savivaldybiniams įstatymams, kurie nėra pritaikyti senelių globai tvarkyti. Valdiški senelynai ir chroniškų ligų skyriai ligoninėse yra labai griežtais įstatymais tvarkomi ir ten priežiūra yra pritaikyta kiekvieno senelio reikmėms, tačiau patekti į juos nėra lengva, tenka gana ilgą laiką laukti, kol atsiranda vieta naujam gyventojui. Čia ir užpildo atsiradusią spragą privatūs senelynai. Jie paprastai priima tik tokius gyventojus, kurie patys gali apsitvarkyti. Ten parūpinamas maistas, pastogė, išvalomas kambarys, išplaunami baltiniai, brangesnieji (kainuojantieji iki $5,000 per mėnesį) parūpina šiek tiek daugiau paslaugų, o viskuo kitu turi pasirūpinti patys seneliai. Tačiau dažnai atsitinka, kad priimtų pajėgių senelių sveikata vėliau pablogėja ir jiems reikia didesnės priežiūros, kurios privatūs senelynai neįstengia parūpinti, o prarasti gyventoją jiems irgi nesinori. D. Kelly, "Senior Link" organizacijos atstovas, (Nukelta į 8-tą psl.)

Savaitė Lietuvoje

Prezidentas Gudijos pasienyje

BNS skelbia, kad Lietuvos prezidentas Valdas Adamkus liepos mėn. aplankė Lietuvos ir Gudijos pasienį. Jo nuomone, būtina toliau stiprinti valstybės sienos apsaugą bei gerinti personalo parengtį. V. Adamkus apžiūrėjo statomą Šalčininkų pasienio užkardos pastatą. Apie 2 mln. litų kainuojančiame pastate dirbs 70 pareigūnų, kurie prižiūrės 70 kilometrų ruožą. Pastatas bus baigtas statyti rugsėjo mėn. Jis taip pat aplankė prieš mėnesį atidarytą Medininkų pasienio kontrolės punktą. Lietuva ir Gudija yra pasidalijusios per pusę 650 kilometrų sienos žymėjimo darbus. Lietuva jau yra pažymėjusi 283 kilometrus, darbus ketinama baigti iki šių metų pabaigos.

Lankėsi vyriausiasis rabinas

ELTA skelbia, kad liepos 24 d. Vilniuje Lietuvos prezidentas Valdas Adamkus priėmė vyriausiąjį Izraelio rabiną Israel Meer Lau, kuriam jis pažadėjo, kad su žydų bendruomene bus apsvarstytas valstybinėje Martyno Mažvydo bibliotekoje saugomų torų – 300 religinių knygų – likimas. Svečias siūlė knygas perduoti žydų maldos namams.

Parengta sutartis

Kaip praneša BNS, liepos pabaigoje Lietuvos ir Rusijos diplomatai baigė rengti tarpvyriausybinę sutartį dėl investicijų skatinimo ir apsaugos. Numatoma ją pasirašyti rudenį, Lietuvos ministeriui pirmininkui Gediminui Vagnoriui besilankant Rusijoje. Sutartis jau patvirtinta Lietuvos ir Rusijos užsienio ministerijų teisės ir tarptautinių sutarčių skyrių.

Negaus prieglobsčio

ELTOS žiniomis, Šveicarija savo valstybėje nebeteiks Lietuvos piliečiams prieglobsčio. Lietuva vieneriems metams įtraukta į "patikimų" kraštų sąrašą, t.y. valstybių, kuriose žmonės nėra persekiojami. Šveicarijoje nebus nagrinėjami prašymai, pateikti asmenų, kilusių iš šiam sąrašui priklausančių valstybių.

Viešėjo EK narys

Liepos 22 d. Lietuvoje lankėsi Hans van den Broek, Europos komisijos ryšininkas su Vidurio ir Rytų Europos kraštais. Jis pakartojo įvairių pareigūnų anksčiau pareikštą nuomonę, jog atranka kandidačių stojimui į Europos sąjungą bus daroma remiantis objektyviais kriterijais. Pabrėžta, kad Lietuva padariusi pažangą, ypač didinant bendrąjį vidaus produktą, mažinant biudžeto deficitą.

Svečias pažymėjo, kad privatizacija nevyksta taip sparčiai, kaip tikėjosi Lietuvos vyriausybė. Svarbu modernizuoti įmonę ir "sukurti aiškią, viešą bei patikimą ekonomikos aplinką". EK pranešimas apie kraštų kandidačių pažangą turėtų būti baigtas lapkričio mėn., o dar po mėnesio bus pateiktas Europos sąjungos narių vadovų susitikime Vienoje. Lietuvos vyriausybinė Europos integracijos komisija iki rugsėjo 1 d. turi paruošti pranešimą apie atliktas užduotis Europos komisijai.

Susitikimas su diplomatais

Liepos pabaigoje Vilniuje susirinko Lietuvos diplomatinių atstovybių užsienyje vadovai. Jie susitiko su prezidentu Valdu Adamkumi, seimo pirmininku Vytautu Landsbergiu, užsienio reikalų ministeriu Algirdu Saudargu ir ministeriu pirmininku Gediminu Vagnoriumi. Pastarasis pareiškė ambasadoriams, jog jie pirmumą turi teikti diplomatiniam veiklumui, paslaugumui Lietuvos įmonėms, eksportuojančioms produkciją, ryšiams su žiniasklaida. Ambasados turėtų aktyviau informuoti užsienio valstybes apie padėtį Lietuvoje, iškelti jos teigiamas puses.

Posėdžiuose pažymėta, jog reikia įsteigti Lietuvos ambasadas Olandijoje ir Airijoje, taip pat Europos sąjungon stoti besirengiančiose Slovėnijoje bei Vengrijoje.

Lietuvos misijos Jungtinėse Tautose (JT) ambasadorius Oskaras Jusys pranešė, kad Lietuva tikisi iki 2000-ųjų JT sumokėti likusią skolos dalį, kuri sudaro apie 2 mln. JAV dol. Lietuvos prezidentas lankysis JT būstinėje oficialiu vizitu rugsėjo mėn.

Protestuoja žalieji

Latvijoje aplinkosaugos judėjimo aktyvistai liepos mėnesį prie Lietuvos ambasados Rygoje pradėjo bado streiką protestuodami prieš Būtingės naftos terminalą. Jiems nepagarbiai panaudojus Lietuvos trispalvę, Latvijai buvo pateikta nota, į kurią Latvijos užsienio reikalų ministerija atsakė su apgailestavimu dėl neteisėtų veiksmų. Tuo pačiu Lietuvos ambasadoriui buvo praneštas Latvijos visuomenės nerimas dėl naftos terminalo galimos žalos Baltijos jūrai, skelbia "Respublika".

Iš viso šeši žaliųjų veikėjai tęsia bado streiką, žada protestuoti tol, kol bus įvertintas statomo Būtingės terminalo poveikis aplinkai. Jie ambasadoriui įteikė peticiją, kurioje reikalaujama dviem mėnesiam sustabdyti terminalo statybą, kol bus pateiktos žinovų išvados.

Rugpjūčio 6 d. Lietuvos prezidentas Valdas Adamkus laiške Latvijos vadovui Gunčiui Ulmaniui nepagrįstais pavadino Latvijos nuogąstavimus ir ragino Latviją konstruktyviai bendradarbiauti sprendžiant aplinkosaugos problemas. **RSJ**

Šiame numeryje

Didysis išsisklaidymas
Ne viską reikėtų tempti pagal normas, tinkančias kitiems
Pasaulio lietuvių dainų šventė
Daina neišdavė, buvo su mumis ir Vorkutos lageriuose
Griuvo komunizmas, grius ir kapitalizmas?
Socialinė ir humanistinė pertvarka yra pageidautina
Du skrydžiai, nepasiekę Lietuvos
Tėvynės garsinimas, brangiai apmokėtas gyvybėmis
Susitikimas su išeivijos veikėjais
Susitarta palaikyti glaudesnius ryšius, pasikeisti adresais
Gyvenimo atstumtieji
Pokalbis su retai pastebimais ir mylimais
Augęs Kanadoje darbuojasi Brazilijoje II
Buvo daug vargšų, bet jie savotiški "inteligentai"
Gilia senove dvelkianti Etiopija
Ten rastas seniausias 3.5 milijonų metų skeletas
Mažosios Lietuvos istorinė reikšmė II
Įtaigiau skamba pasakojimas apie Dievo rykštės kirčius

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI
THE LIGHTS OF HOMELAND

2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ontario L5C 1T3, Canada.
Tel. 905 275-4672. FAX 905 275-6755. E-mail: tevzib@pathcom.com

Canada Post Registration nr. 509 Sales Product Agreement nr. 1001760 LEIDĖJAS: Kanados lietuvių katalikų kultūros draugija "Žiburiai". REDAGUOJA: kun. dr. Pr. Gaida, R. Sakalaitė-Jonaitienė, Č. Senkevičius, G. Gaižutienė. Metinė prenumerata – $42, pusmetinė – $21, rėmėjo – $52, garbės – $62. Oro paštu į užjūrius – $135. Amerikoj – JAV dol. Pavieniai nr. – 1 doleris. Adresų keitimo reikalu kreiptis į "TŽ" administraciją. Skelbimai ruošiamam nr. priimami iki ketvirtadienio. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Rankraščiai taisomi redakcijos nuožiūra. Bendradarbių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę.

Tėviškės žiburiai (The Lights of Homeland, USPS 740-550) is published weekly, except 1st and 2nd week in August and 4th week in December by Lithuanian Canadian R.C. Cultural Soc. "Žiburiai", Inc., 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ont. L5C 1T3. Phone: 905 275-4672. U.S. office of publication, Lewiston, NY 14092. Subscriptions: regular $42.00, supporter $52.00, honorary $62.00 per year. PERIODICALS Postage paid at Lewiston, NY. US POSTMASTER: send address changes to: "Tėviškės žiburiai", P.O. Box 1195 Lewiston, NY 14092. CANADA POST: send address changes to 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ontario L5C 1T3. Printed in Canada. ISSN 0040-4063.

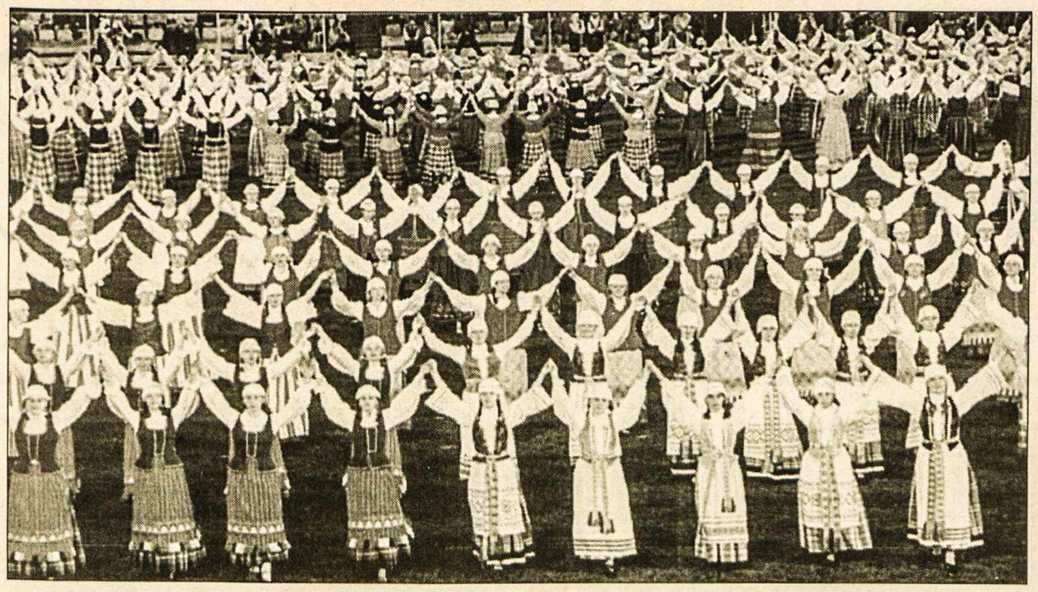

Pasaulio lietuvių dainų šventės šokių dienos programos atlikėjų dalis — Nuotr. ELTOS

Griuvo komunizmas, grius ir kapitalizmas?

Markso-Engelso manifestas, vyravęs 150 metų, nieko iš esmės nepakeitė, nes buvo tik retorinė dialektika. Kapitalizmas kovą laimėjo, bet parodė, kad ir jis netobulas. Tarp kapitalizmo ir socializmo vyksta dialoginė sąveika. Galimas dalykas, kad iš jos išriedės ateities valstybių santvarka

ALGIMANTAS EIMANTAS

Komunistų manifestui – Markso ir Engelso kūriniui šiemet sukanka 150 metų. Tas jų dokumentas, turėjęs plačią pasaulinio masto įtaką, iš esmės mūsų planetoje nieko nepakeitė, nes galutinėje išvadoje pasirodė esąs tik nelemta dialektika, pražūtinga žmonijai savo politinėje ir ekonominėje visumoje.

Visų mūsų nelaimei Stalino ir Lenino totalizmas, pasisavinęs Markso-Engelso idėjas ir apgaubęs jas utopiniu miražu, sistemingai naikino visas kitas santvarkas.

Markso-Engelso filosofijos skleidėjai puikiai suprato, kad aršiausi jų priešai rikiuojasi krikščionių demokratų, liberalų ir net socialdemokratų gretose. Markso-Engelso pasekėjai tikėjo jų manifestą esant vienintele alternatyva kapitalizmo galiai slopinti. O kapitalizmo išpažinėjai Europoje ir Amerikoje grūdinosi kovai su ta doktrina, kovai, kuri pagaliau buvo vainikuota laimėjimu po 80 metų maskvinio komunizmo siautėjimo.

Sovietų Sąjungos totalizmas tapo kapitalizmo auka. Sovietinės tironijos verguose nežuvo lygybės, brolybės ir laisvės troškimas. Jie visomis jėgomis darbavosi tos diktatūrinės santvarkos išgyvendinimui. Kaip Prancūzijos revoliucija, taip ir Sovietų Sąjungos žlugimas įkvėpė pasaulį reformuotis ir įgyvendinti kilnius principus, surištus su žmogaus teisėmis, principus, kuriuos neigė ir žeidė Kremlius.

Marksas-Engelsas siekė sunaikinti ir globalinę laisvos rinkos struktūrą. Kai kurie jų mąstymai gan tiksliai pramatė šių laikų kapitalizmo praktiką, nes šiandien daug kas kaltina laisvąją rinką grobuoniškumu ir beširdiškumu, bet kartu pripažįsta, kad ji vis vien geriausiai tenkina visus ekonominius reikalavimus. Kapitalistinė laisvosios rinkos sistema dar neturi konkurento.

Tačiau socialinės rūpybos ir humanistinės linkmės puoselėtojai yra susirūpinę tos sistemos technologinių, ekonominių ir politinių sluoksnių nesuvaldomumu bei savanaudiškumu. Tokie reiškiniai matomi valdžios organuose, net ir visuomenės srityse. Yra kraštų, kur vyrauja laukinis, grobuoniškas kapitalizmas, reikalingas reformų. Kyla klausimas, ar tokia reforma galima?

Tokie klausimai surakina kasdieninį gyvenimą ir buitį, nes jie yra sunkiai sprendžiami, dar sunkiau įgyvendinami.

Švedija bando derinti socializmą su šelpiamuoju kapitalizmu, bet jos pasiekti rezultatai nuvylė daug ką. Kol kas manoma, kad šiam klausimui spręsti nepakanka dialogo, o reikia politinės drąsos ir valios.

Kaip besvarstytume šią problemą, aukštesnio lygio socialinė ir humanistinė pertvarka yra pageidautina. Šioje srityje, kaip rašo William Pfaff, "Los Angeles Times" žurnalistas, pirmauja Vokietija ir Prancūzija. Prancūzai rinkimuose prieš metus gausiai pasisakė prieš parlamentarų konservatizmą. "L'Humanité" dienraštis, remdamasis savo apklausos duomenimis, teigė, kad tik 22% atsakiusiųjų įžvelgė viltį kapitalizme, o jau 53% – baimę ir maištą toje sistemoje.

Vis dėlto apklaustieji tikėjosi ir vylėsi valstybinės sistemos lankstumo bei galimybių jai tobulėti. Net 90% apklausos dalyvių geidė permainų ir reformų įvairiose kapitalistinėse srityse.

Kapitalistinius kraštus labai domina buvusių ir tebesančių socialistinės ideologijos kraštų polinkis jungtis į kapitalizmą ir derintis su jo reikalavimais. Rusija ir buvusieji Sov. Sąjungos satelitai bei respublikos daro pažangą, nors ekonomiškai skausmingą. Net ir Kinija rado kapitalizme priimtinų dalykų.

Iš visko matyti, kad dabarties socializmas ir demokratiškas kapitalizmas artėja prie vienas kito daugelyje atvejų. Demokratijose kyla nauja linkmė, artima socializmo dėsniams. Socialistinėse santvarkose matyti demokratinių-kapitalistinių bruožų. Tai rodo, kad tam tikras suartėjimas abiejų sistemų yra galimas.

Laisvės kovų muziejus

MIELI TAUTIEČIAI,

Nesulaikomai bėga metai. Vis labiau nuo mūsų tolsta Lietuvos sūnų ir dukrų partizaninės kovos su raudonuoju okupantu už Tėvynės Laisvę laikai. Negrįžtamai išeina ir iš gyvenimo žmonės, ant savo pečių nešę sunkią okupacijos naštą.

Kad visa, kas vyko Lietuvoje baisiausiais okupacijos metais, nenueitų į užmarštį, po ilgų kentėjimų grįžę politiniai kaliniai tremtiniai, jų tarpe ir aš, prasidėjus Atgimimui, skubėjome rinkti visa tai, kas primena partizanines kovas, tremtį ir kitas netektis. Susikaupė apie 6000 rodinių. 1993 m. atidarėme nedidelę parodą, kurioje išdėstėme tik nedidelę dalį rodinių. Šiemet liepos mėnesį Savivaldybės pastangomis gavome naujai suremontuotas 266.76 m^2 patalpas. Jose numatome įrengti ilgalaikę, atitinkančią visus reikalavimus, parodą, išsamiai nušviečiančią tremties ir partizanines kovas Sūduvoje, o tuo pačiu ir visoje Lietuvoje. Čia bus rengiamos istorijos pamokos moksleiviams, teikiamos objektyvios žinios apie didvyrišką kovą su okupantais.

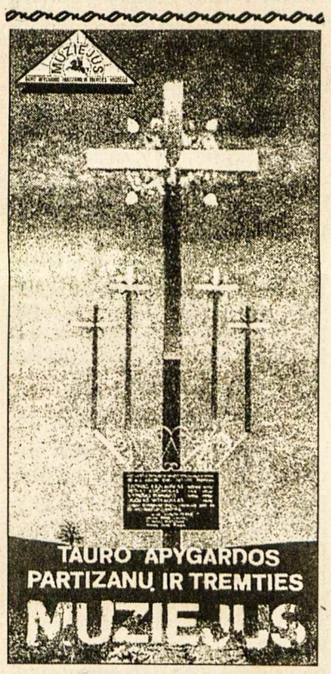

Tačiau naujos parodos įrengimas pagal sudarytą sąmatą pareikalaus mažiausiai 60,000 litų. Marijampolės miesto savivaldybė tam lėšų neturi.

O tokią parodą – muziejų įrengti būtina. Mes, išlikę gyvi, neturime teisės leisti, kad išblėstų vardai tų, kurių krauju aplaistyta gimtoji žemė. Tuo tikslu kreipiuosi į Marijampolės miesto įmones ir visus geros valios žmones ir į Jus, brangūs išeivijos tautiečiai, paramos. Suprasdami "Tauro" apygardos partizanų ir tremties muziejaus svarbą ir jo išsaugojimą ateities kartoms nors ir mažiausia auka padėsite kuo greičiau įgyvendinti užsibrėžtą tikslą.

Muziejuje viena salė bus skirta išeivijos atminimui. Todėl prašau visus atsiminimus, rodinius, laiškus, nuotraukas, įvairius daiktus, susijusius su Jūsų priverstiniu išvykimu iš Tėvynės, siųsti adresu: "Tauro" apygardos partizanų ir tremties muziejus, Vytauto g. 29, LT 4520 Marijampolė, Lithuania

Aldona Vilutienė,
muziejaus vedėja

Tel. darbo – 50754, namų – 56223. P.S. Valiutinė sąskaita – nr. 115006092. Lietuvos taupomasis bankas, Marijampolės skyrius Kodas 60107.

Pasaulio lietuvių dainų šventė

(Atkelta iš 1-mo psl.)

FOLKLORO DIENA

Po oficialaus šventės atidarymo skubėjome į Sereikiškių parką, kur Gedimino kalno papėdėje lankytojų laukė visa Lietuva. Čia, susiskirstę į Suvalkiją, Dzūkiją, Aukštaitiją ir Žemaitiją, savo meniškus medžio drožinius, gintaro dirbinius, įvairiausius audinius, rankdarbius, pintinėles, verbas, iš medžio išpintas gėles rodė kaimo meistrai. Sunku buvo apsispręsti kas gražiau, nes kiekvienas daiktelis vis buvo kitoks, kruopščiai nudailintas, su įkvėpimu ir meile sukurtas. Priėjau išvadą, kad lietuviai kūrybingi ir darbštūs žmonės. Šeimininkės ant stalų buvo išstačiusios savo gaminius – sūrius, dešras, kumpius, šiltas dešreles, skilandžius, bulvinius plokštainius (kugelį), įvairiausios rūšies ruginę duoną, ragaišius, "bobas" ir kitokius kepinius.

Bet tai dar ne viskas. Visas parkas skambėjo daina, muzika. Pasakoriai per garsiakalbius tarmiškai pasakojo įvairiausius nuotykius, etnografiniai ansambliai (daugiausia vyresni žmonės) dainavo sutartines, o jaunesnieji apie šelmį bernelį ir mergelę. Vyrai pardavinėjo alų, girą ir midų. Čia pat senukai įsidrąsinę suko į ratą juos stebinčius žiūrovus, grojo kaimo kapelos, kitur vėl šoko ir dainavo vaikai arba ant pievutės susisėdę klausėsi senelės pasakojimų.

Kaip gera būtų, kad mūsų išeivijos jaunimas turėtų progos visa tai pamatyti, kartu išgyventi, nes tai mūsų visų šaknys, mūsų Lietuva.

Ir oras buvo puikus. Tikra lietuviška vasara. Nors man stebintis, kad taip daug lietaus šią vasarą, mano draugė atsakė: "Na, ko tu nori? Juk ir Lietuva yra nuo žodžio lietus (?)".

ANSAMBLIŲ VAKARAS

Liepos 4 d. iš pat ryto žvalgėmės į dangų, kuris atrodė juodas ir piktas. Gerokai nulijo, bet po pietų pradėjo giedrintis ir vakarop net saulutė išlindo pasižvalgyti. Kaip gyva upė plaukė žmonių minia į kalną – į tą nuostabų gamtos kampelį, kuris man priminė graikų amfiteatrą arba Kaune esantį Dainų (buvusį Mickevičiaus) slėnį.

Vieno kalno šlaite padaryta scena ir paaukštinimai sustoti chorams bei orkestrams, o kituose trijuose šlaituose įrengti suolai žiūrovams susėsti. Tarp kalnų esančiame slėnyje cementu išpilta plokštuma, skirta šokėjams pasirodyti.

Koncerto pradžia – 9 val. vakaro. Lietuvoje vasarą temsta daug vėliau, tad ir 9 val. dar šviesu. Raseinių Magdelė prabilo žemaitiškai ir pakvietė kitą žemaitį ministerį pirmininką Gediminą Vagnorių atidaryti ansamblių vakarą.

Tuojau šokėjai užpildė jiems skirtą platformą. Šokis sekė šokį, daina dainą, palydimi kaimo kapelų, liaudies instrumentų orkestrų ir chorų. Pirmoje dalyje šoko daugiausia vaikai lengvesnius šokius. Vaikų ansambliai gerai paruošti, gražiai susišokę. Kaip ir paprastai koncertuose, programa vis kilo ir sunkėjo. Atskirai pasirodė orkestrai ir chorai.

Daugelis dainų jau žinomos, tad įsijungė ir publika, galbūt buvusieji ansamblių nariai. Atrodo, kad toną davė ansamblio "Lietuva" šokėjai (tai buvusio J. Švedo įsteigto "Liaudies" ansamblio tęsinys). Jie yra profesionalai, bet ir mėgėjų ansambliai neatsiliko savo pasiruošimu ir atlikimu. Iš pradžių sukosi tik ratukai – viduryje dideli, o iš šalių mažesni. Bet programai vis kylant, susilaukėme ir įvairesnių derinių, apeiginių vestuvinių šokių, trankių polkų ir valsų. Meno vadovas – Pranciškus Budrius, vyriausias baletmeisteris – Vytautas Buterlevičius.

Šokių autoriai įvairūs, bet daugiausia Juozo Lingio choreografija, nes ir ši šventė – Šokių diena skirta J. Lingio aštuoniasdešimtmečio sukakčiai paminėti. J. Lingys laikomas pačiu kūrybingiausiu ir populiariausiu tautinių šokių kūrėju ir po jo mirties.

Dešimt tūkstančių žiūrovų sėdimose vietose, o dar daug ir ant vejos susėdusių nejautė vakaro vėsumos, nes labai aktyviai ar tai daina, ar plojimu ar bent siūbavimu jungėsi į bendrą nuotaiką.

Programai artėjant į galą ir jau visiškai sutemus, elektros lemputės sukabinėtos medžiuose pradėjo į taktą mirkčioti. O kai scenos šone kabanti šventės emblema pradėjo visokiomis spalvomis mirguliuoti ir pasipylė fejerverkų ugnis, publika sustojo, plojo ir šaukė "bravo". Vėl ta pati žmonių upė leidosi į pakalnę, išsinešdama gražius šio vakaro prisiminimus.

Kalnų parko jauki atmosfera, artuma programos dalyvių ir publikos gyva muzika ir dainos, gerai suderinta programa jungė atlikėjus su publika, ir, jau šventei praėjus, daug kas kartojo: stipriausią įspūdį paliko ansamblių vakaras. Pradėjus žingsniuoti namų link, lengvas lietutis vėl lydėjo mus.

(Bus daugiau)

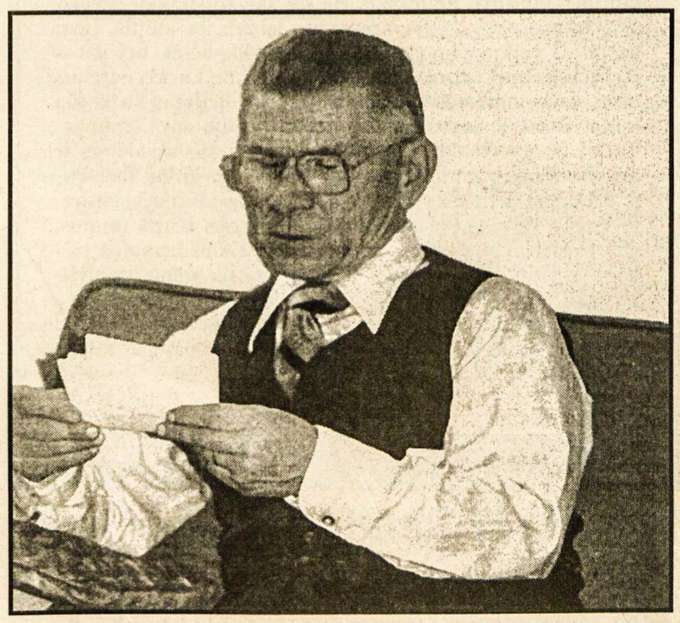

A. a. JONAS DAMBARAS

Laikas sustoja mirusiems. Bet jis smarkiai šuoliuoja gyviesiems. Štai jau 10 metų be **a.a. Jono Dambaro.** Nebėra jo mūsų tarpe, bet kartu ir yra, nes bėgančio laiko vėjai taip greitai neužtrina paliktų gilesnių pėdsakų, kuriuos čia minimas torontietis velionis buvo giliau įspaudęs plačiuose lietuviškos bei skautiškos veiklos laukuose. Prisimintina – a.a. J. Dambaras buvo gimęs 1916 m. balandžio 11 d. Biržų apylinkėje. Nuo mažens skautas. Su skautybe, suaugęs ir per visą savo gyvenimą nuo jos nesiskyręs. Mokinukas, studentas, karys, fabriko darbininkas – viskas lengvai derinosi su idėja tarnauti Dievui, tėvynei ir artimui, nes velionis niekada nebuvo vien tik išorinis organizacijos reprezentantas. Kur bebuvo, ką bedirbo, savo gyvenimo būdu liudijo stiprų idealistinį nusiteikimą, stengdamasis juo užkrėsti ir savo bendraminčius bei visus sutiktus žmones.

Torontiečiai su velioniu atsisveikino 1988 m. rugpjūčio 31 d. Atsisveikino, bet nepamiršo: ir skautai, ir evangelikų-liuteronų Išganytojo parapija, ir Toronto Lietuvių Namai, ir visa lietuviškoji visuomenė. Labiausiai – vienintelė duktė Kristina, ryžtingai einanti savo mylimo tėvelio nurodytu keliu. **Snk.**

Ne viskas miršta, ką mirtis paliečia,
palieka dainos aidas, atlikti darbai...

AtA
ZIGMUI REVUI
mirus,

žmoną SOFIJĄ, dukras – GRAŽINĄ ir LILĘ su šeimomis nuoširdžiai užjaučiame –

choras "Daina"

Buvusiam LN vyrų būrelio sekretoriui

a.a. ZIGMUI REVUI
mirus,

jo žmonai SOFIJAI, dukroms – GRAŽINAI ir LILEI su šeimomis reiškiame nuoširdžią užuojautą ir kartu liūdime –

Toronto LN vyrų būrelio valdyba

PADĖKA

A.a. KAZIMIERAS SIMAITIS

mirė Hamiltone, Ont. 1998 m. liepos 7 d. Palaidotas liepos 10 d. Šv. Jono lietuvių kapinėse Mississaugoje, Ont.

Nuoširdžiai dėkojame Hamiltono Aušros Vartų parapijos klebonui kun. J. Liaubai, OFM, už ligonio lankymą, maldas ir gedulines Mišias. Esame dėkingi vargonininkei sol. L. Marcinkutei už gražų giedojimą. Ačiū J. Krištolaičiui už atsisveikinimo žodį parapijos tarybos vardu ir užuojautą "Tėviškės žiburiuose". Dėkojame parapijos komiteto bendradarbiui J. Stankui ir L. Klevui už ligonio lankymą jo ligos metu, dr. Saunoriui už rūpestingą gydymą. Padėka DLK Algirdo kuopos šauliams už garbės sargybą prie karsto. Ačiū aukojusiems Kanados lietuvių fondui, karsto nešėjams, B. Stanulienei už paruoštus pusryčius, ponioms už skanius pyragus, visiems velionį lankiusiems ir palydėjusiems į amžinojo poilsio vietą. Ačiū už visas aukas, rūpestį ir pagalbą liūdesio valandoje.

Brangus vyras, mylimas tėvelis ir senelis liks gyvas mūsų maldose ir prisiminimuose.

Liūdintys – *žmona Elena Simaitienė ir sūnūs su šeimomis*

Jau pasiilgom tavo švelnios šypsenos

PADĖKA

A.a. ONAI GRIGARAVIČIENEI,

mylimai mamytei, brangiai močiutei ir promočiutei iškeliavusiai į amžinybę, dėkojame Prisikėlimo parapijos kunigams už Mišias šventovėje. Ypatinga padėka kun. Eugenijui Jurgučiui, OFM, daugelį metų velionę lankiusiam namuose, suteikusiam Ligonio sakramentą, pasimeldusiam ir tarusiam gražų žodį laidotuvių namuose bei palydėjusiam į amžinojo poilsio vietą.

Dėkojame Danguolei Radtkienei už vargonavimą ir giedojimą gedulinių Mišių metu. Padėka provaikaitei Alanai, giedojusiai laidotuvių namuose ir šventovėje, ir vaikaitei Irenai, skaičiusiai apaštalų laiškus. Nuoširdus ačiū seselei Loretai už moralinę paramą, mielai draugei Primai Saplienei už jautrius atsisveikinimo žodžius kapinėse.

Dėkojame karsto nešėjams, aukų rinkėjoms M. Povilaitienei ir P. Saplienei, aukojusiems velionės atminimui pagerbti Vilniaus krašto lietuviškoms mokykloms, Vaikų dienos centrams Lietuvoje ir Tremtinių grįžimo fondui paremti. Nuoširdi padėka visiems, kurie užprašė Mišias, atsiuntė gėlių ir pareiškė užuojautas raštu bei žodžiu. Padėka ponioms už pyragus ir B. Stanulienei už skaniai paruoštus pusryčius.

Sunku paprastais žodžiais išreikšti jums mūsų padėką. Tegul Dievas atlygina už jūsų širdžių gerumą. Giliame liūdesyje likusios dukros –

Birutė Končienė, Regina Stabačinskienė,
Genovaitė Budreckienė ir jų šeimos

Dr. Gina J. Ginčauskaitė
optometristė
1551 Bloor Street West,
Toronto, Ont. M6P 1A5
(prie Lietuvių Namų)
Priima pacientus pagal susitarimą
Tel. 416 532-7115
Susitarus priima pacientus ir vakarais

AtA
VYTAUTUI DUMAŠIUI
Čikagoje mirus,

nuoširdžiai užjaučiame seserį VILMĄ ir svainį ERNSTĄ STEPONUS bei jų sūnus – ERNESTĄ ir JONĄ su jų šeimomis –

Išganytojo parapijos moterų draugija

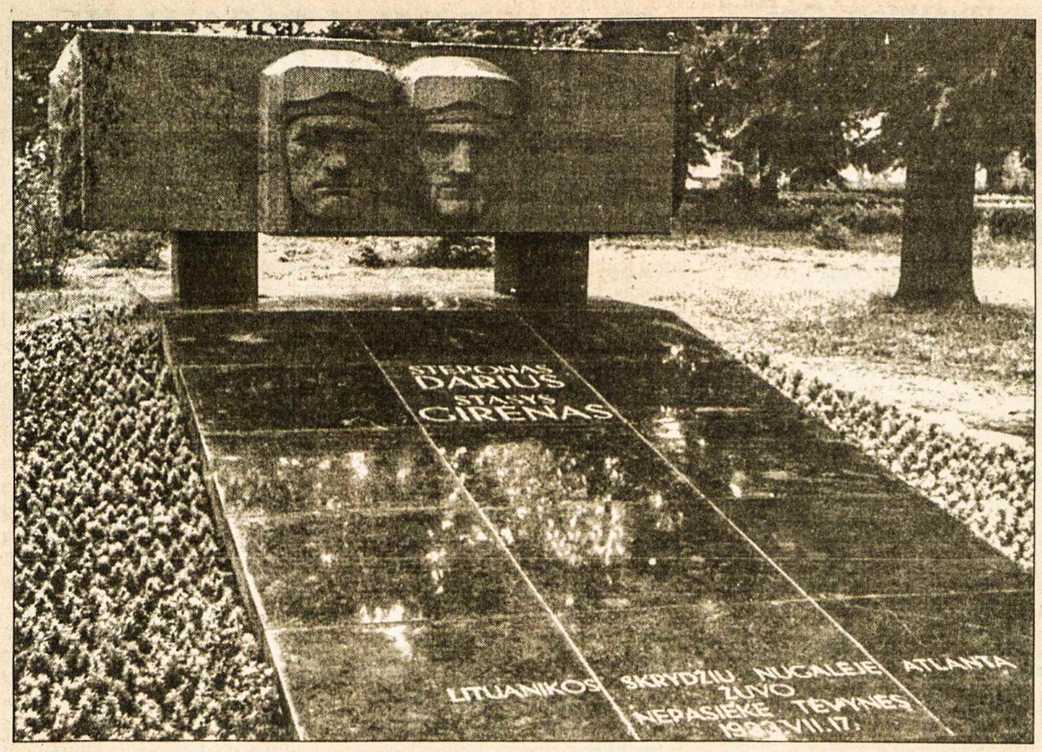

Transatlantinių lakūnų Stepono Dariaus ir Stasio Girėno palaikai, palaidoti Kaune 1964.VIII.12. Antkapinio paminklo autoriai – skulptorius V. Mačiuika ir architektai A. V. Nasvyčiai. Įrašas: "Lituanikos skrydžiu nugalėję Atlantą žuvo nepasiekę tėvynės 1933.VII.17"

LIUDININKO ATSIMINIMAI

Du skrydžiai, nepasiekę Lietuvos

Dariaus ir Girėno "Lituanica I" ir Vaitkaus "Lituanica II". Herojiški žygiai, liudijantys išeivijos ryšį su Tėvyne. Tas ryšys tebėra gyvas ir po 65-rių metų

IGNAS MEDZIUKAS,
Los Angeles

1933 m. pradžioje buvo rašoma spaudoje, kad du Amerikos lietuviai ruošiasi skristi iš Niujorko į Kauną. Buvau tada Vytauto Didžiojo universiteto studentas. Prisimenu, kad tų narsių lietuvių skrydis per Atlantą buvo sukėlęs didelį susijaudinimą, todėl kauniečiai nekantriai laukė, kada bus pranešta skrydžio laikas, kad galėtų tuos drąsius lakūnus sutikti. Pagaliau buvo gautas pranešimas, kad tie lakūnai Darius ir Girėnas liepos 15 d., 6 val. 24 min., pakilo sunkiai pakrautu lėktuvu "Lituanica" iš Floyd Bennet oro uosto Niujorke, skrydžiui per Atlantą.

Minios kauniečių traukė į Kauno aerodromą Aleksote. Minioje buvau ir aš. Žmonės nekantriai laukė. Pagaliau buvo gauta liūdna žinia, kad lėktuvas nukrito Vokietijoje prie Soldino (dabar Lenkijos teritorijoje Pščelnik vietovėje) ir abu lakūnai žuvo. Koks nusiminimas ir skausmas. Į Kauną buvo atskraidinti tik jų kūnai.

Dalyvavau ir lakūnų laidotuvėse. Gedulingos pamaldos vyko bazilikoje. Pamaldas laikė arkiv. J. Skvireckas, asistuojamas daugelio kunigų. Laidotuvėse dalyvavo vyriausybė, kariuomenės daliniai, daugybė organizacijų su vėliavomis ir 60, 000 minia. Darius ir Girėnas buvo apdovanoti Vyčio kryžiaus ordinu (post mortem), Šaulių žvaigžde, skautų žymeniu.

Vokietija ir kitos valstybės Lietuvai dėl šios nelaimės pareiškė užuojautą. Lietuvos paštas išleido Dariaus ir Girėno ženklų seriją. Dariaus gimtinis Rubiškės kaimas pavadintas Dariaus kaimu. Pirmoji Lietuvos aviacijos eskadrilė pavadinta Dariaus eskadrile. Daugelis visuomeninių ir sporto organizacijų pasivadino žuvusių lakūnų vardu. Poetai sukūrė šių gerojų garbei eilėraščių. Lietuvos kaime vyrai dainuodavo: "Darius ir Girėnas narsūs vyrai buvo, perskridę Atlantą Vokietijoj jų garbei muzikinių kūrinių, dailininkai ir architektai pagamino lakūnų paminklų projektų, statulų, biustų, medalių, paveikslų. Lietuvos miestuose Dariaus ir Girėno vardu pavadinta apie 300 gatvių, 24 aikštės, 18 tiltų, 8 mokyklos, Puntuko akmenyje iškalti Dariaus ir Girėno veidai. Atgavusi laisvę Lietuva 10 Lt banknote atspaudė Dariaus ir Girėno atvaizdus. Daugelyje vietų buvo pastatyti žuvusiųjų garbei paminklai: Vokietijoje, kur buvo nukritęs lėktuvas, Čikagos Marquette parke, Brooklyne, NY, Lituanikos aikštėje. Kauno kapinėse jiems buvo pastatytas mauzoliejus, vėliau Aukštuosiuose Šančiuose, kur palaidoti jų kūnai, pastatytas memorialinis paminklas. 1993 m. Kaune prie Ąžuolyno pastatytas impozantiškas paminklas.

Minint 25 m. skrydžio sukaktį 1958 m. iš Lietuvos į lakūnų žuvimo vietą Pščelnike buvo nuvykusi delegacija, kurioje dalyvavo ir Dariaus duktė gyd. Nijolė Maštarienė.

Dabar perskristi Atlantą yra lengva, todėl dažnai jauni žmonės nesupranta, kodėl Darius ir Girėnas nusipelnę tautos pagarbos bei pasididžiavimo. Prieš 65 m. kai aviacijos technika nebuvo tiek pažengusi, toks nuotolis nuskristi paprastu lėktuvu buvo sensacingas įvykis, pareikalavęs daug drąsos, ryžto ir rizikos.

Kas gi buvo tie narsūs lakūnai, išdrįsę leistis į tokį žygį? Vienas jų atvyko Amerikon su motina ir patėviu būdamas 11 metų, antrasis 16 metų. Abudu Žemaitijos kaimo vaikai. Pirmame pasauliniame kare dalyvavo savanoriais Amerikos kariuomenėje. Steponas savo pavardę Jucevičius Darašius pakeitė į Darius, Stasys pavardę Girskis pakeitė į Girch, vėliau į Girėnas. Vykstant nepriklausomybės kovoms, Steponas Darius 1920 m. grįžo į Lietuvą, įstojo į kariuomenę savanoriu ir pasiekė aviacijos kapitono laipsnį. Vėliau grįžo į JAV, susipažino su Girėnu ir sutarė skristi į Lietuvą paprastu lėktuvėliu, neturėdami nei radijo, nei parašiutų ir kitų prietaisų.

"Lituanica" lėktuvo likučiai, lakūnų batai, kaklaraiščiai, diržai, rėmėjų knyga buvo atvežti ir padėti Karo muziejuje Kaune. Jų gabenti laiškai persiųsti adresatams. Visiems rūpėjo sužinoti priežastį šios baisios nelaimės. Petras Jurgėla, skautų veikėjas, buvęs 1933 m. Dariaus ir Girėno skrydžiui remti komiteto sekretorius ir propagandos vadovas, savo knygoje rašo, jog lėktuvas buvęs per klaidą pašautas. Prieš nukrintant lėktuvui, lakūnai išmetė vežamus maišus su 500 laiškų (Petras Jurgėla, Lietuviškoji skautija, 468 psl.). Tačiau P. Jurgėla nenurodo, iš kur jis paėmęs tokius faktus. Pagal kitus šaltinius, lėktuvas nukritęs dėl neišaiškintų priežasčių. Steponas Darius tada buvo 37 metų, Stasys Girėnas – 39 metų.

Lietuvos vyriausybės paskirta komisija, kuriai pirmininkavo plk. Antanas Gustaitis (vėliau generolas), tyrė nelaimės priežastį bei aplinkybes ir nustatė: "Darius ir Girėnas buvo gerai pasiruošę atlikti šį svarbų žygį; techniškos priemonės, parinktos šiam žygiui, buvo tinkamos. Sunkiausią kelionės dalį jie atliko tiksliai numatytu maršrutu. Katastrofa įvyko dėl sunkių atmosferinių sąlygų, prie kurių prisidėjo motoro veikimo defektai. Per Atlantą jie skrido tiksliau ir buvo nuskridę toliau nei daugelio kitų tautų lakūnai". Atlikta teismo medicinos apžiūra lakūnų kūnuose nerado kulkų pėdsakų.

Transatlantinis skridimas Lietuvą buvo išgarsinęs. Bet ta reklama buvo labai brangiai apmokėta gyvybėmis dviejų didvyrių Dariaus ir Girėno, kurių mirties priežastis vis dar lieka nelabai aiški.

Šia proga reikia šiek tiek prisiminti ir "Lituanica II" skrydį, kuriuo norėta pakartoti Dariaus ir Girėno žygį. Iš dalies prie to galbūt prisidėjo Dariaus ir Girėno paliktas testamentas, skirtas Jaunajai Lietuvai, kuriame tarp kita ko buvo rašoma: "Jei Neptūnas ir galingasis audrų perkūnas ir mums bus rūstus – pastos mums kelią į Jaunąją Lietuvą ir pašauktų Lituanicą pas save, – tada tu, Jaunoji Lietuva, turėsi iš naujo ryžtis, aukotis ir pasirengti naujam žygiui..."

Šiam pakartotiniam žygiui buvo nupirktas jau su stipresniu motoru ir didesnio greičio lėktuvas, turėjęs jau radijo imtuvą ir radijo kompasą bei kitus modernius navigacijos prietaisus. Su "Lituanica II" į Lietuvą skristi sutiko lakūnas Feliksas Vaitkus, gimęs Čikagoje, skrydžio metu buvęs 28 metų. Iš Niujorko lėktuvas pakilo 1935 m. rugsėjo 21 d., nusileido Airijoj rugsėjo 22 d. Per 21 val. 30 min. nepalankiomis oro sąlygomis nuskrido 5100 km. (Darius ir Girėnas su "Lituanica I" buvo nuskridęs 7186 km). Vieni šaltiniai nurodo, kad turėjo nusileisti dėl blogo oro sąlygų, kiti tvirtina, kad pritrūko degalų.

Prisimenu, Kaune buvo didelės iškilmės sutinkant Feliksą Vaitkų. Sutikimas buvo Valstybės teatre. Daug sveikinimų, apdovanojimų pinigais ir daiktais, pvz. "Drobės" bendrovė paskyrė dvi ar tris drabužių eilutes iš geriausios jų gaminamos gelumbės. Tuomet Vaitkus, kalbėdamas apie Lietuvos ženklą Vytį, jį pavadino Vaikžirgiu. Jo adjutantu buvo mano bendrakursis stud. Kolokša.

Spalio 9, Vilniaus netekties dieną, sustaugdavo fabrikų sirenos ir būdavo sustabdomas vienai minutei judėjimas. Kaune gatvėse buvo renkamos aukos Vilniaus vadavimui. Tą dieną Laisvės alėjoje Kaune prie Įgulos šventovės mačiau Feliksą Vaitkų, renkantį aukas su operos primadona sol. Jonuškaite-Zauniene.

Kas atsitiko su F. Vaitkum ir jo vairuojama "Lituanica II"? "Lituanica II" buvo parvežta į Lietuvą, suremontuota ir stovėjo Šiaulių karinėje aviacijos bazėje. Kaip "Lietuvos aidas" neseniai rašė, 1940 m. Lietuvą okupavus sovietams, "Lituanica II" išvežta į poligoną buvo vartojama kaip taikinys. F. Vaitkus dalyvavo II pasauliniame kare, pasiekė JAV aviacijos pulkininko laipsnį ir po karo 1956 m. mirė Wiesbadene, Vokietijoje, sulaukęs 49 metų amžiaus.

KLUBO NARIUI

a.a. ALEKSUI KUZMARSKIUI

mirus,

jo žmoną VIKTORIJĄ ir visus artimuosius nuoširdžiai užjaučiame –

Medžiotojų ir žūklautojų klubas "Tauras"

"Vilnius Manor" pensininkų klubo valdybos nariui

a.a. ZIGMUI REVUI

iškeliavus amžinybėn,

žmoną SOFIJĄ, dukras – GRAŽINĄ ir LILIJĄ su šeimomis nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdime –

"Vilnius Manor" pensininkų klubo valdyba

Susitikimas su išeivijos veikėjais

Lietuvai pagražinti draugijos centro valdybos rūpesčiu Vilniuje įvyko susitikimas su Pasaulio lietuvių bendruomenės veikėjais iš įvairių kraštų. Jame buvo aptarti aktualūs tautos išlikimui klausimai

JULIUS AUKŠTAITIS, Vilnius

Lietuvai pagrąžinti draugijos centro valdyba pakvietė Pasaulio lietuvių bendruomenių vadovus aptarti tarpusavio bendradarbiavimo, tautinės kultūros ugdymo, informacijos keitimosi, ryšių plėtojimo klausimų. Susitikime dalyvavo Argentinos LB pirm. Artūras Kaminskas, Estijos LB – Rasa Unt, Kanados LB – Algis Vaičiūnas, Latvijos LB – dr. Jovita Budzinauskienė, vicepirm. Erikas Klyvs, bendruomenės tarybos narė – Danutė Slavinska, Londono Lietuvių namų valdybos pirm. Klemensas Tamošiūnas, Sankt Peterburgo lietuvių bendruomenės pirm. Veronika Barčkutė, Vasario 16-sios gimnazijos direktorius, Vokietijos LB valdybos narys Andrius Šmitas.

Architektas Artūras Kaminskas, jau gimęs ir užaugęs Argentinoje, kalbėjo, kad didžiausias nutautėjimo talkininkas yra laikas, tolimas atstumas ir silpni ryšiai su tėvynainiais. Kuriasi mišrios šeimos, vaikaičiai dažnai nebeišmoksta lietuvių kalbos. Tačiau ir perskirtiems plačių vandenynų lietuvybei užgesti Argentinoje pavojaus dar nėra.

Algis Vaičiūnas domėjosi Rytų Lietuvos klausimais. Jam nesuprantama, kodėl Respublikos vyriausybės skiria nepakankamai lėšų naujų mokyklų steigimui Vilnijos krašte. Vilniaus ir Šalčininkų rajonų savivaldybės kartu su visuomene turi lankščiau spręsti bendrus Lietuvos valstybingumo įtvirtinimo klausimus.

Klemensas Tamošiūnas: išeivijos jaunimas pamažėl tolsta nuo lietuvybės, ypač tie, kurie nebeišmoksta kalbos – tautiškumo pagrindo. Svečias mano, kad stabdant nutautėjimą reikia padėti vieni kitiems aktyviau bendradarbiauti, burtis į draugijas, klubus. Gyvenant svetimame krašte būtina perimti gražias tėvų tradicijas bei to krašto papročius. Nepakanka būti geru išeivijos lietuviu, reikia būti ir geru to krašto piliečiu. Liūdna, kad šiuolaikiniai jauni išeiviai iš Lietuvos neretai daro gėdą pokario išeivijai, kuri svetimtaučių buvo didžiai gerbiama už jos darbštumą, sąžiningumą, duoto žodžio laikymąsi, savo tradicijų tęsimą.

Rasa Unt pasidžiaugė nors ir maža, bet labai gyvybinga Lietuvių bendruomene Estijoje. Visus jungia katalikiškas tikėjimas ir šventovė, kurioje susirenka pasimelsti bei paminėti svarbių Lietuvai ir bendruomenei datų. Šiemet ypač gražiai buvo paminėta Motinos diena. Rasa Unt papasakojo apie a.a. tautietį, bendruomenės narį Kazimierą Truškauską. Buvęs Lietuvos kariuomenės karininkas gimė 1912 m. Rygoje. 1940 m. ištremtas į Sibirą, kur iškentėjo 18 metų. Ten vedė estę Inna Kivisepp, su kuria jau Estijos žemėje augino vaikus, gėles, sodus. Palaidotas mažo Tiuri miestelio kapinėse. Bendruomenės nariams kilo mintis ant jo kapo pastatyti paminklą – kryžių iš lietuviško ąžuolo. Rasa kreipėsi į mus padėti įgyvendinti šią gražią idėją. Mes sutarėme, kad parūpinsime ąžuolą ir surasime liaudies meistrą.

Veronika Barčkutė supažindino su Sankt Peterburgo LB veikla, pageidavo artimesnio kultūrinio bendradarbiavimo su tėvynėje esančiais tautiečiais. Labai gerą įspūdį paliko pagražėjęs Vilnius ir nuostabi Pasaulio lietuvių dainų šventė.

Jovitos Budzinauskienės manymu, Pasaulio lietuvių dainų šventė visiems išeiviams atgaivino lietuvišką dvasią. Širdis džiaugėsi matant jaunimo švytinčius veidus lyjant šaltam lietui. Tai mūsų graži tautos ateities vizija. Sugrįžus į namus bus apie ką papasakoti savo tautiečiams. Su latviais esame artimiausi kaimynai, todėl dažniau organizuokime bendrus renginius. Padėkime vieni kitiems kurti darnesnę Baltijos šalių šeimą.

Andrius Šmitas: gimnazijos išlaikymui kyla finansinės problemos. Iki šiol gimnazijai du trečdalius lėšų skyrė Vokietijos valdžia, o trečdalį patys lietuviai surinkdavo iš aukų. Nuo 1999 m. gruodžio mėn. Vokietija jau nebefinansuos šios mokslo įstaigos. Tai būtų skaudus smūgis LB. Šią problemą turime spręsti tarptautiniu lygiu.

Pokalbyje dalyvavo ir kalbėjo draugijos garbės pirmininkas mons. Kazimieras Vasiliauskas, seimo narė Sofija Daubaraitė, draugijos centro valdybos pirmininko pavaduotoja prof. etnologė Angelė Vyšniauskaitė. Svečius supažindinome su draugijos veikla, jos ateities planais, gražiai praėjusia poezijos ir meno švente Vaižganto, vieno iš draugijos įsteigėjo, tėviškėje Svėdasuose. Papasakojome apie pasiruošimą minėti 130-jį Vaižganto gimtadienį. Svečiai domėjosi draugijos veikla, jos renginiais, skirtais Lietuvos nepriklausomybės 80-mečiui. Kartu pasidžiaugėme atbundančiu visuomenės poreikiu puošti savo kraštą želdiniais, tvarkyti ir prižiūrėti apleistas kultūros ir gamtos paminklų vietas. Svečiams parodėme filmą apie medelių sodinimo šventes ir aplinkos tvarkymo talkas balandžio mėnesį ir apie baigiamąjį šių darbų vainiką – ąžuolo, skirto Lietuvos nepriklausomybės 80-mečiui, sodinimą Vilniuje, kuriame dalyvavo prezidentas Valdas Adamkus, seimo pirm. prof. Vytautas Landsbergis ir premjeras Gediminas Vagnorius.

Vilniaus miškų urėdijos etnografinis ansamblis "Nalšia" padainavo keletą senovinių dainų, o pabaigoje, visi sukibę rankomis padainavome "Ažuolai žaliuos žemėj Lietuvos" Pasikeista adresais, telefonais, susitarta palaikyti glaudesnius ryšius, keistis informacija puoselėjant tautos kultūrą. Po susitikimo dalis svečių nuvyko į senąją Lietuvos sostinę Trakus. Salos pilies kieme žiūrėjome A. Honeggerio oratoriją "Jeanne d'Arc ant laužo". Senoviška pilies aplinka, simfoninio Lietuvos orkestro muzika ir artistų, meistriškai atlikusių savo vaidmenis pasirodymas svečiams paliko gilų įspūdį.

Doc. Dr. Mons. P. TAMULEVIČIUS, atšventęs savo kunigystės 50-tį Kauno arkikatedroje-bazilikoje. Iš kairės: vysk. V. Michelevičius, arkiv. S. Tamkevičius, kardinolas V. Sladkevičius, sukaktuvininkas mons. P. Tamulevičius, vysk. E. Bartulis, vysk. R. Norvila

Kaime su nepažįstama ūkininke

Gydytojos pokalbis Lietuvos kaime su moterimi, savaip žvelgiančia į dabartinį gyvenimą savoje tėvynėje

GIEDRĖ MILUKAITĖ

Belankydama senelio kapą garsioje piliakalniais Rudaminoje, užsukau į vienus namus atsigerti vandens.

– Ką ten vandens, – prašnekinta nudžiugo senyva šeimininkė. – Prašom prisėsti, pavaišinsiu arbata, sūriu, uogiene. Nedažnai svečiai užsuka, todėl labai džiaugiuosi... Tamsta būsite iš kur?

Pasakiau, kad esu Milukaitė iš Kauno. Rudaminos kapinėse palaidotas mano senelis Juozas Milukas, kurio kapo atvažiavau aplankyti.

– A, žinau Milukus. Plati giminė buvo, daug mokytų žmonių iš jos išėjo. Gražiai tvarkėsi ūkiuose... Tai sakot senelis čia palaidotas... Jo sūnui kun. Antanui Milukui šventoriuje koplytstulpis pastatytas. Matėt? Didelis žmogus buvo: knygnešys, aušrininkas, knygų leidėjas. Visas jo turtas senatvėj buvo tik lazdelė – viską atidavė knygom, Lietuvai. Girdėjau, kaip per minėjimą pasakojo... Amerikoje daug lietuviškų knygų išleido. Dar "Varpo" ne vieną knygą turiu iš senų laikų. Paslėpus buvau prie komunistų. O dabar tai nebijodama pasiskaitinėju tą senovišką spaudą. Kaip žmonės kovojo dėl rašto, dėl savo tautiškumo! Gražu prisiminti! O, tiesa pamiršau paklausti, tai tas a.a. kun. A. Milukas jūsų dėdė?

– Taip, jis mano dėdė mano tėvelio Juozo Miluko vyriausias brolis, – atsakiau.

– Tai gerai, kad užėjot, – džiaugėsi senolė: – Bet jūs valgykit, gerkit, iki Kauno dar toli, išalksit, – ragino šeimininkė. Nė nepastebėjau kaip apkrovė stalą sūriu, uogiene, medumi, arbata, vaisiais.

– Agurkai su medum labai sveika, – aiškino šeimininkė. – Nuo peršalimų, gripų, strėnų sopulių labai gerai...

Įsišnekėjom, kaip senos ilgai nesimačiusios bičiulės. Ji buvo nuostabiai tyros sielos žmogus. Papasakojo apie savo jaunystę, vedybas, apie šeimą, vaikus, vaikaičius. Prabėgo gyvenimas lyg sapnas. Gyventa nelengvai, bet sąžiningai. Daug darbų nudirbta, daug vargų išvargta. Kiek pavojų išgyventa! Partizanams kepures siuvusi... Kaip stebuklingai iš stribų išsisukusi, vienas Dievas težino...

Visi vaikai jos jau sukūrę gražias šeimas, išėję gyventi į miestus. Kas į Kauną, kas į Alytų.

Anksčiau ji su šeimyna gyvenusi netoli Rudaminos kaime, o vyrui mirus, vaikų padedama, nusipirko namelį Rudaminoje. Vaikai vadino ją pas save į miestus, bet iškeliauti toliau nuo savo gimtų vietų ji nenori. Čia daug jos pažįstamų, giminaičių, čia artimųjų kapai...

– Sakykit, Jūs matosi mokyta... Kas čia dedasi toje mūs tėvynėje? Mes, senovės žmonės, susirinkę kartais pasikalbam, bet nesuprantam, kokia čia ta Lietuvos laisvė. Tai vienas iš valdžios apsivagia, tai kitas. Seniau taip nebuvo. Buvo didžiausia gėda net prastam žmogui apsivogti... Prisimenu laisvės metus po Vasario 16-tos. Koks tai buvo džiaugsmas! Mūsų Tėvynė laisva! Visi ištroškę mokslo šviesos, žinių, pilni noro ką nors kilnaus dėl savo krašto padaryti... Rinkomės jaunimas pakluoniais, šokome, dainavome, vaidinome spektaklius, kuriuos vasarą atostogaujantys studentai padėdavo paruošti, mums knygų savišvietai atveždavo...

O dabar baisu įjungti televizorių – politikų peštynės, partijų rietenos, visokios prezervatyvų šventės, nuogybės, svieto pabaiga... Mafijozų karai... kraujas, lavonai kas savaitę po kelias dešimtis. Dievą pamiršo, nebijo nuodėmės... Į kaimus pritempta visokio nuodo: "pilstuko", kaukolinės. Tik "trūčykis..." Jau šiemet penktas iš mūsų apylinkės per tai į kapus nuėjo dar nė keturiasdešimties nesulaukęs...

O maskolis tik ir laukia, kad mes kvailiotume, prasigertume, kad vėl už gerklės galėtų stverti. Juk niekur nedingo parsidavėliai stribai, saugumiečiai, bolševikai. Mes, kaimo žmonės, dūmojom, kad valdžion jie įlindę visą košę verda, peklą iš Lietuvos nori padaryti: še, džiaukitės ta laisve, tiek jos troškot, atsivalgykit! Rodos, šaiposi kažkas iš mūsų, norėdamas sugriauti mūsų širdyje šventovę – meilę laisvei, Tėvynei...

Buvusiems kagebistam, stribam didžiausios pensijos, kurortai. Už ką? Kad jie mus kankino, kamerose spardė, niekino, tyčiojosi? Mano žento giminaitė dirba Druskininkų kurorte sesele, tai sako ten buvę kegebistai jaučiasi lyg rojuj..., – stebėjosi senoji moteris.

Žiūrėjau į jos mėlynas akis, pilnas gerumo ir gilaus liūdesio. Nieko negalėjau daugiau pridėti.

(Nukelta į 5-tą psl.)

Dainų šventei Vingio parke pradžioje stiprokai lijo, tačiau tai netrukdė nei paprastiems tautiečiams, nei valdžios atstovams. Ed. Šulaičio nuotraukoje VYTAUTAS ir GRAŽINA LANDSBERGIAI, VALDAS ir ALMA ADAMKAI grojant Lietuvos himną

Nuotr. E. Šulaičio

LAISVOJE TĖVYNĖJE

LEIDINYS SVEČIAMS

"Vilniaus kalendorius" yra sostinėje leidžiamas užsienio svečiams skirtas kišeninio formato periodinis informacinis leidinys. Jame trumpai pateikiama visa svarbiausia turistams aktuali informacija. Pirmasis – liepos-rugsėjo – numeris, išleistas 13,000 egzempliorių tiražu.

AUGINS LAŠIŠAS

Spalio mėnesį numatyta atidaryti Žeimenos lašišų jauniklių auginimo įmonę. Bendromis Danijos ir Lietuvos jėgomis Švenčionių rajone, Meškerinės kaime statomoje įmonėje paaugintos lašišaitės bus paleidžiamos į jūrą. Lietuva, būdama Tarptautinės Baltijos jūros žvejybos komisijos narė, turi rūpintis lašišų išteklių atkūrimu, jeigu nori sužvejoti didesnius jų kiekius.

PADIDĖJO MOKESTIS VU

Šiemet ir anksčiau įstojusiems studentams Vilniaus universitetas pakėlė mokestį už dieninės pagrindines studijas. Dabartiniams pirmakursiams ateinančiais mokslo metais brangiausiai kainuos stomatologijos (odontologijos) studijos – 8,125 litai, o pigiausi – chemijos ir matematikos, kurios kainuos 1,500 litų per metus. Pernai kursų mokestis buvo beveik perpus žemesnis.

RASTI SPROGMENYS

Šiaulių rajono miškuose atrasti didelį kiekiai sprogmenų – apie 200 kg trotilo, kuris juodoje rinkoje kainuotų apie $10,000-$15,000. Iš viso dviejose slaptavietėse buvo 278 sprogstamos medžiagos gabalai, kiekvienas sveriantis 900 gramų. Jos būtų užtekę susprogdinti pusę miesto.

Policijos žiniomis, medžiaga priklauso Šiaulių nusikalstamai grupuotei, kurios veikla šiuo metu tiriama. Manoma, kad sprogmenys buvo užkasti prieš dvejus metus, rašo "Lietuvos aidas".

VEŠ "TAIKOS JUOSTĄ"

Rugpjūčio 6 d. JAV Seattle mieste keturi lietuviai pradėjo dviračių žygį aplink pasaulį. ELTOS žiniomis, pervažiavę Šiaurės ir Pietų Ameriką, keliautojai iš Vilniaus – fizikas Sigitas Kučas, istorikas Gediminas Vasiliauskas, filologė Goda Čiplytė ir ekonomistas Edvardas Žižys – persikels į Afriką, o kitą pavasarį į Europą. Birželio mėnesį tikisi būti Lietuvoje, po to iškeliaus į galutinę kelionės vietą – Hirošimą Japonijoje. Per 519 parų numatoma nukeliauti daugiau kaip 40,000 kilometrų. Per dykumas ir negyvenamas vietas bus važiuojama ne dviračiais.

Lietuvos prezidentas Valdas Adamkus pasirašė 40 metrų ilgio "Taikos juostoje", kurią žygeiviai vešis po pasaulį ir kvies "visus geros valios žmones" pasirašyti.

PAMINKLAS PARTIZANAMS

Birželio 27 d. Gelvonuose, Širvintų rajone, buvo atidengtas paminklas Didžiosios kovos apygardos partizanams. Ši anksčiausiai Lietuvoje suformuota apygarda "skrajojančiais" partizanų būriais ir legendiniais slapyvardžiais kėlė siaubą prieš juos kovojusiems sovietų daliniams. Šis yra antrasis paminklas, skirtas atskirai partizanų apygardai. Pirmasis pastatytas Troškūnuose, kur įamžintas Algimanto apygardos partizanų atminimas.

SURASTAS NAUJAS RANKRAŠTIS

"Lietuvos aidas" praneša, kad Vilniaus universiteto bibliotekos retų spaudinių skyriaus darbuotojos rado naują, dar mokslininkams nežinomą rankraštinį įrašą lietuvių kalba XVI amžiaus knygoje (1590 m.). Radinys patvirtina, kad raštija lietuvių kalba plito per pranciškonus. Tekstas parašytas knygoje, kuri priklausė Kretingos bernardinų vienuolynui.

NEMOKAMI MAISTO GAMINIAI

Nemokamų maisto gaminių Šiauliuose 1997 m. gavo apie 2,000 neturtingų gyventojų. Parama jiems buvo suteikta talonais. Kiekvienam buvo paskirta po penkiolika talonų. Talono vertė yra trys litai. Norinčių gauti talonus maisto gaminiams buvo trigubai daugiau. Maisto gaminius už talonus jų gavėjai išsirenka specialioje parduotuvėje.

DIRBTINIS MARMURAS

"Vilibuto" firma Šilutėje taps pirmąja dirbtinio marmuro gamintoja Rytų Europos šalyse. Dirbtinio marmuro gamybai reikalingi įrenginiai jau yra gauti iš JAV. Iš ten bus gauta ir žaliava, kuri šilutiškiams iš dirbtinio marmuro leis gaminti stalus, jų paviršių, palanges, vonias, kriaukles bei kitus vidinius namo puošybos elementus.

VOKIŠKAS VARPAS

Evangelikų liuteronų šventovės varpinėje Šakiuose įkeltas naujas varpas turi vokišką užrašą "Ramybė žemėje". Šį varpą šakiečiams padovanojo Vokietijos evangelikai liuteronai, senokai remiantys evangelikų liuteronų parapiją Šakiuose.

BUTKEVIČIUS KALĖJIME

Liepos pradžioje Vilniaus apygardos teismas po trijų mėnesių pertraukos atnaujino bylos eigą Lietuvos seimo nario Audriaus Butkevičiaus, įtariamo $15,000 kyšio priėmimu. Finansinių problemų turėjusios "Degos" bendrovės vadovas Klemensas Kirša teigė parlamentarui perdavęs šią sumą kyšiu, o A. Butkevičius gynėsi ketinęs ją atiduoti belgui Francis Bauduin už "Degos" interesų gynimą JAV Niujorko apygardos teisme. Pastarasis atsisakė veltis į A. Butkevičiaus ir K. Kiršos gincą. Teisminis tardymas atidėtas, kol teisėjų kolegija susipažins su papildoma bylos medžiaga. A. Butkevičius toliau liks Lukiškių kalėjime.

RSJ

Hamiltono Aušros Vartų parapijos

50-mečio minėjimo iškilmės

1998 m. spalio 4, sekmadienį, 1 v.p.p.

Jaunimo centro salėje

Programoje: pietūs su vynu, sveikinimai ir meninė dalis.
Stalai numeruoti. *Įėjimas: $25, vaikams – $10.*

Rengimo komitetas

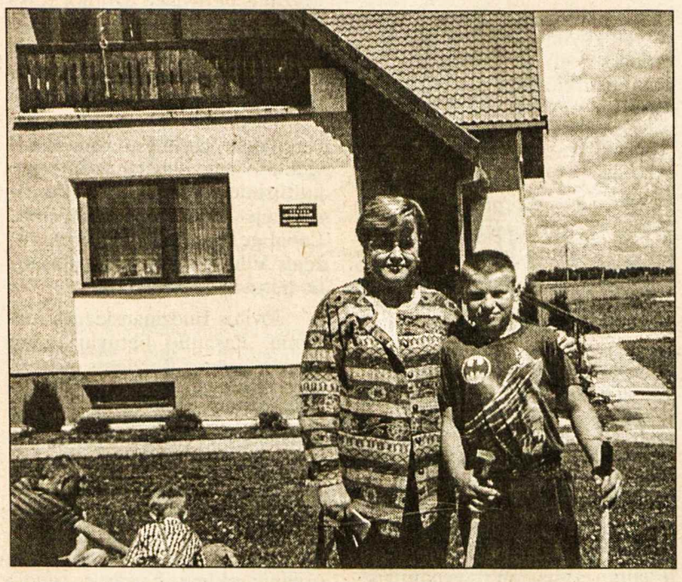

REGINA CHOROMANSKYTĖ su "Vaiko tėviškės namų" gyventoju ARVYDU našlaičių kaimelyje

Aplankiau "Vaiko tėviškės namus"

1998 m. vasarą lankydamasi Lietuvoje buvau nuvykusi ir į "Vaiko tėviškės namus" prie Marijampolės. Buvo įdomu pamatyti, kaip viskas pasikeitė, kai ten lankiausi prieš 3 metus.

Dabar ten yra 14 gražiai ir tvarkingai irengtų namų kaimas, o ant 3-jų iš jų prikaltos dekoratyvinės lentelės su užrašu: "Kanados lietuvių dovana Lietuvos vaikams per Kanados lietuvių katalikių moterų draugiją". Mat tie 3 namai buvo pastatyti ir įrengti KLKM draugijos surinktom lėšom, kurias ji ir dabar dar renka. Tie namai bus naudojami dar daugelį metų būsimiems Lietuvos našlaičiams ir liudys apie mūsų išeivių meilę savo tautiečiams.

Prie namų žolynai ir daržai. Patys vaikai augina visokias daržoves, pjauna žolę ir noriai dirba savarankiškai. Vaikai mandagūs, gražiai auklėjami. Atsimenu vieną berniuką, kurį mačiau prieš 3-us metus – Arvydą. Dabar jį vos atpažinau, nes radau išaugusį, kultūringą, mandagų jaunuolį, kuris pasisiūlė aprodyti visą sodybą.

Jeigu kyla klausimas, ar verta aukoti pinigus "Vaiko tėviškės namams", atsakau – TAIP. Vien tik pamačius vieno vaiko gyvenimo permainą ir jo padarytą progresą per 3 metus, veržiasi žodis "taip". Jis jau dabar žino, kad nori būti ūkininku. Ten gyvena per 130 našlaičių, kurių gyvenimas pasikeitė iš nakties į dieną. Reikia daugiau tokių kaimelių. Šiuo metu Lietuvoje yra dar daug našlaičių prieglaudose ir gatvėse, kurie jokio auklėjimo, švietimo, meilės nepažįsta ir gyvena be jokios ateities vilties.

Arvydas ir kiti vaikai laukia kada vėl galėsiu užsukti į Marijampolės "Vaiko tėviškės namus" ir pamatyti jų pažangą bei išgirsti jų ateities planus. Tie namai bus reikalingi dar daug metų būsimiems Lietuvos našlaičiams ir liūdys apie mūsų išeivių meilę savo tautai.

Buvęs hamiltonietis Leonas ir Sue Klimaitis, dabar amerikietis, yra paaukojęs $10,000 "Vaiko tėviškės namams". Tai viena iš didžiausių aukų per KLKMD Hamiltono skyrių. Mons. V. Kazlauskas įteikė padėkos laišką už tokią dosnią paramą Lietuvos vaikams.

Arūnas Urbaitis, šių namų direktorius, maloniai priima svečius ir kviečia visus rėmėjus atvykti ir savo dosnumo vaisiais pasidžiaugti.

Regina Choromanskytė,
KLKMD pirmininkė

Medicine Hat, AB

PRISIMINIMAS. (Mamos gimtadienio proga). Mano mama **Ona Mažutavičiūtė** gimė Šiauliuose 1905 m. rugpjūčio 15 d. Radviliškyje 1925 m. ji ištekėjo už Liudo Arelio, tarnavusio Lietuvos kariuomenėje. Jie susilaukė penkių vaikų – dviejų mergaičių ir trijų berniukų. Vyriausia duktė Veronika gyvena Australijoje, o jauniausia Jūratė – Lethbridge, Albertoje. Du sūnūs – Algirdas ir Vytautas – gyvena Albertos provincijoje, o jauniausias Romualdas – Lietuvoje.

Mamos pirmas vyras Liudas Arelis mirė Kaune 1942 m. kovo 9 d. Tuo metu jis dirbo geležinkelio mašinistu. Mama 1944 m. pasitraukė į Vokietiją ir gyveno Bavarijos Traunsteine. Ten ji 1948 m. susituokė su Petru Rojumi ir tų metų birželio mėn. su šeima persikėlė į Kanadą ir apsigyvneo Lethbridge, Alta. Ten ir mirė 1985 m. gegužės 27 d., sulaukusi 80 m. amžiaus. Palaidota "Mount Calvary" katalikų sekcijoje Mountain View kapinėse. Jos antras vyras Petras Rojus mirė 1983 m. Amžinojo poilsio atgulė vienas šalia kito.

Algirdas Arelis, sūnus

* * *

Paieškojimas

Gintautas Šimkus, gyv. Rudaminoje, Gamyklos 38-9, Vilniaus raj. (tel. 56-41-18 n) ieško savo dėdės **Povilo Ruko, Konstantino** sūnaus, gyvenusio Švirdžės kaime, Raseinių apskr., išvykusio iš Lietuvos 1944 m. Jei kas galėtų apie paieškomąjį suteikti žinių, prašoma susisiekti aukščiau nurodytu adresu.

Knygų rišykla "SAMOGITIA"
meniškai įriša knygas bei žurnalus
A. PLENYS
3333 Grassfire Cres., Mississauga, Ont. L4Y 3J8. Tel. **(905) 625-2412**

Hamilton, Ont.

PAGALBA LIETUVOS VAIKAMS veiklai aukojo: $250 - O. B. Steponavičiai; $100 (JAV) - Aušra Šimkevičienė-Telksnytė iš Brazilijos; a.a. Petro Antano Volungės atminimui vietoj gėlių užjaučiant šeimą – $100 - A. Astrauskas ir šeima; $20 - O. Bugailiškytė; $10 - A. S. Urbonavičiai; a.a. Algirdo Grajausko atminimui – $100 - Hamiltono sporto klubas "Kovas"; $50 - žmona Eugenija ir vaikai; $20 - O. Linčiauskienė, A. S. Urbonavičiai; a.a. Kazimiero Simaičio ir a.a. Teodoro Gaižausko atminimui po $10 aukojo A. S. Urbonavičiai.

PLV komitetas

PER PASTARUOSIUS KETVERIUS METUS Hamiltono lietuviai prarado daugiau kaip 100 tautiečių, kurie jau ilsisi Anapilyje. Daugumas jų priklausė Aušros Vartų parapijai ir rėmė lietuvišką veiklą. Jų atminimui hamiltoniečiai suaukojo nemažas sumas įvairių organizacijų tikslams. Didelė dalis aukotojų auką skiria Kanados lietuvių fondui, kad laikytųsi veikla ir pagalba tautiečiams Lietuvoje.

Po a.a. L. Ulbino staigios mirties Anapilis priglaudė dar penkis vyrus: a.a. Joną Tarvydą 88 m. (Lietuvoje buvo aukštas policijos pareigūnas, čia dirbo ligoninėje), a.a. K. Simaitį 81 m. (daugelį metų parapijos tarybos narys, parapijos ūkinių darbų tvarkytojas), a.a. T. Gaižauskas 86 m. (mažai kam žinomas, bet Lietuvoje jis buvo tas lakūnas, kuris praskrido po Kauno tiltu), a.a. P. Volungę 81 m. (lietuvių veikloje nebuvo žinomas, bet jo dukros aktyvios skaučių vienetuose), a.a. Algį Grajauską 74 m. (vienas iš daugiau žinomų hamiltoniečių tarpe, išauklėjęs lietuvišką šeimą, buvo sportininkas-lengvaatletis, stalo bei lauko teniso geras žaidėjas, daugelį metų buvo Hamiltono sporto klubo "Kovas" valdyboje nariu ir pirmininku, atstovavęs lietuviams ir gynęs Lietuvos vardą sporto aikštėje). **K.**

KLB HAMILTONO APYLINKĖ, parapija, choras ir kai kurios organizacijos šiais metais mini 50 m. veiklos sukaktis. Iš visų organizacijų sudarytas komitetas rengia bendrą minėjimą – pokylį spalio 4 d., 1 v.p.p. Jaunimo centro salėje. Klebonas kun. Juvenalis Liauba, OFM, ruošia parapijos veiklos leidinėlį, o Hamiltono apylinkės leidiniu rūpinasi bendruomenės valdyba. Pastarojo redaktore sutiko būti Saulė Ločerienė.

GIEDRAIČIO KLUBO šaudymo sporto mėgėjai Lietuvoje sėkmingai atstovavo Kanados lietuviams. Savo klasės šaudymuose A. Šimkevičius-Sims laimėjo pirmą ir trečią vietas, o K. Deksnys – trečią. Sezono veiklos užbaigimo gegužinė bus rugpjūčio 30 d., 12 val.

HAMILTONO AUŠROS VARTŲ PARAPIJOS choras vėl pradeda repeticijas kiekvieną ketvirtadienį. Pirmoji po atostogų bus rugsėjo 3 d., 6 v.v. Choristai prašomi lankyti repeticijas, nes tik mėnuo ligi pasirodymo parapijos šventės koncerte.

LIETUVOS SPORTO ŽAIDYNĖSE lauko teniso varžybos hamiltoniečiams buvo gana sėkmingos. Pagal amžių ir lytį suskirstytose grupėse antrą vietą laimėjo dr. A. Saunoris, kitoje grupėje A. Budininkas laimėjo trečią vietą. Moterų grupėje D. Saunorienė laimėjo pirmą vietą dvejete ir trečią pavienių asmenų varžybose. **J. K.**

VAIKŲ DIENOS CENTRAMS LIETUVOJE aukojo: a.a. Algio Kijausko atminimui V. Kėžinaitis - $20; a.a. Kazimiero Simaičio atminimui P. M. Masiai - $20; a.a. Petro Volungės atminimui A. Z. Stanaičiai - $30, E. Šopienė - $20; a.a. Algirdo Grajausko atminimui $50 - A. Mikšienė, L. G. Vyšniauskai; $30 - J. E. Čuplinskai; $25 - Z. J. Rickai, D. Alb. Dronsatavičiai, M. V. Leparskai; $20 - V. J. Pilkauskai, Alg. N. Gutauskai, Al. Rimkienė, G. P. Breichmanai, A. Garkūnas, G. J. Kažemėkai, E. Šopienė, A. Pleinytė, R. A. Čygai, P. Žulys, V. M. Kazlauskai, D. J. Trečiokai; $15 - B. A. Pareščiai; $10 - A. Mačiulaitienė, T. Apanavičienė, A. J. Norkai, B. Skvereckienė, M. Šiulienė; $5 - B. A. Šlapkauskai.

$259.82 - gauta auka iš Hamiltono šachmatininkų klubo valdybos.

Vaikų dienos centro komitetas

AUKOS KANADOS LIETUVIŲ FONDUI prisimenant mirusiuosius – *a.a. Teodorą Gaižauską* aukojo po $20 - J. Stankus, O. G. Melnykai, P. Armonas, Z. Čečkauskas, G. J. Krištolaičiai, K. Budrevičius; $10 - P. Lukošius; prisimenant *a.a. Algį Grajauską* aukojo po $50 - E. Apanavičius, A. Z. Stanaičiai; po $20 - O. G. Melnykai, I. J. Jokubynai, Z. P. Sakalai, I. P. Zūbai, A. K. Žilvičiai, O. Stanevičiūtė, G. J. Krištolaičiai, S. A. Aušrotai, V. Subatnikas, A. P. Armonai, Z. Čečkauskas; prisimenant *a.a. Joną Tarvydą* aukojo $20 - J. Repečkienė.

A. a. ALGIO GRAJAUSKO atminimui pagerbti O. S. Žvirbliai $25 aukojo "Vaiko tėviškės namams". **E. K.**

LIETUVIAI PASAULYJE

JA Valstybės

A.a. žurn. Vytautas Meškauskas mirė birželio 22 d. Floridoje, gimęs 1913 m. vasario 27 d. Kupišky, Rokiškio apskr. Velionis buvo uolus spaudos bendradarbis, kai kurių leidinių redaktorius. V. Meškauskas baigė Jėzuitų gimnaziją Kaune ir studijavo teisę Vytauto Didžiojo universitete. Sovietams 1940 m. okupavus Lietuvą, pasitraukė į Vokietiją, likdamas joje iki emigracijos į Ameriką. Vokietijoje pradėjo bendradarbiauti lietuvių spaudoje. Laikraščio "Mintis", ėjusio Memmingene, buvo užsienio politikos apžvalgininku, vėliau šio laikraščio leidėju ir redaktoriumi. Apsigyvenęs Čikagoje, porą metų leido ir redagavo "Atspindžius". O nuo 1954 m. buvo "Vienybės" laikraščio redaktoriaus padėjėjas. Kol leido sveikata, nuolat talkino "Dirvai", paruošdamas su komentarais politines apžvalgas ir žinias iš Lietuvos. Velionis rašė ir kituose lietuvių laikraščiuose. JAV Lietuvių bendruomenės kultūros tarybos buvo apdovanotas žurnalisto premija.

Lenkija

Lenkijos mokyklinių ir pedagoginių leidinių leidyklos atstovės Marta Burek ir Naira Sitchinava birželio 20 d. "Aušros" leidykloje susitiko su autorėmis, ruošiančiomis lietuvių kalbos vadovėlius Lenkijos lietuvių mokykloms. Susitikime dalyvavo Onutė Virbylienė, pažadėjusi paruošti vadovėlius šešiamečiams vaikams, Irena Berneckaitė, ruošianti vadovėlį I-mai klasei, Elena Degutienė – III-čiai klasei, Nerutė Grigutytė – IV-tai klasei. Anksčiau kalbėtasi su Algiu Uzdila, kuris paruoš V-tai klasei vadovėlį. Jei autoriai savo pažadus ištesės iki š.m. lapkričio pabaigos, tai vadovėliai galės būti išspausdinti kitais metais, išskyrus šešiamečių ir I-mos klasės mokinių vadovėlius, kurie numatomi spausdinti 2000 metais. Spausdinimo darbus atliks Punsko "Aušros" leidyklos spaustuvė.

Vokietija

Lietuvių bendruomenės Bonos-Kelno apylinkės suvažiavimas įvyko gegužės 16-17 d.d. Annebergo namuose, Bonoje, dalyvaujant per 117 asmenų. Atvyko tautiečių ir iš tolimesnių vietovių: Bremeno, Dortmundo, Esseno, Aacheno, Hageno ir kitų. Ekumeninės pamaldos vyko Annebergo koplyčioje, laikomos kun. J. Dėdino ir ev. kun. V. Jielio. Giedojo Kauno muzikinio teatro solistas J. Janušaitis. Po pamaldų didžiojoje salėje vyko suvažiavimo programa. Jį atidarė ir pranešimą padarė LB Bonos-Kelno apylinkės valdybos pirm. A. Sakalauskas. Buvo užsiminta Vasario 16-sios gimnazijos reikalai ir paraginta Vokietijos lietuvius leisti vaikus į lietuvių gimnaziją. Kalbėjo M. Butkus, Lietuvos ambasados Vokietijoje patarėjas ir prof. A. Norkus iš Lietuvos. Pirmasis išryškino ambasados veiklą, antrasis, medicinos daktaras žinomas ne tik Lietuvoje cukrinės ligos specialistas, aiškino šios ligos grėsmę ir kovą su ja. Profesorius taipgi prisiminė ir kitas su sveikatos reikalais susietas negeroves. Meninėje programos dalyje Kauno dramos teatro solistai D. Vėbra ir J. Janušaitis, palydint pianistei D. Mažintaitei-Brill iš Triero, padainavo patriotinių dainų ir linksmų duetų iš įvairių operečių. Aktorius A. Pintukas išraiškingai taipogi atliko ištrauką iš vaidinimo "Amerika pirtyje". Suvažiavimas baigtas pasilinksminimu – šokiais ir dainomis.

Gudija

Pelesos lietuvių mokykla, įsisteigusi prieš penkerius metus, ypač suklestėjo, kai jos direktoriumi tapo Vytautas Bigaila. Dabar čia taip pat darbuojasi lituanistė Birutė Bigailienė. Mokinių kasmet daugėja. Šiuo metu jų yra apie penkiasdešimt, iš kurių dvidešimt gyvena bendrabutyje. Baigiama statyti valgykla ir pirtis. Mokykla tampa visos apylinkės centru. Direktorius V. Bigaila įsteigė fotogaleriją "Pelesos laikas", kur užfiksuojamos Pelesos kultūrinio bei visuomeninio gyvenimo akimirkos. Pelesos lietuvių veiklą atspindi ir etnografijos muziejus, įsteigtas istorijos mokytojos A. Česonienės. Mokytojai ne tik moko vaikus, bet yra įsijungę ir į kultūrinę bei visuomeninę veiklą už mokyklos ribų. Vokiečių kalbos mokytoja L. Saudargienė dar yra ir bibliotekininkė, įsteigė knygnešių būrelį. B. Bigailienė ruošia dailiojo skaitymo skaitovus, kurie šiais metais gerai pasirodė Rokiškyje. Direktoriaus pavaduotojas P. Liaudanskas dėsto kūno kultūrą, moko vaikus žaisti stalo tenisą, šokti ir dainuoti. Vilniaus muzikos akademijos studentė M. Vabolaitė paruošė dviejų brolių kūrinių ir sesutės trio "Dainų dainelės" konkursui, pritariant jos įsteigtam kanklininkų ansambliui. Visas liaudies ansamblis dalyvavo Pasaulio lietuvių šventėje. Į mokyklą atsiunčiami vaikai ir nemokantys lietuviškai. Jie čia išmoksta ne tik lietuviškai kalbėti, bet lietuviškai ir jausti. Iki šiol Pelesoje lietuvybės nepajėgė išrauti jokios svetimos jėgos.

J. Andr.

Įvedu šildymo ir vėsinimo sistemą, atlieku visus taisymo ir skardos darbus
(Esu "Union Gas" atstovas)
Jurgis Jurgutis
Tel 905 383-9026
154 Darlington Dr.
Hamilton, Ontario L9C 2M3

Century 21 **OFFORD REALTY LTD.**
Member Broker, 38 Hurontario St., Collingwood, Ontario L9Y 2L6
Parduodant, perkant ar tik dėl informacijos apie namus, vasarnamius, ūkius, žemes Wasagos, Staynerio ir Collingwoodo apylinkėse kreipkitės į
Angelę Šalvaitytę, B.A.,
pirkimo ir pardavimo atstovę.
Ji mielai jums patarnaus.
Darbo tel. 705 429-2121 ar 705 445-5640
namų tel. 705 429-6428

KAIRYS BALTIC EXPEDITING
517 Fruitland Rd., Stoney Creek, Ontario, Canada L8E 5A6
Tel: (905) 643-3334
◆ Siuntiniai į Baltijos valstybes ◆
$10 už vieną kubinę pėdą
$18 pristatymas iki 31 kg
****Papildomai $5 už 10 kg**
Prašome pasiskambinti dėl daugiau informacijos ir prieš atvažiuojant:
Vytautui Kairiui (905) 643-3334
Bernardui Mačiui (905) 632-4558
Leonui Balaišiui (514) 366-8259
Andriui Usvaltui (519) 773-8007
Petrui Šturmui (905) 271-8781

FIRST PLACE PHARMACY
849 Upper Wentworth St., Hamilton
540-8877
Viktoras Remesat,
BSc.Phm
❒ 10% nuolaidos pensininkams (15% trečiadieniais)
❒ Nemokamas vaistų pristatymas
❒ Sveikatos priežiūros įrankiai

PĖDOS SPECIALISTAS
CHIROPODIST **ROBERTAS NEKRAŠAS,** M.D., D.CH.
► KULNO SKAUSMAI
► PĖDOS SKAUSMAI
► PIRŠTŲ DEFORMACIJOS
► NAGŲ DEFORMACIJOS IR GRYBELINIAI SUSIRGIMAI
► ĮAUGĘ NAGAI
► VIETINĖ NEJAUTRA IR CHIRURGINIS GYDYMAS
► SENIORŲ PĖDŲ PRIEŽIŪRA
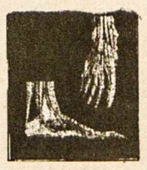
▪ VAIKŲ EISENOS NESKLANDUMAI
▪ PLOKŠČIAPĖDYSTĖ IR EISENOS SUTRIKIMAI
▪ PĖDOS DEFORMACIJŲ TAISYMAS ORTOPEDINIAIS INDĖKLAIS
▪ PRIIMAME VISUS PLANINIUS DRAUDIMUS
▪ STERILŪS ĮRANKIAI
PRIIMAME LIGONIUS TRIJOSE JUMS PATOGIOSE VIETOSE:
⊠ **ANCASTER, 352 WILSON ST. E. TEL 648-9176**
⊠ **HAMILTON, 609 UPPER JAMES ST. TEL 388-3541**
⊠ **HAMILTON, 255 MAIN ST. W. TEL 523-7944**

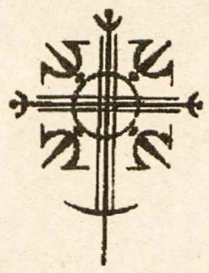
Dievas teikia mums meilę, kad mylėtume tą, kurą Jis mums duoda"
Lougheed Funeral Home
Žmonės, kurie atjaučia kitus
Sudbury Ontario

Vienintelis lietuvių bankelis Kanadoje, įsikūręs nuosavuose namuose –
"TALKA" LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS
830 Main Street East, Hamilton, Ontario L8M 1L6
Tel. 905 544-7125
Darbo valandos: pirmadieniais, antradieniais ir ketvirtadieniais – nuo 9 v. ryto iki 5 v.p.p., trečiadieniais – nuo 9 v. ryto iki 1 v.p.p., penktadieniais – nuo 9 v. ryto iki 7 valandos vakaro, šeštadieniais – nuo 9 v. ryto iki 12 v. dienos.
AKTYVAI PER 39 MILIJONUS DOLERIŲ

MOKAME UŽ:		PASKOLAS	
kasd. pal. čekių sąsk. iki	1.75%	Asmenines nuo	6.25%
santaupas	2.25%	nekiln. turto 1 m.	6.70%
kasd. pal. taupymo sąsk.	1.50%		
INDĖLIAI:			
90 dienų indėlius	3.25%		
180 dienų indėlius	3.50%		
1 m. term. indėlius	4.25%		
2 m. term. indėlius	4.50%		
3 m. term. indėlius	4.75%		
4 m. term. indėlius	5.00%		
5 m. term. indėlius	5.50%		
RRSP ir RRIF (Variable)	2.50%		
1 m. ind.	4.25%		
2 m. ind.	4.50%		
3 m. ind.	4.75%		
4 m. ind.	5.00%		
5 m. ind.	5.50%		

Nemokami čekių sąskaitų apmokėjimai. Nemokama narių gyvybės drauda pagal santaupų dydį iki $2,000. Be to, narių santaupos apdraustos TALKOS atsargos kapitalu 3 mil. dol. ir Kanados valdžios iki $60,000 sumos draudimu
Sekite kasdieninę informaciją apie procentus "Talkoje"
MASTER CARD KREDITO KORTELĖ
INTERAC KORTELĖ

Gyvenimo atstumtieji

Kun. K. J. AMBRASAS, SJ

Sutrikusios protausenos žmonių globos organizacijos surengta tarptautinė konferencija Kvebeko mieste, kurioje dalyvavo 75 šalių delegacijos, jų tarpe ir iš Lietuvos. Pokalbis su Simu Gutausku – Lietuvos delegacijos nariu

Pokalbis apie tuos, kurie retai kieno pastebimi ir mylimi. "Aš noriu atjausti žmones, pasaulio atstumtus dėl fizinės ar protinės negalios. Taip pat noriu suprasti labai kenčiančius jų tėvus. Noriu kalbėti kenčiančiųjų vardu, ypač tų, kurie buvo atstumti dar prieš gimimą. Trokštu kalbėti ir už tuos, kurie jaučiasi nenaudingi, nenorimi, kurie yra visuomenės našta. Jų širdys sužeistos. Jie gyvena neviltyje ir jaučia kaltę, mat niekas jiems nesakė, kad jie yra reikalingi ir brangūs", – taip prasideda 1998 m. "Sandoros" žurnalo 6 nr. išspausdinta Simo Gutausko parengta Jean Vanier straipsnio "Gilioji žmogaus širdies žaizda" ištrauka.

Trys Lietuvoje veikiančios "Tikėjimo ir šviesos" neįgaliųjų žmonių priežiūros grupės, kurias globoja Lietuvos vyskupų konferencijos pirmininkas Vilniaus arkivyskupas metropolitas Audrys Bačkis, į Kvebeko miestе iš viso pasaulio organizuojamą susitikimą pasiuntė keturis atstovus – vieną kunigą, du atsakingus ugdytojus, skatintojus ir vieną pagalbos reikalingą jaunuolį. Su jais pasikalbėjome apie šį pasaulinio masto renginį, trukusį liepos 12-20 d.d.

Čia svarbiausias kalbėtojas ir organizatorius buvo Jean Vanier, gimęs 1928 m. Kanadoje. Jis nuo pat paauglystės tarnavo karo laivyne, o 1950 m. pradėjo studijuoti filosofiją ir teologiją. Apgynęs filosofijos doktoratą, dėstė Toronto universitete. 1964 m. atsidūręs Prancūzijoje, nusipirko namą, kuriame apsigyveno kartu su iš psichiatrinės ligoninės paimtais dviem sutrikusio intelekto žmonėmis. Šitaip susidarė pirmoji bendruomenė, pasivadinusi "Arkos" vardu. Nūnai visuose penkiuose žemynuose turi savus namus. Juose gyvena atstumtieji su auklėtojais. 1971 m. Jean Vanier kartu su Marija Elena Mathieu organizavo iš viso pasaulio žmonių su protinėmis negaliomis maldingą kelionę į Liurdą, kur gimė "Tikėjimo ir šviesos" judėjimas, 78 šalyse turis 1333 bendruomenes.

Po Jean Vanier viešnagės Lietuvoje 1991 m. jau turim "Arkos" 5 bendruomenes – po dvi Vilniuje, Kaune, vieną Kretingoje. Kalbamės su "Tikėjimo ir šviesos" judėjimo Kvebeko susitikime dalyviu iš Lietuvos Simu Gutausku.

– Kokia buvo Kvebeko dvasinio susitelkimo programa?

– Kvebeko mieste vykusiame tarptautiniame "Tikėjimo ir šviesos" susitikime daug dėmesio skirta dvasiniam susitelkimui. Tokia kryptis atitinkamai lėmė šio renginio dienotvarkę, kuri susidėjo iš įvairaus pobūdžio paskaitų. Jas skaitė šio judėjimo steigėjas ir dabartiniai vadovai. Čia buvo aukojamos šv. Mišios, giedamos giesmės, psalmės, organizuoti grupiniai pokalbiai, išvykos, žaidimai ir inscenizacijos.

– Kas įspūdingiausia ir įsimintiniausia iš šio tarptautinio renginio?

– Pats didžiausias įdomumas – susitikimas ir pokalbiai su žmonėmis. Čia buvo suvažiavę 400 dalyvių iš 75 šalių. Tai ištiės yra su kuo pasikalbėti, pasijusti vienos didelės šeimos nariu. Kalbų skirtumai ne itin trukdė bendravimui, nes didžiuma atvažiavusių mokėjo angliškai arba prancūziškai.

– Ar galimi tokie renginiai Lietuvoje? Kaip Jūs galvotumėte juos reikėtų rengti?

– Mažesni renginiai jau įvyko ir pas mus. Prieš ketverius metus Troškūnuose buvo surengtos zonos, į kurią įėjo Lietuva, Rusija, Ukraina, Lenkija ir Vokietija, dvasinio ugdymo dienos jauniesiems pagalbininkams-ugdytojams. Lietuvon tada suvažiavo apie 80 dalyvių. Pasaulinio masto susitikimui, manyčiau, labiausiai trūktų lėšų, na, žinoma, stokotų ir patirties.

– Kokia visų dalyvaujančių sudėtis: ar daugiausia neįgaliųjų žmonių, ar jų auklėtojų, pagalbininkų ir kitų sričių darbuotojų?

– Šis susitikimas pirmiausia buvo skirtas "Tikėjimo ir šviesos" judėjimo tarptautinės tarnybos nariams, zonų, šalių, regionų, bendruomenių vadovams. Neįgaliųjų šįkart buvo mažokai, gal kas trečias ketvirtas.

– Kokią šio dvasinio renginio aplinką pasisekė sukurti organizatoriams?

– Susitikimo dalyviams šios dienos iš tikrųjų buvo visąlaik kupinos neapsakomo džiaugsmo, atvirumo ir pasitikėjimo, kurio nestokoja nė vienas "Tikėjimo ir šviesos" renginys.

– Ar sugebėjo atvažiavusieji sutrikusios protausenos žmonės bendrauti? Ar nesukėlė Jums užuojautos, gailesio kai kurie jų poelgiai?

– Šitokie žmonės, kurie buvo čia susirinkę, dažnai bendrauja kur kas laisviau negu sveikieji. Tasai jų rodomas nuoširdumas griauna nepasitikėjimo, egoizmo ir abejingumo sienas, kurias neretai pasistato sveikieji. Neįgalieji, reikia drąsiai pasakyti, Dievo dovana žmonijai. Taigi ir dera ją priimti ne liūdnai, o priešingai – džiugiai ir patikliai.

– Trumpai supažindinkite skaitytojus su savim ir savo grupe.

– Vilniuje šiuo metu yra dvi "Tikėjimo ir šviesos" grupės. Aš esu vienos tokios bendruomenės "Dievo sodas", įsisteigusios 1993 m. rudenį, vadovas. Dabar joje turime 9 šeimas, turinčias po kelis neįgaliuosius ir 10 pagalbininkų. Taigi iš viso apie 40 žmonių. Jie gyvena su savo tėvais, savaisiais, tiktai vienąsyk per mėnesį kelias valandas pabendraujame, susitinkame, kartu pasimeldžiame, pasidalijame įspūdžiais, pažaidžiame. Neužmirštame vienas kito ir kitomis progomis. Pasisvečiuojame, pasišnekame, pakeliaujame, iškylaujame. Mums svarbiau bendrauti negu teikti materialinę pagalbą arba vienas kitą lavinti, šviesti.

– Jūsų įspūdis apie Montrealį ir jame gyvenančius lietuvius?

– Montrealyje mus maloniai pasitiko autobusų stotyje ir pavežiojo po miestą Alfredas Piešina, papasakojo apie įžymesnius architektūrinius paminklus. Atvažiavę autobusu iš Kvebeko, nors turėjome tik kelias vienos popietės valandas, bet aplankėme Šv. Juozapo oratoriją, katedrą, požemius, Aušros Vartų parapijos šventovę, Šv. Lauryno upę ir kt. Maloniai ir svetingai pavakarieniavome ponios Janinos Blauzdžiūnienės gražiai sutvarkytuose namuose, iš kurių mus savo automobiliu toliau vežiojo po gražesnes miesto vietas Irinėjus Poplavskis. Jis, pavežiojęs mus po vakaro žibintuose paskerdusį didmiestį, pagaliau nugabeno atgal į stotį, iš kur nakčia išvažiavome į Torontą ir, prieš išskrisdami atgal Lietuvon, dar suspėjome apžiūrėti bene patį įspūdingiausiąjį Kanados reginį – Niagaros krioklį, kurio ūžimas tebeskamba ausyse, o nuostabus reginys dar is šiandien neišdyla iš atminties.

Mūsų kvebekiečiams bičiuliams, tarptautinėms organizacijoms, saviesiems globėjams – arkiv. A. Bačkiui, kun. I. Sadauskui, tvarkiusiam mūsų reikalus Montrealyje, ir visiems kitiems, kas mumis rūpinosi prieš šią kelionę ir jos metu, kas padėjo išsirengti, organizuoti ir sėkmingai užbaigti šį žygį po Kanadą, kuo nuoširdžiausiai dėkojame.

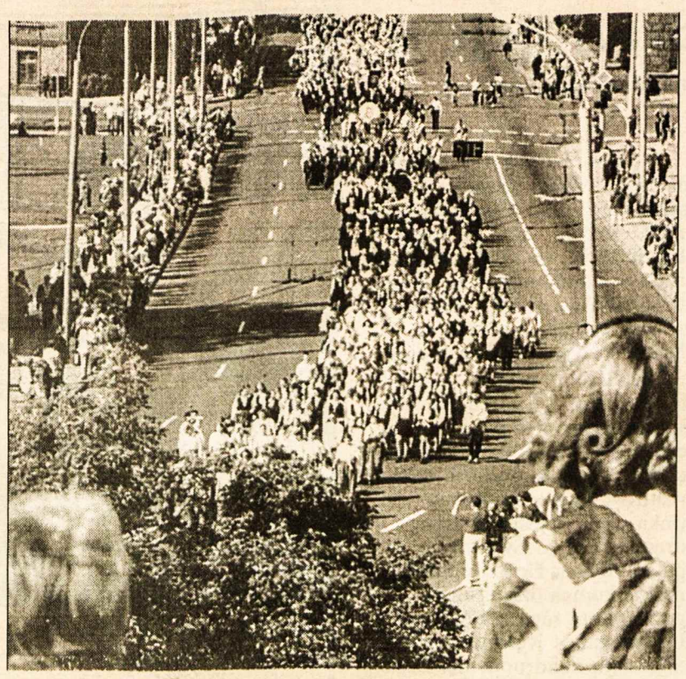

Pasaulio lietuvių dainų šventės dalyviai žygiuoja Vilniaus gatvėmis į Vingio parką Nuotr. ELTOS

Kaime su nepažįstama ūkininke

(Atkelta iš 3-čio psl.)

ti. Liaudis turi gilią išmintį ir nuovoką. Klysta tik politikai, tauta neklysta.

Abi susimąstėme. Žvalgiausi aplinkui. Jos namai buvo labai jaukūs. Ant palangių žydėjo gėlės. Matėsi naminio darbo lovatiesės, siuvinėtos ranka pagalvėlės, mezginiai. Ant sienos – didelis kryžius, šventųjų paveikslai ir artimųjų nuotraukos. Viskas dvelkė ramybe ir meile.

Pagyriau jos lovatieses, siuvinius, mezginius. Atidariusi skrynią, ji man parodė daug nuostabios liaudies kūrybos – ranksluosčių, juostų, prijuosčių, lino staltiesių…

– Daugumą išdalinau ir dar vis apdalinu tai vaikaičius, tai vaikus, tai gimines, – pasakojo senolė. – Mėgau austi. Būdavo pavargus atsisėdu į stakles ir nuovargio kaip nebūta! Jose visas dūmas išdūmojau, visas dainas išdainavau… Bet jūs valgyti visai pamiršot, – susigriebė šeimininkė – valgykit! Sūrį, ačiū Dievui, savo pasidarau. Su kaimyne karvutę per pusę išlaikom ir dar po puslitriuką kasdieną Roželei duodame. Tai tokia senučiukė mūsų kaime. Tai kas pieno, kas bulvių, kas mėsos gabalėlio nepagaili. Taip ir sušelpiam. Iš mūsų apylinkės niekas ubagauti neina. Juk savi esame. Šiandien aš padedu, ryt gal kas man pagelbės. O girdėjau dabar atėjusį iš svetur posakį: "Tai jūsų problema". Jei mes čia taip gyventume, tai badu išmirtume. Nekrikščioniškai skamba… Va, turi kaimynas arkliuką, tai visi aplink skolinasi bulvelėm aparinėti. Kitas nagingas traktorių tiesiog iš savartynų susirinko, susilipdė, tai su tuo "plerpeta" visiems talkina…

– Tikiuosi, kad Dievas neapleis mūsų, – paguodžiau mielą senutę, nors širdį kažkoks nerimas ir man griaužė.

– Ir aš kasdieną meldžiuosi už savo šeimą ir Lietuvą. Laisvę reikia labai mylėti… Neprašau nei turtų, palocių, tik kad valdžios žmonėms Dievulis proto pridėtų.

Grįžtant traukiniu į namus skambėjo senolės išmintis. Regėjau gražų žmogų, kurio vidinis spindėjimas nušvietė veidą – senoji spinduliavo meile ir ramybe. Rodos, prisiliečiau prie Gyvosios Versmės.

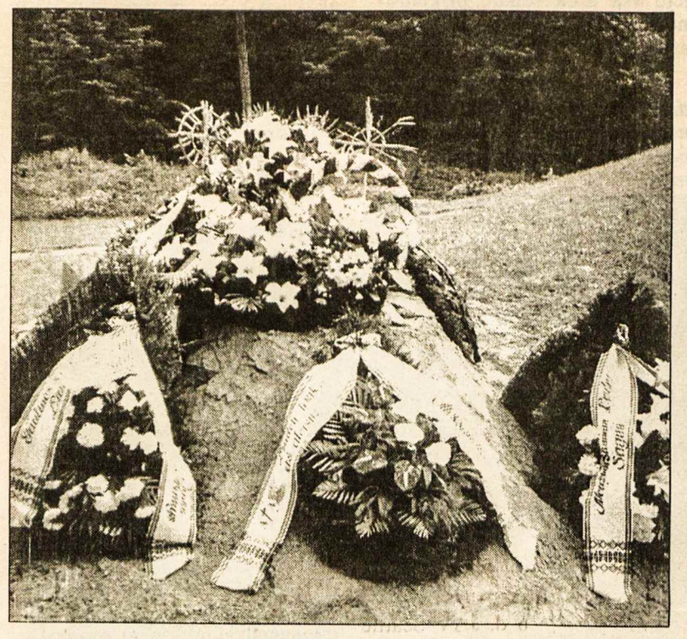

A. a. LIUDO SAGIO, išeivijoje pasižymėjusio tautinių šokių mokytojo ir vadovo kapas Antakalnio kapinėse Vilniuje

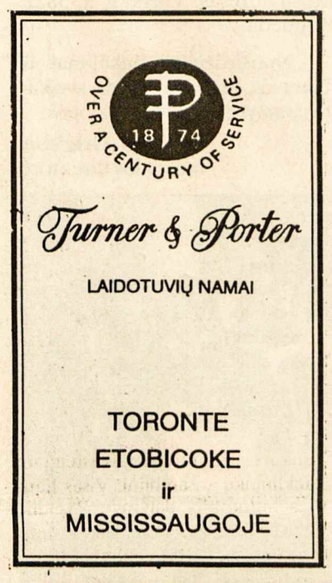

Come Say "LABAS" To Lithuania

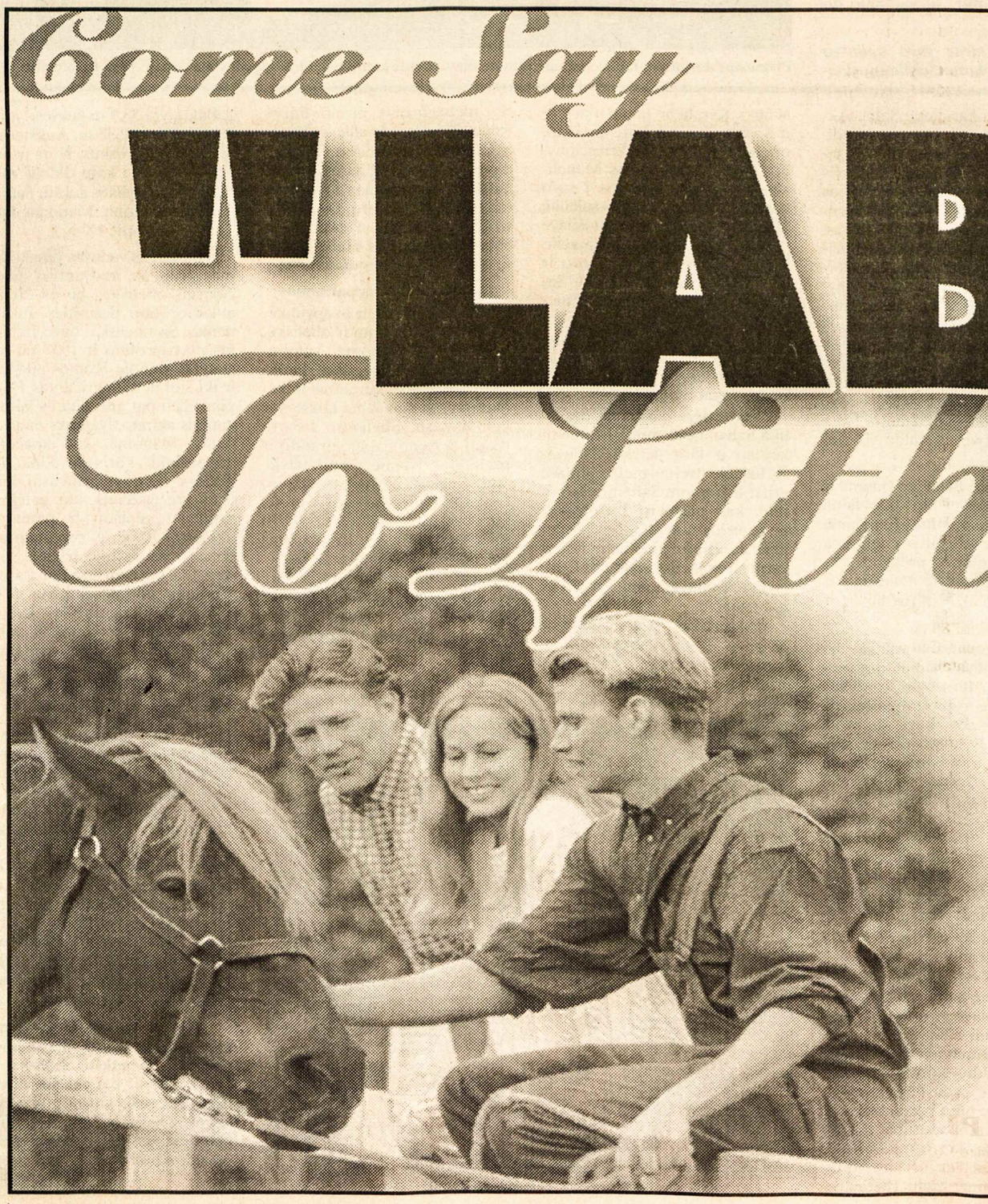

Then say "Labas" to all the incredible sights and sounds. Come and discover Lithuania this fall with the convenience of:

- Finnair non-stop flights from Toronto via Helsinki to Vilnius
- Twice weekly
- From May 23 to September 9
- Every Wednesday and Saturday
- With early arrivals

Finnair also flies daily, year round, between New York and Helsinki. So drop by and say "Labas"!!

VILNIUS
CALL FOR OUR LOW FARES

Norvista FINNAIR 75 Time flies

WE ARE FINNAIR. YOUR GATEWAY TO THE WORLD

Finnair is a partner in Aeroplan. Some restrictions do apply. Applicable airport taxes not included. Children's fares available.

Contact your travel agent or call Norvista Tours at
416•222•0203 or 1•800•461•8651

Augęs Kanadoje darbuojasi Brazilijoje II

Iš susitikimo su kunigu Pauliumi Mališka, besidarbuojančiu Brazilijos portugališkose katalikų parapijose

KUN. K.J. AMBRASAS, SJ

– Brazilijoje dvasiniai pašaukimai auga ar mažėja?

– Pašaukimų šiame krašte daugėja. Seminarijos pilnos. Kasmet įšventinama daugybė jaunų kunigų. Tiek vyrų, tiek ir moterų vienuolijos pašaukimais irgi nesiskundžia, todėl nemažai brazilų dvasiškių išvažiuoja svetur studijuoti arba misionieriauti į Europos, Amerikos, Azijos ir Afrikos šalis.

– Ar pakanka kunigų šioje šalyje?

– Tai priklauso nuo to, kaip kunigas dirba, kaip jis dalijasi arba pasiskirsto pareigomis su pasauliečiais. Jeigu kunigui reikėtų tvarkyti kiekvieną parapijos reikalą, pakelti visą sielovados naštą, tai niekados neužtektų kunigų. Jų galėtų būti po dešimtį kiekvienoje parapijoje, ir tai nesugebės visko padaryti ir aprėpti. Juk esama katechečių ir katechistų, tarniukų ir zakristijonų, ligonių lankytojų, altoriaus puošėjų ir sekretorių, choristų ir muzikantų, šeimininkių ir komiteto narių. Visi jie, pasauliečiai, padeda kunigui tvarkyti parapiją. Kiek tokių padėjėjų yra arba reikia, priklauso nuo parapijos dydžio ir darbo sąlygų, nuo kunigo sugebėjimo.

– Kaip atrodo eilinė darbo diena parapijoje? O gal būna ir neeilinių darbo dienų? Kokių nors įsimintinų sielovados akimirkų?

– Parapijoje savaitės kasdienė dienotvarkė – ryte arba vakare šv. Mišių auka, medžiaginių parapijos reikalų tvarkymas, parapijiečių arba šiaip vietinių gyventojų lankymas, ateinančių į kleboniją priėmimas, dalyvavimas jų susirinkimuose ir kiti sielovados rūpesčiai. Šeštadieniais ir sekmadieniais padaugėja krikštų, vestuvių, šv. Mišių, kelionių į užmiestį arba į miestelius. Pasitaiko dienų, kad neturi ką veikti, o būna ir tokių, kad neturi kada net atsikvėpti. Būna visokių atsitikimų.

Kartą nuvažiavęs į naująją parapiją, buvau taip nuoširdžiai sutiktas ir priimtas, tarsi mane čia jau daugelį metų būtų pažinoję. Lankydamas kur nors ligonį, pamatau, kaip jie neturtingai gyvena, bet kaip gražiai kunigą sutinka, kaip viskas būna parengta, maloniai viskas sutvarkyta per Pirmąją Komuniją, Sutvirtinimą ir kitomis progomis. Koks žmonių įkarštis, kai būna statoma ar remontuojama šventovė, kaip mielai ir gausiai dalyvauja gražiai apsirengę, gieda chore. Kai kurie, davę įžadus, eina procesijose basi, ypač kai tą parapiją ar kraštą ištinka liūtys, potvyniai, sausra ar kitokia nelaimė. Reikia stebėtis, kaip nuoširdžiai moka žmonės dėkoti Dievui, moka džiaugtis sėkme, švente. Ypatingų išgyvenimų būna, kai reikia vyskupo įsakymu išsikelti į kitą parapiją.

– Kokios brazilų šeimų tradicijos, šventės ir sukaktys?

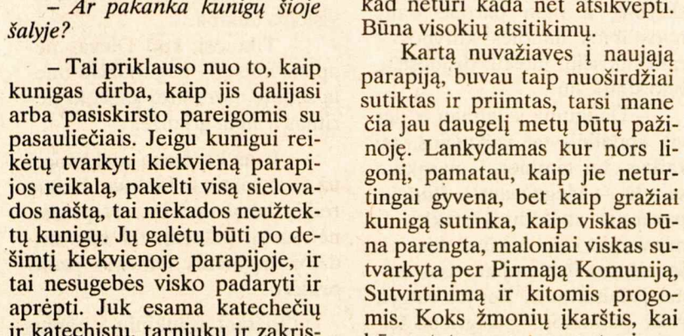

Kun. PAULIUS MALIŠKA su savo tėvu dr. JONU MALIŠKA Montrealyje

– Itin rūpestingai brazilai parenka krikšto tėvus. Kartais būna net šeši krikšto tėvai vienam vaikui: du pristatymo krikštatėviai, du tikrieji podžiai ir du palaiminimo tėvai, visi turį teisę kūdikį palaikyti, nusifotografuoti su juo ir pabūti su juo krikštynose gimdytojų namuose.

Iškilminga proga – mergaitei sulaukus 15 metų. Brazilai šiomis progomis paprašo specialių šv. Mišių, į kurias toji dukra eina pasipuošusi tarsi į vestuves šventovėn, kur ją pasitinka tėvai, kviestinių draugų ir draugių poros. Šventovėje esti palaiminimas, žiedo įteikimas, o paskui kupina džiaugsmo ir klegesio puota tėvų namuose. Tatai mergaitės įvesdinimas į suaugusiųjų bendruomenę. Brazilijoje, ypač kaimuose, neretai 18 metų jaunuoliai veda, o 15-16-metės mergaitės išteka jaunos. Dabar jau paprastai tuokiasi vyresnio amžiaus. Kartais tuokiamasi civiliškai, o tik po kiek metų, kai jau tikrai mato, kad myli vienas kitą, sulaukia vaikų, tada susituokia šventovėje. Nemažai jaunavedžių neturi kur apsigyventi, tėvai negali iškelti ištaikingų vestuvių.

Šeimose labai išgyvenama artimųjų mirtis. Dažniausiai kunigas vien tik palaimina prieš laidotuves velionį, bet į kapines eina labai retai, nes žmonės garsiai šaukia, verkia, neretai apalpsta, todėl susidaro nepatogumų. Žmonės įsitikinę, kad labai svarbios po septynių mirties dienų savaitinės ir ketursavaitės Mišios.

Naujos šventės – mokslo metų pabaiga, laimėtų futbolo rungtynių ir politinių rinkimų puotos, kai visas miestas, rėkdamas ir šaukdamas, išeina į gatves, šoka, dainuoja. Įsimintina pasaulio futbolo taurės pergalė 1994 m., kai Brazilija laimėjo prieš Italiją. Reikėjo net šv. Mišias atidėti, nes daug žmonių per televiziją stebėjo šias rungtynes. Šventovė buvo beveik tuščia.

– Kaip yra su vaikų katechieze, jaunavedžių parengimu santuokai, Sutvirtinimo sakramentui ir išpažintimis?

– Vaikai nuo 5-6 metų katechizuojami labai įdomiai ir judriai, su visokiais žaidimais, pramogomis, nes katechetės ar katechetai dažniausiai būna jaunos moterys, net mergaitės arba jauni vyrai. Pirmoji Komunija būna tada, kai vaikai sulaukia 10-12 metų amžiaus. Sutvirtinimas – 14-mečiams. Ruošiama ilgai – bent vienerius metus. Dabar linkstama Brazilijoje į ilgą katechezę – nuo 5 ligi 21 metų ar net vyresnio amžiaus, kad katechezė taptų ne atsitiktine, progine data, o būtų tąsa, jaunimas priprastų šventovėje prie pamaldų, prie viso religinio gyvenimo ir jame aktyviai dalyvautų.

Jaunavedžiai santuokai rengiami kelias dienas dažniausiai kunigų ir pasauliečių pokalbiais, knygomis. Išpažintys priklauso nuo kunigo, kaip ir kada jam atrodo patogiau.

– Kiek parapijoje dirba vienuolių? Ar kitur yra vienuolių?

– Kiek esu dirbęs parapijų, vis pasitaiko moterų vienuolijų. Dažniausiai trys seselės, įsikūrusios paprastame name, stengiasi mokyti vaikus, atnaujinti liturgiją, mokyti žmones rankų darbelių, higienos, sveikos mitybos, naudotis vaistažolėmis ir pan. Seselės padeda gintis paprastiems žmonėms nuo skriaudikų, persekiojimų, neteisybės, dalyvauja protesto mitinguose prieš valdžią. Didžiuma Brazilijos miestų turi vienuolynus, o kur jų nėra, ten atvažiuoja vienuolės iš kitur. Jų vaidmuo didelis.

– Ar turite savo aplinkos žmonių, su kuriais arčiau susipažįstate, bendraujate? Ar aplinkui vien beraščiai, skurdžiai? Gal dažniau susiduriate su inteligentais?

– Parapijose dirbantys kunigai susidraugauja su vietiniais gyventojais. Ypač su tais, kurie daugiau padeda parapijai. Man irgi tokie geravaliai reikalingi ir jų ganėtinai turiu, jaunų ir vyresnių, vyrų ir moterų, vargšų ir turtingesnių, beraščių ir prakutusių. Gyvenau ir dirbau Sergipe valstijoje nuo 1989 iki 1995 m. Čionai išties buvo daug skurdžių ir vargšų gyventojų, bet jie irgi savotiški "inteligentai". Juk jie sugeba gyventi, auginti šeimas, statyti namus ir, patekę į tokį vargą, neretai sugeba net mokytis. Greta jų gyvena išrinktieji, mažuma, didelių žemės plotų savininkai, kurie viską val-

(Nukelta į 9-tą psl.)

Monsinjoras JONAS GEDVILA ir katalikiškos mokyklos Klaipėdoje direktorė JANINA GRIGIENĖ

Nauja mokykla Klaipėdoje

1997 m. rugsėjo 1 d. Lietuvos katalikiškų mokyklų šeimą papildė dar viena mokykla, įsteigta Klaipėdoje. Naujoji mokykla pavadinta žymaus lietuvių pedagogo ir vaikų rašytojo Prano Mašioto vardu. Šį vardą pasiūlė Klaipėdos miesto dekanas Marijos Taikos Karalienės parapijos klebonas Jonas Gedvila. Tai vienintelė katalikiška mokykla šiame mieste.

Klaipėdos krašto istorijoje nėra žinių apie čia veikusias katalikiškas mokyklas. Prieškario laikotarpiu Klaipėda nebuvo katalikiškas miestas ir čia vyravo kita religijos pakraipa. Šiandien Klaipėdoje veikia 4 katalikų šventovės. Dvi iš jų pradėtos statyti po Lietuvos nepriklausomybės pakelbimo.

Prano Mašioto katalikiškos vidurinės mokyklos steigimo kelias buvo labai ilgas ir sudėtingas. Ši idėja buvo subrandinta Lietuvos krikščionių demokratų partijos Klaipėdos skyriaus narių, o įgyvendinti ją pavyko tik po penkerių metų atkaklaus darbo. Daugiausia jėgų šiam darbui skyrė LKDP ir Klaipėdos miesto tarybos nariai – Marijus Eidukevičius ir Antanas Matulionis bei Klaipėdos miesto dekanas Marijos Taikos Karalienės parapijos klebonas Jonas Gedvila. Pirmieji mokyklos metai praėjo kukliose, laikinai skirtose patalpose. 1997/98 m. m. čia buvo 9 klasės, kuriose mokėsi per 200 mokinių. Dirbo 22 mokytojai. Metai buvo sunkūs, bet sėkmingi – mokykla oficialiai pripažinta.

Didžiausias atpildas už patirtas skriaudas įsteigimo laikotarpiu – tai nuo 1998 m. rugsėjo 1 d. skirtas visiškai naujas mokyklos pastatas. Šalia Šv. Juozapo Darbininko šventovė, kurioje klebonauja kun. Algis Baniulis, ir Dvasinės pagalbos jaunimui centras, vadovaujamas Ričardo Ličkausko iš Kanados. Tikimasi, kad šios trys institucijos dirbdamos kartu, teiks tvirtą pagrindą krikščioniškam vaikų ir jaunimo auklėjimui.

Nuo 1998 m. rugsėjo 1 d. naujoje mokykloje mokysis apie 700 mokinių. Bus 29 klasės. Smagu, kad mokykla išsiplėtė, tačiau padaugėjo ir rūpesčių; kaip sukurti malonią aplinką, kaip įdiegti katalikiškas vertybes ir tradicijas mokykloje. Tikimės, kad sesės ir broliai, esantys šalia, mums pagelbės ir su Dievo pagalba mums pavyks išlaikyti mokykloje krikščionišką atmosferą.

Dar kartą prisiminę sunkius pirmuosius mokyklos veiklos metus, kai trūko moralinės ir materialinės paramos, su giliausia pagarba dėkojame tiems, kurie mums padėjo. Ypač dėkojame JAV Religinės Šalpos fondui ir Rozalitai Šomkaitei už dėmesį ir materialinę paramą mūsų mokyklai.

Būtų labai malonu, jei mūsų tėvynainiai, gyvenantys užsienyje, viešėdami Lietuvoje užsuktų pasisvečiuoti į mokyklą. Mūsų adresas: Varpų g. 3, 5822 Klaipėda.

Nuoširdžiausi linkėjimai iš Lietuvos. Linkime visiems sveikatos, ramybės ir Dievo malonės.

J. Grigienė,
mokyklos direktorė

Pirmosios devintokų laidos pažymėjimų įteikimo šventė katalikiškoje Klaipėdos mokykloje 1998 m. birželio 13 d.

Gilia senove dvelkianti Etiopija

Su būreliu kanadiečių aplankėme Afrikos šalį, pilną istorinių įdomybių ir dabarties varguolių

STASYS DALIUS

Etiopija, seniau vadinta Abisinija, masino pamatyti. Susidarius keliautojų grupei prisijungiau, nors kai kas priminė, kad tai neramus kraštas. 1974 m. revoliucijos metu kariškiai nuvertė imperatorių ir oficialiai paskelbė socialistinę respubliką. Civilinis karas vargino kraštą iki 1980 m. Etiopija turi 53 milijonus gyventojų, kalbančių 83 kalbomis su 200 tarmių.

Krašto sostinę Adis Abeba pasiekėm atskridę iš Sana miesto Jemene vidurdienio metu. Tai didelis miestas, turįs 3 milijonus gyventojų. Daug parkų ir medžių puošia gatves. Stiprus automobilių judėjimas ir žmonių srautas juda visomis kryptimis. Pirmas mieste įspūdis: kad daug bekojų invalidų, einančių su ramentais ar su ratukais stumiasi rankomis per gatvę.

Sustojus autobusui, apspinta elgetos, vaikai ir moterys su mažais vaikais, atkišę rankas laukia išmaldos. Tai buvo ypač ryšku mums atvykus autobusu iš viešbučio į valstybinį muziejų, kurį pirmiausia lankėm, o prie vartų laukė būrys sėdinčių ir stovinčių visokio amžiaus elgetų. Gatvėse matosi vaikščiojantys asilai, ožkos ir avys, o žemumose, kur daugiau žalumo, ganosi ir karvių būriai. Ir tai sostinės miesto ribose.

Muziejus, kurį lankėm, turi daug archeologinių iškasenų. Etiopijoje rasta seniausias 3.5 milijonų metų senumo moters skeletas, vadinamas Lucy. Jos kaukolė ir dalis kaulų išstatyta po stiklu. Kitos iškasenos – iš akmens, bronzos laikotarpių. Paskutinio Etiopijos imperatoriaus Haile Selassi (1930-1974) sostas išpuoštas dramblio kaulu. Kita jo naudota kėdė – aksomu ir auksu papuošta. Karaliaus ir karalienės karūnos – iš 1872 m. Tradiciniai drabužiai. Keletas senų paveikslų religine tema. Per du aukštus rodiniai gražiai sutvarkyti, prie jų yra angliški užrašai.

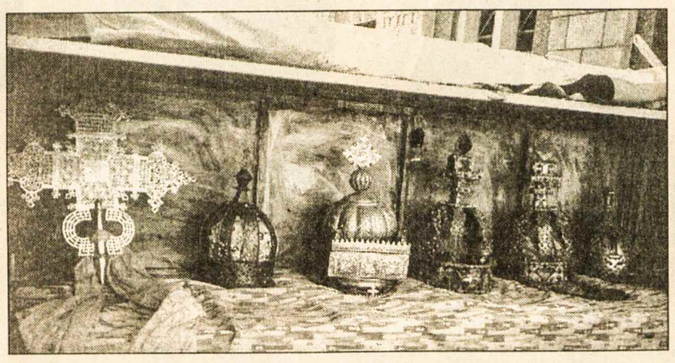

Etiopijos karalių karūnos Aksum prie katedros

Adis Abeba mieste buvom tik tą pusdienį ir sekančią dieną skridom į Aksum. Keliamės 5 v.r. ir po ankstyvų pusryčių oro uoste atsirandam prieš septynias ir dar reikėjo laukti dvi valandas. Griežta pasų ir daiktų kontrolė. Pirmą kartą dar prieš įeinant į orauostį tikrino pasus. Viduje peršvietė, reikėjo net nusijuosti diržus. Paskui, kad ir peršvietę krepšį, atidarę viską nuodugniai peržiūrėjo. Atvažiavus autobusu prie lėktuvo, kuris buvo dviejų motorų propelerinis, vėl atidarę krepšį tikrino, ypač foto aparatus ir atsargines baterijas. Buvom iš anksto perspėti, kad tikrins ypač prožektorius ir baterijas, nes neseniai įvykęs pasikėsinimas. Mano foto aparato atsargines baterijas išėmė iš įpakavimo ir padėjo atskirai – maniau, kad konfiskuos, bet pavartę įmetė atgal į krepšį tik kiton vieton. Tas tikrinimas vyko labai kruopščiai, lėtai, tai reikėjo laukti kol ateis visi kiti.

Skridimas užtruko pusantros valandos. Pradžioje skridom virš gyvenamų rajonų, o vėliau virš kalnų. Tarp gilių slėnių vingiuoja upės. Kalnai – ištisas akmenynas su tarpekliais. Tarp kalnų išsimėčiusios gyvenvietės. Kitu upių vagos sausos, be vandens. Praslenka ir viena platesnė upė, nešanti vandenį per kalnus, blizgėdama prieš saulę.

Orauostis tarp kalnų plokštumoje, kuriame nusileidom 10 v.r. Nusileidimo takas tik žvyruotas, kelios būdelės prie jo šono, pusiau atviras laukiamasis. Mūsų laukia senas, smarkiai apšepęs autobusas, į kurį susėdom važiuoti. Atstumas tarp Adis Abeba ir Aksum – apie 1000 km; turi 45,000 gyventojų. Aplink šią plokštumą tęsiasi kalnai.

Karalienės Sabos istorija

Atvykus į Etiopiją neišvengiamai tenka susidurti su jos istorija, apimančia tris tūkstančius metų. Dar anksčiau, bibliniais laikais, vienas iš Noah sūnų palikuonių įsteigė šventą miestą Aksum. Kadangi senovės Etiopijos karalystės sostinė buvo Aksum, tai vėliau ji buvo žinoma kaip Aksum karalystė. Daug karalių ir karalienių valdė tą imperiją – senovės Etiopiją.

Tarp tų garsių valdovų žymiausia yra karalienė Saba. Aksum buvo ne tik Etiopijos civilizacijos vietovė, bet ir pirmas senovės šventas miestas, karalienės sostinė. Net ir po tos imperijos žlugimo miestas išliko kaip šventas Etiopijos imperijos centras, kur karalių iškilmingos karūnacijos apeigos buvo atliekamos ir kur jų karūnos, sostai ir brangenybės yra išsaugotos iki šių dienų.

Karalienė Saba yra kilusi iš garsių karalių giminės. Ji valdė senovės Etiopiją ir Jemeną apie tūkstantį metų prieš Kristaus gimimą. Sostą paveldėjo iš savo tėvo Tewasia kaip 52-antra Etiopijos valdovė ir valdė 31-rius metus.

Karalienė Saba yra žinoma ir kitais vardais. Kaip "karalienė Saba" yra minima Senajame Testamente. Ji buvo energinga valdovė, išplėtusi prekybos kelius, kurie pasiekė Palestiną ir Indiją. Turėjo 73 jūros laivus ir 520 kupranugarių.

Karalienei Sabai valdant, Izraelio karalius Saliamonas pradėjo statyti Jeruzalės šventyklą. Garsas apie jo išmintį pasiekė ir karalienę Sabą, kuri nutarė jį aplankyti. Ji su palydovais apie 980 metus prieš Kristaus gimimą nukeliavo į Jeruzalę su dideliu karavanu su dovanomis. Buvo iškilmingai sutikta karaliaus Saliamono. Apsikeitus gausiom brangiom dovanom, karalienė Saba apsigyveno karaliaus rūmuose. Kaip ilgai karalienė Saba išbuvo Jeruzalėje, nežinoma. Tačiau grįždama į Etiopiją pagimdė berniuką.

Po ilgo viešėjimo Jeruzalėje, kai karalienė Saba pradėjo ruoštis grįžti į savo karalystę ir pranešė karaliui Saliamonui, tai jis atsisveikindamas įdavė savo žiedą su antspaudu, sakydamas, kad atiduotų tą žiedą būsimam kūdikiui, jeigu būtų berniukas.

Kai karalienė Saba grįžo į savo miestą, jau turėjo kūdikį, gimusį kelionėje. Ji pavadino berniuką Ibn-al-Malik (karaliaus sūnus). Karalienė taip pat atvežė ir Mozės tikėjimą, kuris pasidarė oficialia religija iki krikščionybės atėjimo. Berniukas Manelikas buvo labai panašus į savo tėvą Saliamoną. Kai anas sulaukė 22 metų amžiaus, motina išdavė paslaptį, kad jo tėvas yra Izraelio karalius Saliamonas. Panoro ir berniukas aplankyti karalių Saliamoną. Motina sutiko. Manelikas keliavo žeme ir jūra, kol pasiekė Jeruzalę. Kartu motina buvo įdavusi ir žiedą. Saliamonas atpažino sūnų, ir kai šis padavė žiedą, apkabino jį.

Jeruzalėje pasilikusį Maneliką Saliamonas mokė Mozės tikėjimo ir kitų dalykų. Išbuvęs Jeruzalėje trejus metus nutarė grįžti Etiopijon. Saliamonas norėjo, kad pasiliktų Izraelyje ir po jo valdytų kraštą, bet Manelikas nesutiko. Tada Saliamonas kartu su Maneliku pasiuntė Etiopijon tūkstantį žmonių iš dvylikos žydų genčių.

Manelikas grįžo Etiopijon ir buvo džiaugsmingai sutiktas motinos. Karalienė Saba tada atsisakė sosto ir Manelikas buvo paskelbtas karaliumi. Jis valdė 25-rius metus ir buvo pirmos linijos valdovas, kilęs iš karalienės Sabos ir karaliaus Saliamono. Tie valdovai valdė Etiopiją iki mūsų laikų nepertraukiama linija apie tris tūkstančius metų. Iš viso buvo 237 palikuonys. Paskutinis jų buvo imperatorius Haile Selassi, nuverstas karinės diktatūros.

Aksum imperijos palikimas

Aksum mieste ir jo apylinkėse yra išlikusių rūmų ir obeliskų, prie kurių ir atvykome. Autobusas atvežė prie obeliskų parko (Stella Axsum), kur jau iš toliau matomas vienas labai aukštas ir keli žemesni obeliskai. Jie yra iškalti iš vieno gabalo granito ir pastatyti II-ame šimtmetyje. Aukščiausias 24 metrų aukščio tebestovi pirmykštėje vietoje, kur buvo pastatytas prieš du tūkstančius metų. Jo pamatas yra įkastas tris metrus žemėje. Apačia – 2.6 m x 1.8 m pločio. Po šiuo didžiuoju obelisku yra požemis, kur buvo rastas skeletas, manoma, to laikotarpio karaliaus.

Kitas obeliskas, nugriuvęs ant žemės ir sudužęs į keturis gabalus, yra 33.5 m aukščio, apačia – 3.84 m x 2.35 m. Aukštesnis už Egipto obeliskus. Nors ir nugriuvęs atrodo kaip didelis milžinas – kaip trylikos aukštų namai ir sveria 600 tonų. Manoma, kad jis nugriuvo apie IX-X š.

Etiopietis vadovas pasakodamas primena, kad antras aukščiausias obeliskas buvęs 26 m. aukščio, kaip dešimties aukštų namas. Šis obeliskas buvo Italijos fašistų pagrobtas ir 1937 m. pastatytas vienoje Romos aikštėje ir iki šiol nėra sugrąžintas Etiopijai. Ten pat guli didelis keturkampis akmuo, lyg koks mauzoliejus. Manoma, kad apačioje yra požemis, kuris dar pilnai neatkastas. O po nugriuvusiu obelisku yra požemis, kur galėjom nusileisti apačion ir pamatyti akmenyje iškaltus ornamentus. Kitas požemis toje pačioje vietoje yra buvusių karalių kapai. Nusileidžiam į požemį, kur nišoje stovėjo akmeninis lyg karsto dangtis, kurį pabeldus skamba kaip tuščias, o viduje, manoma, yra kūno palaikai. Niekas to dangčio nėra atidaręs ir iki šiol nežinoma, kas yra viduje.

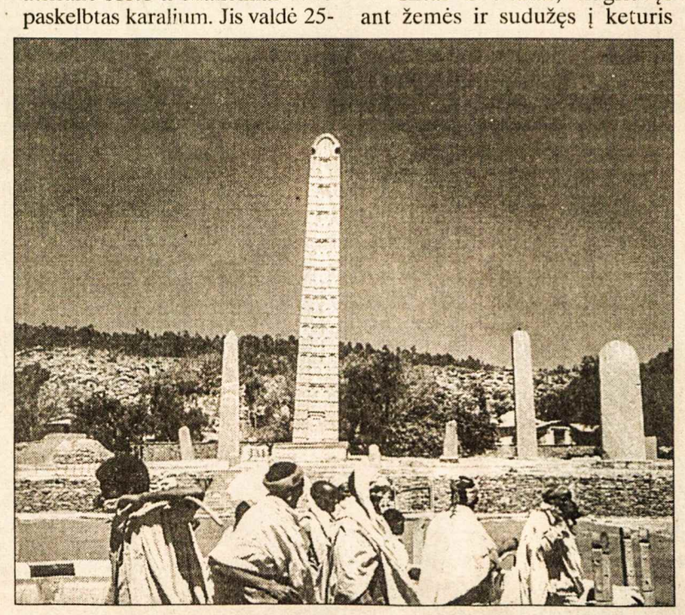

Etiopijos Aksum obeliskai

Šie obeliskai buvo pastatyti Aksum karalių architektų, kurie turėjo tuo laiku specialius įrankius. Šios statybos stebuklas – iškalti obeliskai iš vieno gabalo granito prieš du tūkstančius metų, sveria po kelis šimtus tonų. O granito kalnai yra už keliolikos kilometrų nuo šios vietos, kur reikėjo iškirsti iš kalnų vieną gabalą, iškalti ornamentus. Reikėjo ne tik iškalti, bet ir pajėgti pervežti bei pastatyti šioje vietoje. Šie obeliskai yra simboliai buvusios Etiopijos civilizacijos.

Aksum karalystės žydėjimo metu aplink Aksum miestą buvo pastatyti 64 aukšti obeliskai ir 246 mažesni, bet iki šių dienų išliko tik šeši, kuriuos matėme aname obeliskų parke. Tie kiti, manoma, suskilo ir dabar giliai palaidoti po žeme.

(Bus daugiau)

Pastabos ir pageidavimai

Pasaulio lietuvių dainų diena

NIJOLĖ BENOTIENĖ,
Torontas

Paskutinis Pasaulio lietuvių dainų šventės renginys – dainų diena buvo pavadinta "Dėl tos dainos". Kaip įprasta jau daugelį metų, visi dainų šventės dalyviai rinkosi sostinės Gedimino aikštėje, rikiavosi ir, nešdami su įrašais savo transparantus, žygiavo į Vingio parką. Išeivijai transparantus pagamino vilnietė architektė Milda Grigaravičienė. Ji išeivijos veikėjams yra gerai pažįstama, nes puikiai tą patį darbą atliko ir praėjusioje dainų bei tautinių šokių šventėje.

Į Vingio parką atvykau gana anksti, norėdama ten sutikti atžygiuojančius dainininkus. Visur parko takeliuose ir įvažiavimuose matėsi daug policininkų, kurie gražiai pasipuošę labai mandagiai prašė parodyti bilietą prieš įeinant į patį parką. Sėdimos vietos buvo apjuostos sukta virve, o prie įėjimų vėl visur buvo atsakingi darbuotojai, kuriuos galėjai išskirti iš žiūrovų, nes turėjo prisisegę korteles ir labai mandagiai visur patarnavo. Taip pat tvarką padėjo prižiūrėti ir į pagalbą atvykę skautų atstovai. Atrodė viskas gražiai ir puikiai sutvarkyta bei paruošta svečiams ir dainininkams, tik dangus vis niaukstėsi ir vis po truputį gąsdino lietumi.

Netrukus pasirodė ir pirmieji kolonos žygeiviai, trenkiant smagiai orkestro muzikai. Mojuodami šalia stovintiems žiūrovams, suėjo ir šventės vyriausi vadovai, dirigentai, kurių tarpe buvo išeivijai atstovaujantys Rita Kliorienė ir Darius Polikaitis. Kaipmat visa aikštė prisipildė. Žmonės vis ėjo ir ėjo. Sprendžiant iš susidariusių eilių prie maisto būdelių, atrodė kad buvo nemažai išalkusių ir ištroškusių, nes kelias, kai žingsniais reikia matuoti, nuo Gedimino aikštės iki Vingio parko netrumpas.

Dangus vis raukėsi, bet tiek choristai, tiek žiūrovai buvo optimistiškai nusiteikę: joks lietus šventės nepagadins. Ir kai reikėjo pradėti šventę, dirigentai iškilmingai išsirikiavę, pasiruošę eiti į Vingio parko estradą, pradėjo lyti. Tai taip su tuo lietumi buvo vargas per visą koncertą, kuris truko beveik keturias valandas. Daug kas išślepsėjo namo, nebesulaukę nė jo pabaigos, kliuksinčiais batais ir šlapiais, permirkusiais, žeme besivelkančiais sijonais. Nuo šalčio pamėlynavę ir po lietsargiais susitraukę žmonės skubėjo pratęsti šventę prie televizijos ekranų.

Koncerto repertuaras ir visa režisūra bei diktorių pusiau apsimiegoję ir viskam abejingi pranešinėjimai (ypač J. Lunevičienės) nepadėjo žiūrovams praskaidrinti lietaus sugadintos nuotaikos. Visas dainų dienos scenarijus neturėjo teminės minties. Dainos buvo suskirstytos pagal chorus: mišrūs chorai, moterų chorai, vyrų chorai, pučiamųjų orkestrai, jaunių chorai, jaunių ir merginų chorai, jungtinis jaunimo choras ir jungtinis choras – 17,000 atlikėjų.

Tai taip ir buvo, vieni sulipa, padainuoja ir nulipa, tada kiti sulipa, padainuoja ir vėl nulipa. Ir taip be galo, be krašto. Ilgiausios persirikiavimui sugaištos pertraukos niekuo nebuvo užpildytos.

Nesigilindama į kiekvienos dainos atlikimą, galiu pasakyti, kad buvo dainų, kurios labai gražiai skambėjo, palikdamos visos dainų šventės didingumą, bet buvo kūrinių, kurie neatitiko masinio dainavimo reikalavimų ir netiko šiai šventei. Klausytojai stovėjo arba sėdėjo, tvirtai įsikibę į lietsargius, o dainavo, plojo ir prašė kartoti tik patys dainininkai. Ypač daug energijos išliejo jaunimo chorai – jie ne tik skandavo savo dainos pavadinimus, dėkojimus dirigentams, bet ir "pa-kar-to-ti, pa-kar-to-ti". Kartojo beveik kiekvieną dainą po du kartus, o reikia neužmiršti, kad kūrinių iš viso buvo net 38. Vyriausi dainų dienos vadovai turėtų nuspręsti, ką daryti su kūrinių kartojimu, nes tiek praėjusį kartą, tiek šioje dainų šventėje, kai kuriuos kūrinius, sprendžiant iš atlikėjų katučių, galėjo kartoti tris ir net keturis kartus.

Kritikos turėtų susilaukti ir šviesų tvarkymas. Kaip ir šokių dienos metu, šiame vakare buvo panaudoti lazeriniai apšvietimai. Nežinau kaip iš tiesų jie turi veikti, bet kai aplinkui išjungia visas šviesas, į akis pradeda žybčioti žali spinduliai, o kelis kartus pamirksėjus pasimato plaunkiantys debesys, reiškia yra daromi lazeriniai šviesų efektai. Po šventės paklausiau, ką tuo atveju matė dirigentas Vytautas Miškinis, diriguodamas "Vilties dainą". Jis atsakė: "Išjungė šviesas, pasidarė tamsu, o aš dirigavau tamsai. Žmonių visai nemačiau". Manau, vilties dainą dainuojant, reikia turėti viltį, kad sekančios šventės dainų diena bus žymiai tobulesnė, tokia, kaip šokių ir ansamblių vakaro renginiai. Ypač tą viltį skatina patys šventės dalyviai.

Po šventės teko lankytis Elektrėnuose, kur gyvena mano teta ir dėdė – Nijolė ir Vytas Jovai, abu buvę Sibiro tremtiniai, išauginę gražią šeimą. Jie ir dabar stengiasi dalyvauti lietuviškoje veikloje. Jau daug metų dėdė dainuoja Elektrėnų tremtinių chore ir mišriame chore "Sidabrinė gija", kurių vadovė yra R. Jurgaitienė. Nepaisydamas mano išsakytos kritikos, padejavimų, kad valdžia paskyrė tik pusę prašytų lėšų šventės dalyviams išlaikyti, dėdė Vytas tik numojo ranka ir atsakė: "Nors maitinimui gaudavom tik 20 litų dienai, bet užteko. Žinoma, galėjo mažiau tų laipiojimų padaryti, galėjo nors vieną tremtinių dainą į repertuarą įtraukti, bet visumoje viskas buvo gerai. Vadovė dainas buvo gerai išmokiusi, be to, jos dėka dar ir ekskursiją turėjom į Verkių rūmus ir Kalvarijų šventovę. Gyvenom mokyklos patalpose, o į repeticijas vežiojo mūsų chorą šefuojantis Elektrėnų elektrinės transportas".

Repeticijų metu kalbėdama su vyresnės kartos dirigentu Algimantu Lopu išgirdau jo susirūpinimą, kad per pastaruosius 4 metus Lietuvoje labai sumažėjo vyrų chorų. Man, išeivijos chorinės muzikos atstovei, didelį susirūpinimą kelia išeivijos chorai, vykstantys į Lietuvą. Ypač žiūrėjau į chorus iš Kanados ir Amerikos, kurių turėjo būti net 12. Deja, mačiau vieną kitą oktetą, kvartetą, o pagrindą sudarė trio, duetai ir solistai, tvirtai įsikibę ir nelengvai nešantys savo choro ir krašto pavadinimu – transparantus. Žinant, kad Lietuvos chorai turi išmokti repertuarą, išlaikyti perklausą ir tik tada patenka į dainų šventę, tai man atrodo yra neteisinga, kai iš išeivijos važiuoja vos ne pavieniai turistai, chorų atstovai, už kurių išlaikymą, vežiojimą ir priežiūrą Lietuva moka didelius pinigus, juo labiau, kai jų viešnagė ne 20 litų dienai kainuoja. Be to, niekas nežino, ar jie repertuarą yra išmokę. Beveik pilnus chorus atvežė Lenkijos, Rusijos ir Ukrainos lietuviai.

Taigi "Dėl tos dainos" ir aš atvykau į šią šventę, atsivežiau savo dvi dukras, bet dėl dainos kyla nerimas, nes ji mūsų išeivijos padangėje silpnėja. Nesutikčiau ir su tuo, kad išeivija turėtų gausiai dalyvauti Pasaulio

(Nukelta į 9-tą psl.)

Prabėga dienos

Prabėga dienos... praslenka naktys,
Vakaro-ryto-aušrų virtinėm...
Ir nesuradęs paslapties raktų,
Piņu jos burtų nebaigtą pynę.

Toliai, sužvilgę žvaigždžių miražu,
Kelia klajonėn svajūnę mintį.
Seku pasaulį kaip sapną gražų,
Baigdams po vieną atdūsį skinti...

Yra Gyvenimas

Yra gyvenimas, svajonėse ugdytas,
Yra - niekad nevystantis, kūrybinių žiedų -
Yra gyvenimo pradžia, skaistus jo rytas,
Yra širdies daina su motinos aidu.

Buvau ir aš kaip nusiblaivęs rytas,
Su purpuro veidais ir saulėta akim,
Bet mano dienos kaip lašas jūron nusirito,
Kaip Tavo lašas, Viešpatie,
Kuriuo gyvenimą šioj žemėj Tu teiki.,

Antanas Nasvytis,
1954.10.09

Pasaulio lietuvių dainų šventės vyr. vadovai, dalyvavę priėmime pas Lietuvos prezidentą V. Adamkų. Iš kairės: V. Vasaitienė, D. Polikaitis, A. Lintakienė, R. Karasiejienė, V. Adamkus, P. Bingelis, L. Kisielienė, P. Budrius, V. Šatkauskienė, J. Mikutavičius

Mažosios Lietuvos istorinė reikšmė II

Išsamus ALBERTO JUŠKOS veikalas "Mažosios Lietuvos Bažnyčia XVI-XX amžiuje". Antroji dalis

VYTAUTAS A. JONYNAS,
Montrealis

Grįžtant prie *Mažosios Lietuvos Bažnyčios* tenka pastebėti, kad jos antroji dalis labai skiriasi nuo pirmosios savo pobūdžiu. Ji, tiesa, yra antratiek gausesnė puslapių skaičium, bet savo turiniu ir stiliumi priartėjanti prie enciklopedinės kompiliacijos. Prie to, kas Kanadoje vadinama "Desktop Encyclopaedia", atseit, žinynu. Mat čia surašyta visų M. Lietuvos parapijų istorija, kurią tenka kone kas puslapis iliustruoti kokio pastato, jo vidaus, ar kultūrininko nuotraukomis.

Tų iliustracijų gausa apgaubia veikalą elegantiška ir miela akiai mantija, bet turinyje jaučiamas vienspalviškas vergiškas laikymasis tos pačios pasakojimo formulės. Pačioje pradžioje pateikiamos aprašomosios parapijos geografinės koordinatės. Kartais komentuojama vietovardžio kilmė. Jų lytis ne visada sutampa su vietovardžių terminija, kurią aptinkame kapitaliniame V. Pėteraičio veikale *Mažosios Lietuvos ir Tvankstės vietovardžiai*.

Pasitaiko skaitytojui ir painiavų. Taip sakysim, A. Juška vartoja archajinį vietos pavadinimą Šilokarčema, tuo tarpu, kai senokai yra paplitęs jo atitikmuo – Šilutė. Čia pat prieinama prie maldos namų įsteigimo datų ir juos nusiaubusių nelaimių atpasakojimo. Neišvengiamai suminimi ten dirbę dvasininkai. Vardynų sudarymas, atrodytų, yra autoriaus silpnoji pusė. Esama A. Juškos knygoje dar per 90 puslapių nusidriekusio visų kunigavusiųjų nuo 1525 iki 1915 m. liuteronų šventyklose asmenų sąrašo. Veik visos tos apybraižos užbaigiamos ta pačia graudžia gaida – konstatavimu, kad paskutinės pamaldos lietuvių kalba joje laikytos tada ir tada.

Tokio tiršČio kompiliacija pareikalavo iš autoriaus daug darbo ir ištvermės. Tai patvirtina vėlgi 27 puslapių ilgio bibliografija, kaupianti 550 nuorodų. Iš jos akivaizdu, kad A. Juška yra nepagailėjęs pastangų išnarstyti archyvų medžiagą ir kitų autorių veikalus. Kaipo mokslininko, jo biografija nesudėtinga. Iš trumpo teksto knygos aplanke sužinom, kad Albertas Juška (g. 1931) studijavo Vilniaus Pedagoginiam institute, mokytojavo, vėliau gavo socialinių mokslų daktaro laipsnį. Ankščiau kurį laiką įsidarbinęs Klaipėdos konservatorijoje, dirba nuo 1991 m. Klaipėdos universitete, ir yra penkių knygų (jos kažkodėl neišvardinamos) ir arti šimto straipsnių autorius.

Atidžiau peržvelgdami jo pateikiamą bibliografiją, nelauktai aptinkame joje vieną keistenybę. Pasigendame visų (išskyrus pomirtinį M. Brako veikalą) Mažosios Lietuvos knygų fondo išleistų veikalų. Nėra nei Užpurvio, nei V. Pėteraičio, nei M. Gelžinio, nei M. Purvino. Negirdomis praleidžiamas ir originalus daugeliu atžvilgių Tomo Sakalausko kūrinys *Čakona* kurio išleidimą buvo parėmęs tas pats M. Lietuvos fondas.

Keista ir apmaudu, nes jau vien savo išore A. Juškos veikalas tvirtai įsirikiuoja į Fondo leidžiamų parankinių knygų seriją. Vien savo iliustracijų gausa ne vienam jis primins tolimą praeitį, sukels nostalgijos jausmus. Galima šį leidinį palaikyti ir architektūros paminklų sąvadu ar net turistiniu albumėliu. Nors tos apybraižos, kaip minėjom, gerokai schematiškos, kurne-kur jaučiama autoriaus pastanga išsprūsti iš trafareto. Taip pvz. aptardamas Stalupėnų parapiją, A. Juška pamini, kad į atnaujintą XVIII š. pabaigoj bokštą buvo įmontuotas laikrodis (anuomet naujiena) ir įkelti du varpai: "Pasak žmonių skambėdami 'fraze 'Pilksermėgiai, skrandojlindžiai' jie ragino parapijiečius per daug neišpuikti, nesididžiuoti".

Tas varpų gaudesys pasakotojui primena ir istorinį faktą.

"1812 metais, kai didžioji Napoleono armija pajudėjo Rusijos link, Stalupėnų – paskutinės priešais svetimą sieną gyvenvietės – varpai ilgai turėjo skambėti, linkėti Dievo palaimos šiame žygyje. Deja, tai nepadėjo" (p. 537).

Dar tolėliau A. Juška primena kitą detalę, rasit, ypatingai artimą ir suprantamą išeivijos skaitytojui:

"Prisimintina, jog Stalupėnai, šis nemažas kultūros prekybos centras, buvo artimai susijęs su Didžiosios Lietuvos kaimyninių sodžių gyventojais; į jo turgus suplaukdavo daugel paribio ūkininkų (valstybės sienos tuokart aklinai uždarytos nebuvo). Ne vienas jų žąseles ir pėstute, žagaru pagynėdamas, atvarydavo. O kad basos jų kojelės atlaikytų, prieš tai jų padus ir degutu ar varveliu aptepdavo (p. 536-7).

Nežinia ar A. Juška žinojo, ar ne nuostabų Albino Žukausko eilėraštį ta žąsų varinėjimo tema (Atabradų rinkinyje), bet išeiviui toji užuomina į praeitį, į Žaliosios sienos tikrovę, yra miela. Deja, tokio lakumo vinječių A. Juškos knygoje mažoka. Šiaip jo aprašą labiausiai pagyvina citatos iš Otto Glagau raštų. Šis vokiečių publicistas tikrai turi Dievo dovaną pasakoti, pavergti skaitytoją vienu sakiniu, kaip pvz.: "Viskas čia pakvipę žuvimis, net mokykla, klebonija ir bažnyčia" (p. 345).

A. Juškos knygos nuopelnas, kad jinai paskatins skaitytoją susipažinti su Otto Glagau vertimu. (Jis randamas kolektyviniame leidinyje "Lietuvninkai. Apie Vakarų Lietuvą ir jos gyventojus devynioliktame amžiuje. Vilnius, "Vaga", 1970).

Kaip pastebima iš cituotos ištraukėlės apie Stalupėnus, A. Juška mėgsta paminėti, ką vietiniai pasakoja apie savo parapijos varpų šneką. Jo manymu tas polinkis mažlietuviams būdingas. Galbūt, bet nuolatinis užsiminimas, ką žmonės girdi įsiklausę į varpų giesmę ilgainiui skaitytojui darosi įkyrus.

Kur kas įtaigiau skamba tos vietos A. Juškos tekste, kuriose autorius pasakoja apie Dievo rykštės kirčius, nuplakusius M. Lietuvą hitlerininkams pralaimint paskutiniąją savo agresiją. Čia jo vinjetės pakankamai ryškios, reljefingos. Tai padidina leidinio dokumentinę vertę.

"Frontas prie Klaipėdos stabtelėjo keletą mėnesių. Jam nusiritus į pietų pusę, paaiškėjo, jog bažnyčia (Karklininkuose) išliko; tiesa, apgriauta ir apgadinta. Deja, per trumpą laiką ją pribaigė sovietiniai kareiviai; mat tirštai įsikūrusiems daliniams reikėjo plytų sargyboms, garažams, sandėliams statyti. Na, o kas dar liko, išnešiojo atsikėlusieji čia gyventi žmonės, ateiviai iš Didžiosios Lietuvos. Neįveikė tik pamatų, tie ir liudija čia buvus liuteronų bažnyčios (p. 266)."

"Netrukus Plikiuose įsikūrė valsčiaus valdžia ir jos gynėjaistribai – savo buveine pasirinko parapijos mokyklos pastatą. Gavę ginklus, savo akių taiklumą lavino, šaudydami į bažnyčios langus, duris, kryžių. Tuo nesitenkindami, įsiveržė į vidų, aplaužė altorius, subadė durtuvais vargonus".

Keista, autorius nė puse žodžio neužsimena, kad ne ką (p. 310) geresni buvo ir naciai, davę bent pradžią tokiam vandalizmui Klaipėdoje. Rudžių žygiai užtušuojami, priskiriant juos "karo viesulams".

"Na, o karo viesulai nušlavė jų maldos namus, kultūros paminklus, parduotuves, sankrovas. Gražiai sutvarkytos judėjų kapinės baigtos trypti jau sovietiniais metais – išvartyti paminklai, aptvarai, išnešiotos marmurinės plytos su hebraiškais įrašais... (p. 336)".

Gausios griuvėsių ir šiaip šabakštynų fotografijos (ypač architekto M. Purvino) tikrai palengvina skaitytojui susidaryti vaizdą į kokius tyrlaukius okupantai paverte seniau stebinusius mus savo pažanga Rytprūsių ūkius.

Baigiant norisi atkreipt skaitytojų dėmesį, kad priešingai nusistovėjusiai Lietuvos intelektualų tradicijai, A. Juška nesistengia pritvoti skaitytojo savo mokytumu. Visur jaučiama pastanga išsiversti be svetimžodžių ir gudreiviško akademinio žargono. O jei ir pasitaiko teologinis ar techniškas terminas, tai dažniausiai jį palydi paaiškinimas išnašoje.

Albertas Juška, MAŽOSIOS LIETUVOS BAŽNYČIA XVI-XX AMŽIUJE. Mažosios Lietuvos fondas, Klaipėdos universiteto leidykla. Mažosios Lietuvos fondo XVI leidinys. Klaipėda, 1997 m., 783 psl.

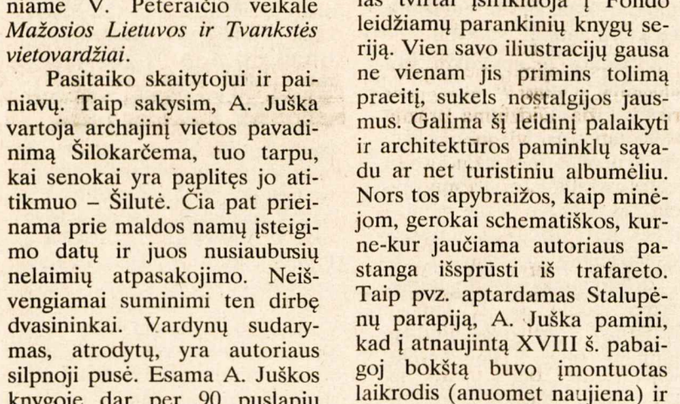

Pasaulio lietuvių dainų šventės parade žygiuoja Čikagos "Grandies", Lietuvos Vyčių bei kitos grupės **Nuotr. E. Šulaičio**

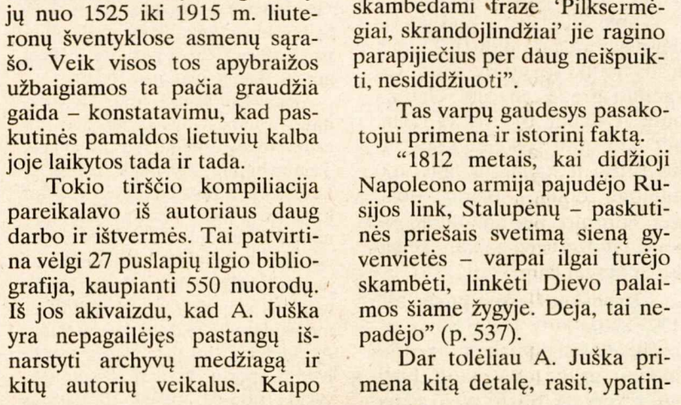

Nors ir lyjant šios merginos neprarado geros nuotaikos Dainų šventės parade liepos 6 d. **Nuotr. E. Šaulaičio**

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

Lietuvos studentai, lankydamiesi Vokietijoje ir ten susitikdami su vietiniais lietuviais, vis labiau susidomi pokarine lietuvių bei jų organizacijų veikla DP stovyklose. Pasitaiko ir tokių, kurie skambina telefonu Lietuvos vyriausybės ryšių su užsienio lietuviais skyriaus darbuotojams, prašydami informacijos apie pokario lietuvius Vokietijoje. Toks buvo Vilniaus pedagoginio universiteto magistrantas Kęstutis Šalavėjus. Jam buvo pasiūlyta rašyti diplominį darbą "Lietuvių tautinė veikla Vokietijoje 1944-49 metais". Apie jį, renkantį medžiagą tokiam diplominiam darbui, jau yra rašęs Alfonsas Kairys 1996 m. dar ėjusioj "Dienoj".

Išeivijos poetas Algimantas Mackus (1932-1964), jaunas žuvęs eismo nelaimėje, buvo prisimintas Kauno apskrities viešojoje bibliotekoje. Aktorės Rūtos Staliliūnaitės vadovaujama literatūros skaitymų grupė atliko jam skirtą naują programą "Dedikacijos mirčiai ir meilei". Ji buvo sukurta, pasinaudojant 1994 m. Lietuvoje išleista knyga "Algimantas Mackus. Ir mirtis nebus nugalėta". Žuvusio poeto laiškus kolegoms, bičiulių kalbas prie karsto, A. Mackaus kūrinį "Chapel B" skaitė aktoriai R. Staliliūnaitė, G. Adomaitis, N. Narmontaitė, R. Skardžiūnaitė, E. Stancikas ir Vytauto Didžiojo universiteto studentai.

Architektas Jurgis Žalkauskas, Australijos lietuvis, yra entuziastiškas baleto rėmėjas Australijoje ir Lietuvoje. Su juo, jau penkiskart vešėjusiu Lietuvoje, skaitytojus supažindina "Lietuvos ryto" atstovė Aurelija Mituzienė. Paskutinės viešnagės metu jis Vilniun atvežė asmeninę premiją lietuvos baleto porai – Nelli Beliakaitei ir Mindaugui Baužiui. Baletu J. Žalkauskas susidomėjo augdamas Kaune. Jis ir dabar prisimena, kad Kaune jam teko mokytis pradinėje mokykloje, kurią tada lankė ir Alodija Ruzgaitė, vėliau tapusi balerina ir teatrologe. Išeivijoje architektas J. Žalkauskas yra Australijos baleto fondo narys, su žmona Jone lankantis visus baleto spektaklius ir netgi dalyvaujantis Australijos baleto išvykose užsienyje. Pasak jo, ilgus metus Australijos baletui vadovavo Maina Gielgud. Esą ji jam prisipažino, kad yra kilusi iš Lietuvos bajorų Gielgudų giminės. Naują meno veikėjų dinastiją Londone pradėjo ten po 1863 m. sukilimo pabėgęs jos protėvis Jonas Gielgudas. Žymusis aktorius John Gielgud yra Mainos Gielgud dėdė.

Australijos lietuviai paminėjo pokario atvykimo, darbo sutarčių pasirašymo penkiasdešimtmetį. Praeitį padėjo atkurti net kelios atsiminimų knygos. Turbūt didžiausio dėmesio susilaukė šeimos istorija tapusi Viktoro Baltučio knyga "Išsinešėme tik ilgesį". Ją surinko ir spaudai Adelaidėje paruošė pats autorius, matyt, dirbantis spaustuvėje, o išleido visa Baltučių šeima. Jau pats pavadinimas liudija, kad atsiminimai pradedami pasitraukimu iš Lietuvos, o užbaigiami pokario lietuvių įsikūrimu ir veikla Australijoje. Leidinys atspausdintas tik 300 egz. tiražu Adelaidės "Open Book" spaustuvėje.

Prienuose beveik tris savaites truko tarptautinis medžio drožėjų simpoziumas. Jame dirbo liaudies meistrai iš Lietuvos, Čekijos, Japonijos, Latvijos, Lenkijos ir Ukrainos. Ravuonos parke iškilo 10 ąžuolinių skulptūrų, tęsiančių įvairių tautų liaudies meno tradicijas.

Antano Vienuolio-Žukausko muziejų Anykščiuose naujais rodiniais papildė Los Angeles mieste gyvenanti jo provaikaitė Nida Paplauskaitė. Baigdama grafikos studijas Kalifornijos universitete, ji diplominiam darbui sukūrė iliustracijas savo prosenelio apysakai "Užkeiktieji vienuoliai". Vieną to darbo grafikos kūrinį ji atsiuntė A. Vienuolio muziejui Anykščiuose.

Vilnietis rež. Algimantas Pociūnas vis tvirčiau įsitvirtina Šiaulių dramos teatre. Staigmena šiauliečiams tapo netikėta "Inteligentiško beprotnamio" premjera. Šis spektaklis yra parašytas Sigito Gedos jo inscenizuotos Antano Vienuolio apysakos "Inteligentų palata" motyvais. Rež. A. Pociūną "Inteligentų palatos" apysakoje sudomino Verutės ir caro Žandaro Žuravliovo meilės istorija, nepraradusi aktualumo ir dabartinėmis dienomis.

Alytaus kraštotyros muziejuje įvyko mėgėjiškų ir profesinių nuotraukų paroda "Alytus-98". Jai šešiolika įvairaus meninio lygio fotografų sukvietė "Alytaus naujienų" fotokorespondentė Zita Stankevičiūtė. Šioj jau antrojoj tokios temos parodoj išsiskyrė Stasio Šmigelskio rusvo kolorito portretai, Zenono Bulgakovo "Prisiminimai apie senąjį Alytų".

Lietuvos kaimiškų kapelų šventė ir varžybos Kaune "Grok, Jurgeli-97" įvyko 1997 m. lapkričio mėnesį, surengta Kauno miesto savivaldybės, kultūros skyriaus ir Kauno kultūros rūmų. Šį kartą ji, skirta P. Stulgos Lietuvos tautinės muzikos muziejaus penkiolikos metų sukakčiai, buvo pradėta lapkričio 8 d. kaimo kapelų konkursu ir mažuoju koncertu "Grok, Jurgeli-97" Kauno kultūros rūmuose, o užbaigta lapkričio 29 d. konkurso laureatų varžytuvėmis ir didžiuoju koncertu "Grok, Jurgeli-97" Kauno sporto halėje.

Rytų Lietuvos kultūrinės veiklos centro suorganizuotas koncertų ciklas "Ei, Lietuvos kareivėliai!" buvo pradėtas Dieveniškėse, Šalčininkų rajone. Šios serijos koncertuose dalyvavo Justino Jonušo vadovaujamas Lietuvos kariuomenės orkestras ir pavieniai muzikantai. Koncertais buvo prisimintas kompozitorius, chorų vadovas ir kapelmeisteris Juozas Gudavičius (1873-1939), kurio iniciatyva prieš septyniasdešimt septynerius metus buvo įsteigtas Lietuvos kariuomenės orkestras.

Lietuvos jūrinio buriavimo septyniasdešimtmečiui skirtą parodą Klaipėdos Mažosios Lietuvos istorijos muziejuje surengė pirmosios lietuviškos jachtos vardu pavadintas jūrinės istorijos ir kultūros klubas "Budys". Parodoje buvo rodomi senovinių žvejų burlaiviai, pirmųjų lietuviškųjų jachtų modeliai, pokarinės kartos buriuotojų gyvenimo akimirkas įamžinusios nuotraukos. "Budžio" klubo nariai skatino saugoti dar išlikusį jūrų kultūros paveldą ir tradicijas. Buvo prisimintas keturvėjininkas poetas S. Šemerys, jachta nuplaukdavęs Gotlandan išgerti bokalo alaus.

Jonavos kultūros centre dabar rengiamos metinės satyros ir humoro šventės. Jos yra išaugusios iš sovietmetyje veikusių agitbrigadų. Tos agitacinės brigados turėjo linksminti žmones propagandiniais kompartijos laimėjimais. Nenuostabu, kad toks žanras greit nugaišo Latvijoje ir Estijoje. Lietuviai dar nebuvo užmiršę humoro "Vilkolakio" teatre, Pupų Dėdės (Petro Biržio) satyrinių kupletų radijo programose bei koncertuose. Tad ir agitbrigados klausytojus pradėjo juokinti ne tik neigiamais, bet ir teigiamais faktais. Tad iš jų greit išaugo satyros ir humoro grupės, žiūrovams bei klausytojams atnešusios metines satyros ir homoro šventes. Penktoji tokia šiemetinė satyros bei humoro šventė "Juokis-98", įvykusi Jonavos kultūros centre, susilaukė 17 grupių iš visos Lietuvos, atrinktų Prienuose, Plungėje ir Kupiškyje. **V. Kst.**

PRISIKĖLIMO
PARAPIJOS KREDITO KOOPERATYVAS

999 College St., Toronto, Ontario M6H 1A8
Telefonai: 416 532-3400 ir 532-3414
FAX: 416 532-4816
Anapilyje telefonas: 905 566-0006

KASOS VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais nuo 9 v.r. iki 3.30 v.p.p.; ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 9 v.r. iki 8 v.v.; šeštadieniais nuo 9 v.r. iki 1 v.p.p.; sekmadieniais nuo 8.45 v.r. iki 12.45 v.p.p.
ANAPILYJE: sekmadieniais nuo 9 v.r. iki 12.30 v.p.p.; antradieniais nuo 9 v.r. iki 3.30 v.p.p.; ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 1 v.p.p. iki 8 v.v.

AKTYVAI per 58 milijonus dolerių

MOKA UŽ:

90-179 d. term. ind.	3.25%
180-364 d. term.ind.	3.50%
1 metų term. indėlius	3.75%
2 metų term. indėlius	4.00%
3 metų term. indėlius	4.25%
4 metų term. indėlius	4.50%
5 metų term. indėlius	5.00%
1 metų GIC-mėn.palūk.	3.75%
1 metų GIC-met. palūk.	4.00%
2 metų GIC-met. palūk.	4.25%
3 metų GIC-met. palūk.	4.55%
4 metų GIC-met. palūk.	4.75%
5 metų GIC-met. palūk.	5.25%
RRSP, RRIF ir OHOSP	2.75%
RRSP ir RRIF-1 m.term.ind.	4.00%
RRSP ir RRIF-2 m.term.ind.	4.25%
RRSP ir RRIF-3 m.term.ind.	4.55%
RRSP ir RRIF-4 m.term.ind.	4.75%
RRSP ir RRIF-5 m.term.ind.	5.25%
Taupomąją sąskaitą	2.00%
Kasd. pal. taupymo sąsk.	2.00%
Kasd. pal. čekių sąsk.iki	2.00%
Amerikos dol. kasd. pal. taupymo sąsk.	2.75%

IMA UŽ:

Asmenines paskolas nuo 7.50%

Sutarties paskolas nuo 7.50%

Nekiln. turto paskolas:
Su nekeičiamu nuošimčiu
1 metų 6.30%
2 metų 6.40%
3 metų 6.55%
4 metų 6.65%
5 metų 6.70%
Su keičiamu nuošimčiu
1, 2, 3 metų 5.65%

Draudžiame asmenines ir sutarties paskolas iki $15,000 ir narių gyvybę iki $2,000 už santaupas laikomas čekių ir taupymo sąskaitose. Duodame komercinius mortgičius iki $725,000.

Duodame asmenines paskolas iki $50,000 ir mortgičius iki 75% įkainoto turto vertės (iki $250,000). Parduodame pinigines perlaidas (money orders) ir kelionių čekius (traveler's cheques). Neimame mokesčio už išrašytus čekius bei apmokamas įvairias sąskaitas.

Kiti patarnavimai ***"INTERAC-PLUS" kortelė***

Mūsų tikslas – ne pelnas, bet sąžiningas patarnavimas

BVL ELECTRICAL ENGINEERING Licence E-2392

Taisau senas ir įvedu naujas:
• ELEKTROS INSTALIACIJAS • VĖSINIMO SISTEMAS
Taisau visų rūšių
• ŠALDYTUVUS • SKALBIMO MAŠINAS • ELEKTRINES PLYTELES
• DŽIOVINTUVUS • KITUS BUITINIUS ĮRENGIMUS
Skambinti **Vytui tel. 200-8960** arba **236-9071**, Toronte.
Greitas – sąžiningas – pigus patarnavimas. Visi darbai garantuoti pagal susitarimą.

LEDAS REFRIGERATION
AIR CONDITIONING & HEATING
Taisau ir įvedu
• Centrines šildymo ir A/C sistemas • Skalbimo mašinas, džiovintuvus
• Oro drėkintuvus (Humidifiers) • Indų plovimo mašinas, viryklas
• Šaldymo sistemas, šaldytuvus
Atlieku dujų, vandentiekio (plumbing), elektros darbus.
Skambinti R. Jareckui
tel. 416 370-3539 arba 416 740-9650 Toronte
(Nemokamai atvažiuoju įkainoti)

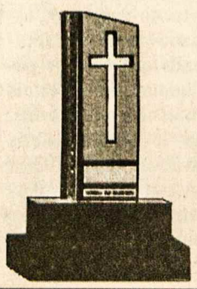

ROCK OF EUROPE INC.
GRANITO PAMINKLAI, BRONZOS LENTOS
AUKŠTOS KOKYBĖS DARBAS
GERIAUSIOS RŪŠIES GRANITAS
PROFESIONALUS PATARNAVIMAS
RAŠTIŠKA GARANTIJA
(416) 232-1250
83 SIX POINT ROAD
(Į PIETUS NUO BLOOR, NETOLI ISLINGTON)
TORONTO, ON M8Z 2X3

ROYAL LEPAGE

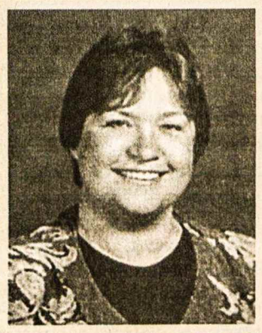

Jei norite pirkti ar parduoti namą, ar gauti informacijų, prašau man paskambinti. Prižadu mielai ir sąžiningai patarnauti

Lina Kuliavienė

2320 Bloor Street West
Toronto, Ontario M6S 1P2
Tel. 416 762-8255 FAX 416 762-8853

SPORTAS

Tikrai galėjo geriau

Krepšinio pirmenybės

K. BARONAS

"Eurosporto" televizijos kanalu stebėjau rodomas pasaulio vyrų krepšinio pirmenybes Graikijoje. Tikėjome Lietuva, kad ji pirmenybėse laimės aukštesnę negu septintą vietą. Deja, kelios rungtynės baigėsi tikrai nesėkmingai, "išslydus" iš rankų pergalei tiesiog paskutinėse žaidimo minutėse. Prie tokios nesėkmės priskirčiau rungtynes su Rusija, kai A. Karnišovo ir Jasjukevičiaus netikslius, tiesiog chaotiškus, kamuolio padavimus išnaudojo rusai. Galima buvo laimėti ir prieš Ispaniją. Galima buvo... Tiesa, puikiai Lietuva pradėjo kovą prieš JAV, įveikdama ją 84:82, tad nesistebėjau, kai Vokietijos žiniasklaida gintarų kraštą priskyrė prie pirmaujančių.

Nesu krepšinio žinovas kaip V. Grybauskas (puikūs prisiminimai "Draugo" dienraštyje!), tad priverstas esu pakartoti televizijos komentatorių bei spaudos atstovų pareiškimus apie Lietuvos krepšinį.

Jau Sovietų Sąjungos krepšinio rinktinės pagrindą sudarė lietuviai. Puikiai vokietis ištarė A. Sabonio, Š. Marčiulionio, R. Kurtinaičio, Chomičiaus pavardes (R. Kurtinaitis keletą metų žaidė Vokietijos Hageno klube), kartu pareikšdamas, kad dabar Lietuvos krepšinio sąjungą pavedė treneriui Jonui Kazlauskui (daug kartų su Š. Marčiulioniu jie buvo rodomi televizijoje, prie J. K. pavardės įrašant "coach") atjauninti rinktinę, paruošti ją 1999 m. Europos pirmenybėms ir Sidnio olimpiadai, kurioje dar galės dalyvauti A. Sabonis ir Žydrūnas Ilgauskas. Sustojęs prie pastarojo žaidėjo, vokietis papasakojo tokį įvykį: ilgos lietuviškos pavardės, svetimtaučiams sunkiai ištariamos, skamba labai panašiai. Tas įvyko su E. Žukausku (patiko man jo "kabliai"), kurį NBA pakvietė vietoje Ž. Ilgausko. Tik atvykus E. Žukauskui, amerikiečiai pastebėjo klaidą, atsiprašė, atskraidindami Žydrūną iš Lietuvos (Žydrūnas žaidžia Klivlande).

Stebiuosi vokiečių televizijos komentatoriais: kas bebūtų – dailaus čiuožimo pirmenybės, futbolas, rankinis, krepšinis, lengvoji atletika, boksas ir t.t. – jie visuomet daug simpatijų reiškia Lietuvai, prisimindami net lietuvių dalyvavimą Helsinkio, Tokijo, Sidnio olimpiadose. Taip pat, labai dažnai televizijoje ar spaudoje prie latviškos pavardės parašo "Litauen". Manding, rungtynėse su Rusija vokietis padarė labai didelę klaidą, užgaudamas mūsų tautą ir valstybę, pavadindamas Rusiją mūsų didžiuoju... broliu!

Bendra pirmenybių išvada: nereikėjo tuoj po futbolo pirmenybių rengti krepšinio. Be to, pirmenybėse trūko NBA žaidėjų. Teisingai spauda ir televizija pažymėjo, kad trūko ir gerų jugoslavų žaidėjų. Stojakovičiaus, Danilovičiaus, "Litauer" A. Sabonio. Nesant "žvaigždžių", žiūrovams neįdomu stebėti kitų valstybių rungtynes. Vokiški dienraščiai labai teisingai pažymėjo, kad nieko blogesnio žaidėjams negali būti, kaip žaisti tuščioje salėje.

Lietuvos krepšininkai tikrai džiaugėsi, matydami gerą šimtinę krepšinio mėgėjų, atvykusių su Lietuvos vėliavom, būgnu bei aiškiai girdimu televizijoje skandavimu (net vaikų su motinom!) "Lietuva, Lietuva", tuo padėdami sunkiomis minutėmis mūsų žaidėjams kovoti už tėvynės garbę. Prie lietuvių sėdimų vietų stovėjo iš kartono iškirptas, gražiai nudažytas aukštas ir su kamuoliu... A. Sabonis, matėm vaikus su vikingų šalmais, nudažytais mūsų tautiniėm spalvom, veidus bei marškinėlius, kepures su užrašu "Lietuva".

Mūsų vyrai dėvėjo žalios arba baltos spalvos aprangą ir užrašą "Lietuva", o kiek žemiau "Alita".

Pirmenybes laimėjo Jugoslavija, baigmėje nugalėdama Rusiją 64:62. Trečioji vieta teko JAV kolegijų rinktinei, įveikusiai Graikiją 84:61, penkta – Ispanija, šešta – Italija, septinta – Lietuva (įveikė Argentiną 77:76), aštunta – Argentina, devinta – Australija, 10 – Brazilija, 11 – Puerto Riko, 12 – Kanada. Mano nuomone, Lietuva buvo tikrai verta ketvirtos-penktos vietos.

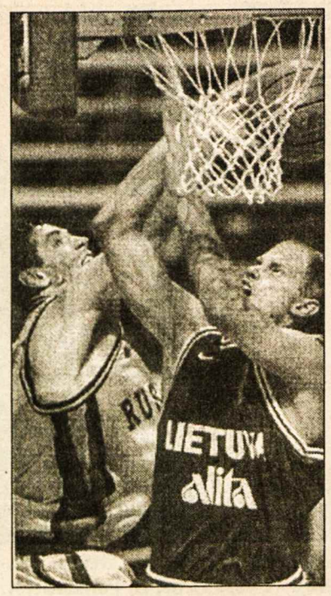

Rusijos-Lietuvos (82:67; 38-35) rungtynių akimirka. Lietuvis kovoja su rusu prie Rusijos krepšio
"Mannheimer Morgen" nuotrauka

Skautų veikla

• 50 metų Toronto skautiškos veiklos minėjimas rengiamas š.m. spalio 4 d. Prasidės Lietuvos kankinių šventovėje iškilmingomis pamaldomis, po kurių Anapilio salėje bus iškilminga sueiga. Programoje – jaunimo vaidinimas, ruošiamas seselės s. Ignės Marijošiūtės, 50 metų veiklos paroda ir kt. Šia sueiga "Rambyno" ir "Šatrijos tuntai pradės savo žiemos veiklą.

• "Romuvoj" rugpjūčio 2-9 d. stovyklavo jaunos šeimos ir jauniausi skautai-tės, iš viso 55. Vilkiukams vadovavo sl. L. Ruslys, paukštytėms vyr. sk. A. Wilkinson, bebrams j.b. A. Šileika, ūdrytėms p. Valickienė. Su giliukais ir liepsnelėmis dirbo ps. D. Petrauskienė, jai padėjo vyr.sk. A. ir L. Paulionytės. Vandens saugių pareigas ėjo sesutės prit. skautės Kaminskaitės. Vyriausia šeimininkė ir vadovė buvo sesė V. Sriubiškienė, jai talkino I. Puznickienė, R. Saulėnas, R. Raškauskas, A. Šimkus. Jiems buvo smagu dirbti atnaujintoj virtuvėj gaminant skanų maistą. Daug maisto nemokamai parūpino Berry Wilkinson, "Loretta food" firmos vedėjas. Jo dovaną labai sumažino maisto išlaidas. Stovyklai vadovavo "Romuvos" valdybos pirm. j.s. R. Sriubiškis, komendantė ir slaugė – ps. A. Puzerytė. Ji paruošė ir labai gerą vaikams tinkamą programą.

Rytais vėliavas pakeldavo budintis vadovas, o vakarais vyko oficialus vėliavų nuleidimas su malda, Tautos himnu, įsakymais ir įžodžiu. Laužai buvo ruošiami kiekvieną vakarą su gražiais pasirodymais dainomis ir šūkiais. Juos pravesdavo vyr. sk. A. Wilkinson. Jauniesiems jūros skautams-tėms ir kitiems apie vandens sportą ir saugų plaukiojimą baidarėmis pasakodavo j. budys A. Šileika. Taip pat buvo pravesta įvairių sporto žaidimų, žygių stovyklos ribose. Vienas didžiausias buvo už stovyklos ribų, net su policijos pagalba. Buvo ieškomi 4 "paklydę keliautojai". Tėvai visur dalyvavo ir padėdavo programą pravesti. Oras buvo labai gražus. Paskutinė diena – uždarymas su visom skautiškom tradicijom ir įžodžiu, kurį atliko paukštytė D. Puznickaitė. Stovyklos virš. priminė, kad šioje stovykloje buvo atšvęsta 80 metų LSS sukaktis, padėkojo vadovams ir stovyklautojams už gražų bendradarbiavimą. Kvietė ir sekančiais metais vėl stovyklauti. **F.M.**

• **Vaikams reikia mažiau kritikos, daugiau pavyzdžių (Joubert).**

Kanados įvykiai

(Atkelta iš 1-mo psl.)

teigia, kad geriausias būdas pasirūpinti seneliais būtų vietinės bendruomenės pastangos ir reikiama pagalba išlaikyti senelius kuo ilgiausiai jų pačių namuose ar butuose. Tuo pačiu laiku reikėtų įtaigoti federacinę ir provincines valdžias, kad išleistų griežtesnius privačius senelynus tvarkančius įstatymus.

Kanadą pagerbė D. Britanijos Londone demonstrantai rugpjūčio 16, žygiavę atmindami nukentėjusius ir žuvusius nuo minų. Jie tyliai praėjo pro JAV, Rusijos ir Kinijos (didžiųjų valstybių, kurios dar nepasirašė visuotinio minų draudos nutarimo) ambasadas, bet priėję prie Kanados ambasados (Canadian High Commission) jie plojimais ir džiaugsmo šūksniais pareiškė savo pagarbą Kanadai, kuri neseniai sukvietė visų valstybių atstovus konferencijai į Otavą ir pati pirmoji pasirašė tarptautinį nutarimą uždrausti minų gamybą, prekybą ir panaudojimą. Victoria Scott, britų parlamento atstovė UNICEF, pareiškė, kad "savo elgesiu Otavos konferencijoje ir po jos Kanada parodė pasauliui, kad ji yra moraliai pranašesnė už JAV". Nors ši demonstracija buvo negausi, bet joje dalyvavo nemažai žymių asmenų. 1998 liepos 30 net 128 valstybės buvo pasirašiusios šį minas draudžiantį nutarimą, kurį 30–ties valstybių parlamentai patvirtino ir dar 10 valstybių patvirtinimo trūksta, kad šis nutarimas taptų tarptautiniu įstatymu.

Toronto ir apylinkių vandentiekio vanduo paskutines dvi savaites dvokė dumblu ir buvo neskanus gerti. Hiroshi Taniguchi, Toronto vandentiekio direktorius, užtikrino gyventojus, kad tas vanduo visgi nepavojingas gerti. Jo aiškinimu, vasaros karščių metu Ontario ežero, iš kur semiamas vanduo, temperatūra pakilo iki 22 laipsnių Celsijaus tuo pagreitindama dumblių (algae) dauginimąsi. Dėl to padaugėjo junginio, vadinamo "geosmin" kiekis, kuris ir duoda vandeniui blogą skonį ir kvapą. Šiuo metu vanduo vis dar atsiduoda dumblu, ir tai gali tęstis net iki spalio mėnesio, kol vanduo pradės atvėsti. Galima būtų ir dabar išvalyti vandenį, bet tam būtų reikalingi specialūs filtrai ir kainuotų apie 100 milijonų dolerių, kurių, deja, nei Toronto, nei aplinkinių rajonų biudžetuose tokiam reikalui nenumatyta.

Kvebeko Gaspé pusiasalio 132 kelią kurį laiką buvo užbarikadavusi Micmac genties indėnų grupė, gyvenanti Listiguj rezervate, kuri buvo nepatenkinta per mažomis valdiško miško kirtimo normomis. Pagaliau jų genties vado Ronald Jacques raginami, jie priėmė Kvebeko valdžios pasiūlymą kirsti 15,000 kūbinių metrų valdiško miško (10% jų anksčiau reikalauto kiekio) ir rugsėjo 15 dieną nuėmė barikadas. Vaizdingasis 132 kelias, vingiuojantis Gaspé pajūrio pakraščiu, vasaros metu būna labai mėgstamas turistų, ir ilgesnis jo užtvėrimas būtų davęs nemažai nuostolių Kvebeko turizmui. **G. K.**

SPAUSTUVĖ PRINTING NET
Atliekame visus paruošimo ir spausdinimo darbus.
Prieinamos kainos, aukšta kokybė.
TEL. (416) 252-6741
66 Mimico Ave., Toronto Ont., M8V 1R3
Savininkas Jurgis Kuliešius

Gavęs "Associate Broker" leidimą, dabar galėsiu dar geriau patarnauti savo tautiečiams. Dėl sąžiningo ir profesinio patarnavimo parduodant ar perkant nekilnojamo turto nuosavybes prašau skambinti

TEODORUI STANULIUI, B.A.
Associate Broker
Tel. **416 769-1616**; namų **416 231-4937**; nešiojamas **416 879-4937**; faksas **416 769-1524**.
RE/MAX WEST REALTY Inc., 1678 Bloor Street West, Toronto, Ont. M6P 1A9, 100 metrų į rytus nuo Toronto pensininkų klubo "Vilnius Manor".
NEMOKAMAS namų įvertinimas

DABAR SU LIETUVA KALBU ILGAI
$.48
SKAMBINKITE Į LIETUVĄ PER TELEGROUP!
TIK $0.48 UŽ MINUTĘ
ATLANTIC EXPRESS CORP.
ATSTOVAI KALBA LIETUVIŠKAI
888-615-2148
TELEGROUP

LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS **PARAMA**

AKTYVAI per 109 milijonus dolerių

MOKA:

3.00% už 30-89 dienų term. indėlius	
3.25% už 90-179 dienų term. indėlius	
3.50% už 180-364 dienų term. indėlius	
3.75% už 1 m. term. indėlius	
4.00% už 2 m. term. indėlius	
4.25% už 3 m. term. indėlius	
4.50% už 4 m. term. indėlius	
5.00% už 5 m. term. indėlius	
3.50% už 1 m. GIC mėn. palūk.	
4.00% už 1 m. GIC invest. pažym.	
4.25%.už 2 m. GIC invest. pažym.	
4.55% už 3 m. GIC invest. pažym.	
4.75% už 4 m. GIC invest. pažym.	
5.25% už 5 m. GIC invest. pažym.	
2.75% už RRSP ir RRIF ind. (variable rate)	
4.00% už RRSP ir RRIF 1 m. term. ind.	
4.25% už RRSP ir RRIF 2 m. term. ind.	
4.55% už RRSP ir RRIF 3 m. term. ind.	
4.75% už RRSP ir RRIF 4 m. term. ind.	
5.25% už RRSP ir RRIF 5 m. term. ind.	
2.75% už OHOSP (variable rate)	
2.00% už taupymo sąsk. (gyv.drauda)	
2.00% kasd. pal. čekių sąsk.	
3.75% už JAV dol.1 m. GIC	
2.75% už JAV dol. kasd.pal. sąsk. (US dol. Sav. Acc.).	

IMA:

už asmenines paskolas nuo	7.50%
už nekilnojamo turto paskolas (mortgages): su nekeičiamu nuošimčiu (fixed rate)	
1 metų	6.30%
2 metų	6.40%
3 metų	6.55%
4 metų	6.65%
5 metų	6.70%
su kelčiamu nuošimčiu	5.65%

Duodame:
- *asmenines paskolas iki $250,000;*
- *mortgičius iki 95% įkainoto turto;*
- *riboto kredito paskolas (Line of Credit) ir*
- *komercinius mortgičius*

Nuošimčiai gali pasikeisti savaitės eigoje

MasterCard Interac PLUS

Nemokama narių gyvybės drauda (taupymos sąsk.) pagal santaupų dydį iki $2,000.
Nemokamas čekių, sąskaitų, piniginių perlaidų ir kelionės čekių (traveler's cheques) patarnavimas.
Gaunama kelionių drauda nariams ir svečiams iš kitų kraštų.
Nekilnojamo turto paskolų (mortgage) drauda (Credit Union Insurance Services). Persiunčiame pinigus (Wire transfer) į ***Lietuvą*** *ir kitus kraštus.*

KASOS VALANDOS
- **Pirm., antrad. ir trečiad. nuo 9 v.r. – 3.30 v.p.p.**
- **Ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 9 v.r. – 8 v.v.**
- **Šeštadieniais nuo 9 v.r. – 1 v.p.p.**

SKYRIAI:
Lietuvių Namuose – 1573 Bloor St. W., Toronto ON M6P 1A6
Telefonas: 416 532-1149
Etobicoke – 2975 Bloor St. W., Toronto ON M8X 1C8
Telefonas: 416 207-9239

Tony Gerdys **Sutton GROUP**

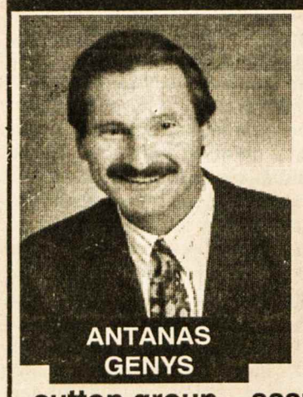

ANTANAS GENYS

PAŽADU JUMS
24 valandų
tarnybines paslaugas, greitą dėmesį, sąžiningumą, išsamią informaciją.
Prašau skambinti šiandien
tel. **416 236-6000**
pirkimo ar pardavimo klausimais
sutton group – assurance realty inc. realtor
5415 Dundas St. West, Suite 300, Etobicoke, Ont. M9B 1B5

SMITH MONUMENT CO. LTD.
(nuo 1919 metų)
▲ Gaminame paminklus, bronzines plokštes, atminimo lenteles.
▲ Puošiame lietuviškais ornamentais pagal klientų pageidavimus.
▲ Patarnaujame lietuviams daugiau kaip 20 metų.
▲ Garantuojame aukščiausios kokybės darbą.
***Skambinti tel.* 416 769-0674**
Adresas: 349 Weston Road
(tarp Eglinton ir St. Clair),
Toronto, Ontario M6N 3P7

Queen Travel International Ltd **ALGIS MEDELIS**
133 Roncesvalles Ave., TORONTO, Ont. M6R 2L2 Tel. 416 531-4800

KELIONĖS Į VISUS KRAŠTUS VISOMIS ORO LINIJOMIS!

Į LIETUVĄ KELIONES paruošiu ne tik iš Toronto, bet ir iš kitų, kad ir tolimiausių Kanados vietovių. Geriausios kainos šiuo metu yra skrendant AIR CANADA ir LIETUVOS AVIALINIJOS bendrai sudarytomis trąsomis per Paryžių, Londoną arba Frankfurtą

Rugsėjo 23 ruošiam 14 dienų kelionę į Prancūziją, Ispaniją ir Portugaliją (ir Liurdas, ir Fatima!)	– $2590.00
Spalio 9 – 12 dienų į Kaliforniją, Arizoną, Nevadą	– $1750.00
Lapkričio 5 – 12 dienų į Šventąją Žemę	– $1999.00

Pas manc atvažiuoti nėra būtina – kelionės sutvarkau paskambinus telefonu. Bilietus pristatau EXPRESS paštu. Asmeniškai su manimi susitikti QUEEN TRAVEL įstaigoje galite trečiadieniais tarp 11 v.r. ir 5 v.v. arba kitu Jums tinkamu laiku, iš anksto susitarus. Reikalui esant atvažiuosiu į jūsų namus.
ALGIS MEDELIS

MEDELIS CONSULTING
45 Forest Heights Str., Whitby, Ont. L1R 1T7
Tel. 1-905-666-9086 FAX 1-905-666-9183
ALGIS ar STEFA MEDELIAI

Visos paslaugos atsikviečiant Jūsų gimines iš Lietuvos, arba Jums skrendant į Lietuvą. **Kreipkitės visomis savaitės dienomis, išskyrus trečiadienius. PER 7 DARBO DIENAS JŪSŲ GIMINĖMS LIETUVOJE TIESIAI Į RANKAS PERDUODAM AMERIKIETIŠKUS DOLERIUS. GARANTUOTA!**

Augęs Kanadoje darbuojasi...

(Atkelta iš 6-to psl.)

do ir yra turtingi. Iš tokių irgi yra inteligentų, bet jie parapijos gyvenime nelabai mėgsta dalyvauti. Pasitaiko tokių, bet retai. Jie dažniausiai pasirodo per šventes. Nuo 1995 m. pradžios iki 1997 m. pabaigos dirbau Minais Gerais valstijoje, Belo Horizonte ir Santa Luiza miestuose, kur gyvena daugiausia vidurinės klasės žmonės. Mat čionai susitelkę daugiau pramonės, tad darbininkai geriau uždirba. Štai kodėl daugel millijonų brazilų iš šiaurinės krašto dalies per paskutiniuosius du tris dešimtmečius plūdo į didžiausius pietinius miestus – Sao Paulo, Rio de Janeiro, Bel Horizonte ir krašto sostinę Brasilia. Dėl to per greitai išaugo ir persipildė miestai, o kaimai ištuštėjo. Daug žmonių išsikėlė į Brazilijos sostinę, nes šiame krašte yra 26 valstijos arba provincijos (estado). Pagal Jungtinių Tautų statistiką Brazilijoje yra apie 30 milijonų gyventojų, kurie pakankamai neužsidirba, kad galėtų normaliai išmaitinti save ir šeimą, nusipirkti vaistų, aprangos, namus. Todėl jie nesugeba išsimokslinti, dažnai vaikšto be darbo, serga ir jauni miršta. Štai kodėl dalis visuomenės reikalauja, kad valdžia pertvarkytų šalies žemės ūkį, ekonomiją, švietimą ir socialinę slaugą. Nemaža pinigų kraštas išmoka už skolas užsienio bankams. Ši našta labai slegia trečiąjį pasaulį. Todėl popiežius Jonas Paulius II dažnai primena, kad tokios skolos būtų nubrauktos.

– Ar nenorėtumėte gyventi ir dirbti Lietuvoje? Kur, kokiai vyskupijai priklausote?

– Priklausau Panevėžio vyskupijai. Tenai mano tėvo gimtinė, todėl ją ir pasirinkau gyvendamas Romoje lietuvių kolegijoje. Tuo tarpu neketinu gyventi ir dirbti Lietuvoje. Mat neseniai vėl esu paskirtas į kitą naują parapiją klebonu.

– Jūsų žodis montrealiečiams, Lietuvai, savo bendraamžiams, su kuriais mokėtės, praleidote vaikystę ir jaunystę?

– Montrealiečiams norėčiau palinkėti, kad jie kantriai ir uoliai tęstų gražų darbą, stiprintų organizacijas, spaudą. Montrealio Aušros Vartų ir Šv. Kazimiero parapijos teneužsidaro, teišsilaiko čia lietuvybė, testiprėja Kanados gyvenimas ir šio krašto vienybė.

Dievas telaimina Lietuvą ir visus jos gyventojus. Tegul ši šalis tampa tolerantiška ir teisinga. Tenebijo atvažiavusių ir kitataučių. Tepriima juos, kaip Kristus mokė, kaip brolius ir seseris. Tegul jie įsijungia į visuomenę, bet išlaiko lietuvių kalbą, kultūrą ir šitaip atnaujina tautą, duoda jai naujų jėgų.

Dėkoju visiems pažįstamiems, bičiuliams už draugystę, pagalbą ir atsiprašau už klaidas. Visus prisimenu prie altoriaus.

Dėkojame kun. Pauliui už atsakymus, linkime nešti Gerąją Naujieną tiems, kas jos labiausiai reikalingas, tiesti pagalbos ranką išsiilgusiems šviesos, meilės, Dievo Žodžio ir neužmiršti savo lietuviškųjų šaknų.

Kanada-Brazilija

Pasaulio lietuvių...

(Atkelta iš 7-to psl.)

lietuvių dainų šventėse Lietuvoje, nes tam yra daug priežasčių. Pirmiausia, tai: a) tolima ir brangi kelionė, b) sunkiai suderinamos atostogos, kad būtų galima atvežti visą chorą, c) repertuaras, kurio paruošimui reikia nemažai laiko, o išeivijoje pagrindą sudaro parapijiniai chorai.

Vien tik kreipdami dėmesį į dainų šventę Lietuvoje, mes dar greičiau tirpdysime ir jau taip greitai mažėjančius chorus. Reikėtų tuoj pat susirūpinti ir organizuoti dainų šventes ar festivalius išeivijoje. Šventės ir repertuaro paįvairinimui galima kviesti chorą ar dirigentą iš Lietuvos. Reikėtų tuoj pat dėmesį kreipti į vaikų ir jaunimo chorų skatinimą išeivijoje.

Kalbėdama su šventės dirigentais ir atsakingais organizatoriais supratau, kad Lietuva mūsų rūpesčių nežino, nesupranta ir nesupras, jeigu mes patys nepradėsime ieškoti kelių ir būdų, kaip sau padėti. Jeigu ne iš Rusijos ir Lenkijos atvykę chorai, būtų sarmata šią šventę vadinti Pasaulio lietuvių dainų švente, nes joje dalyvavo vos 100 choristų iš Vakarų, palyginus su 17,000 Lietuvos atlikėjų.

Pasaulio lietuvių dainų šventėje matėme ir nemažą Australijos lietuvių būrį. Ed. Šulaičio nuotraukoje jie žygiuoja iš Katedros aikštės į Vingio parką liepos 6 d.

Kanados Lietuvių Fondas
Lithuanian Canadian Foundation
1573 Bloor St. West, Toronto, Ont. M6P 1A6

KL Fondo kapitalas daugiau kaip 2 milijonai dolerių yra neliečiamas. Palūkanos skiriamos lietuviškai veiklai Kanadoje ir Lietuvoje.

Per 30 veiklos metų KLF paskyrė 1.3 milijonus dolerių lietuviškai kultūrai menui ir švietimui.

Testamentuose neužmirškite Kanados lietuvių fondo (Lithuanian-Canadian Foundation).

Visos aukos atleidžiamos nuo valstybinių pajamų mokesčių.

REMKIME KANADOS LIETUVIŲ FONDĄ !

Astra Travel & Services Inc.
1600 Bloor St. W., Toronto, (priešais Lietuvių Namus į vakarus)
Ontario, Canada, M6P 1A7
LIETUVIŠKA KELIONIŲ AGENTŪRA JŪSŲ PASLAUGOMS!
Vasaros metu į Lietuvą keliaujančiųjų dėmesiui!
Parūpiname bilietus į Lietuvą ir kitas pasaulio šalis papigintomis kainomis. Nebrangūs draudimai išvykstantiems ir atvykstantiems * Didelės nuolaidos individualioms grupėms visos vasaros metu (ne mažiau kaip 10 žmonių) * Parduodamos kelionės į Lietuvą įskaitant skrydį, pervežimą iš orauosčio į viešbutį, nakvynę viešbutyje (ne mažaiu kaip 3 žvaigždučių) ir pusryčius * Besinaudojantys mūsų paslaugomis apdovanojami kelioniniais krepšeliais.
Laukiame jūsų pageidavimų visais kelionių klausimais
Teiraukitės visomis darbo dienomis, šeštadieniais pagal susitarimą
TEL: 416 538-1748 FAX: 416 538-4390

Tautinėje Lietuvos skautų jubiliejinėje stovykloje "Nemunaitis" 1998 m. liepos 17-27 d.d. dalyvavo Lietuvos prezidentas VALDAS ADAMKUS ir Kauno arkivyskupas SIGITAS TAMKEVIČIUS, kurie pasakė ir atitinkamas kalbas; žemiau: stovykloje dalyvavo ir išeivijos skautininkai; trečioji iš kairės – torontietė Irena Punkrienė

SKAITYTOJAI PASISAKO

SPAUDA VILNIAUS KRAŠTE

Rytų Lietuvoje arba Vilniaus krašte bibliotekos ir kitos viešos vietos užverstos Lenkijos periodika. Pvz. rusams skirtas antilietuviškas žurnalas "Rota" Lietuvoje išdalinamas 3000 egz. nemokamai (tai paties žurnalo oficiali statistika), o lietuvių spaudai, pirmiausia "Vorutai" negalima iš valdžios nė cento išlupti nemokamai prenumeratai.

J. Vercinkevičius, Vilnius

KELIONĖ – KAIP SAPNAS

1998 m. birželio 20 - liepos 8 d.d. Kanadoje lankėsi Panevėžio m. Laisvalaikio centro Tautinių šokių ansamblio "Grandinėlė" vaikų grupė. Dvi dienas vaikai viešėjo Toronte, surengė koncertą, aplankė Toronto apylinkes bei legendinį Niagaros krioklį, o po to 2 savaites sėkmingai dalyvavo tarptautiniame šokių festivalyje Kvebeke. Į Lietuvą šokėjai parskrido liepos 9 d. pilni įspūdžių ir geros nuotaikos. Daugelis vaikų pirmą kartą ne tik skrido lėktuvu, bet ir vieni vyko be tėvų į tokią tolimą šalį. Visi dar tebegyvena patirtais įspūdžiais, ir daugelis apie tą kelionę pasakoja – tai buvo lyg sapnas...

Kadangi į šią kelionę ir festivalį aš pati dėl ligos negalėjau vykti, nuoširdžiai dėkoju pirmininkui A. Vaičiūnui, Vyt. Kulniui, V. Taseckui, Toronto Prisikėlimo parapijos klebonui kunigui A. Simanavičiui, Toronto šokių ansamblio "Gintaras" vadovams Juozui ir Ritai Karasiejams, A. Empakeriui, "Tėviškės žiburių" redakcijai, St. Prakapui ir visoms lietuvių šeimoms, kurios priėmė "Grandinėlės" šokėjus. Visiems, visiems nuoširdus ačiū. Iki pasimatymo Toronte tautinių šokių šventėje.

Zita Rimkuvienė,
šokių ansamblio "Grandinėlė" meno vadovė ir vyr. baletmeisterė

NEUTRALUMO POLITIKĄ REIKIA GINTI

"TŽ" 1998 m. 129 nr. J. Vitėnas pratęsė savo diskusinį straipsnį dėl Lietuvos priėmimo į ŠAS-gą. Beveik visoms jo išsamiai ir įtikinamai išdėstytoms mintims tenka pritarti. Abejonių sukelia tik įsitikinimas, kurį jis pakartotinai pabrėžia, kad valstybės saugumui pats patikimiausias kelias yra neutralumas.

Tačiau istorinė patirtis rodo, kad valstybei nepakanka vien paskelbti neutralumo politiką. Paskelbus neutralumą, šalies vyriausybė turi ryžtis ir tą neutralumo politiką jėga apginti. Savo laiku Suomija irgi skelbė neutralumo politiką. Bet pavojui ištikus, visa suomių tauta stojo šią politiką ginklu ginti. Jeigu tuo metu suomiai nebūtų jėga šios savo paskelbtos politikos gynę, be abejonės būtų netekę ne tik dalies savo žemių, bet ir būtų praradę nepriklausomybę. Juos būtų ištikusi Baltijos šalių tragedija.

1939-40 m. ir Lietuva visam pasauliui skelbė, kad bet kokio Rytų ir Vakarų susirėmimo atveju laikysis neutralumo. Tačiau kai tas susirėmimas prasidėjo, Lietuva neturėjo paruošusi jokios karinės jėgos šiai savo neutralumo politikai apginti. O to meto mūsiškė vyriausybė neparodė nė mažiausio noro šią savo paskelbtą neutralumo politiką jėga apginti. Tad ir visa ši plačiai paskelbtoji neutralumo politika pasibaigė penkiais skaudžios vergijos ir bolševikinės priespaudos dešimtmečiais.

Prisimenant šiuos visus istorinius įvykius ir tragišką mūsų tautos likimą, nenuostabu, kad šiandieninė Lietuvos vyriausybė tiki, jog tik ŠAS, pavojui ištikus, gali būti patikimiausia talkininkė neutralumo politikai apginti.

Jonas Daugėla,
Ormond Beach, FL

"PO UGNIES ŽENKLU"

Išleista nauja Juozo Grušio knyga "Po ugnies ženklu", skirta Romo Kalantos žūties 25-osioms ir jo gimimo 45-osioms metinėms paminėti. Joje spausdinama daugeliui skaitytojų nežinoma medžiaga, atskleidžianti žmogaus aukos didingumą ir dramą, taip pat anksčiau neskelbti kūriniai ir kai kurių dokumentų atspaudos.

Prie knygos redagavimo, istorinių dokumentų ir meninio apipavidalinimo dirbo grupė žmonių, nereikalaudami atlyginimo.

Lietuvos rašytojų sąjungos Kauno skyriaus vadovui P. Palilioniui ir Kauno miesto savivaldybės kultūros ir švietimo komitetui tarpininkaujant, miesto švietimo ir ugdymo skyrius, įvertinęs knygos paskirtį ir reikšmę, leidybai paskyrė lėšas. Autoriui ir rėmėjams pasiūlius, visas knygos tiražas dovanojamas Kauno jaunimo organizacijų, gimnazijų, vidurinių ir aukštųjų mokyklų bibliotekoms.

Kadangi už paskirtas lėšas knygos "Po ugnies ženklu" išspausdinta tik 600 egz., o yra pageidavimų šią knygą išplatinti ne tik Kauno, bet ir visos šalies mokyklų bibliotekose, kreipiamės į geros valios žmones paremti minimos knygos antros laidos spausdinimą.

Lietuvos knygnešio ir kraštotyros draugijų paskatinti, R. Keturakis ir J. Grušys paruošė spaudai ir kitą reikšmingą Lietuvos istorijai ir jaunimo auklėjimui knygą "Laukti nebuvo kada". Tai hitlerinės okupacijos metais (1941-1944) rezistenciniame pogrindyje aktyviausiai veikusios Lietuvos laisvės kovotojų sąjungos (LLKS) veiklos istoria ir prisiminimai. Deja, firmai, pasisiūliusiai apmokėti leidybos išlaidas, atsidūrus prie bankroto ribos, leidyba užsitęsė. Ši knyga taip pat būtų dovanota mokyklų bibliotekoms.

Tikimės, kad šių dviejų knygų leidyba bus paremta asmenybių, suprantančių tokių darbų istorinę ir auklėjamąją vertę.

Užsitęsus knygos leidybai vėl kviečiame dar neatsiliepusius į ankstesnius skelbimus spaudoje, LLKS rezistencinės veiklos dalyvius prisidėti prie knygos leidybos savo atsiminimais ir išlikusiais dokumentais. Juos skubiai siųskite adresu: Juozas Grušys, Donelaičio 13, Lietuvos kraštotyros draugijos Kauno skyrius, Kaunas 3000.

Knygų leidybai aukojamas lėšas prašome siųsti: acc. No 800050-537, Bank "SNORAS". 260101578, Hanzos Kauno Faktorija Ltd., Knygnešio draugijos Kauno skyriaus leidybinei programai

Robertas Keturakis,
Juozas Grušys,
Stanislovas Lapeika,
Lietuvos kultūros fondo Kauno tarybos pirmininkas

Jaunavedžiai

Kitados jauna lietuvaitė katalikė įsimylėjo vokietį protestantą. Jos motina įprašė dukrą įkalbėti sužadėtinį, kad pereitų į katalikus. Jaunuolis sutiko.

Bet netrukus mergina atbėgo pas mamą visa ašarom paplūdusi:

– Norėjai, mamule, kad Vilhelmą kataliku padaryčiau, o jis tiek sukatalikėjo, kad įstojo į kunigų seminariją!...

Tėvynės sąjungos Kanados skyriaus surengtoje gegužinėje liepos 19 d. Vasagoje. Meninę programą atliko torontiškis "Dainos" choras, vadovaujamas L. TURŪTAITĖS **Nuotr. E. Čuplinsko**

JUOZAS (JOSEPH) NORKUS
Re/max West įstaigoje ilgiausiai dirbantis agentas
◆ 25 metai namų remonto patyrimas ◆ Daugiau kaip 12 metų pardavimo-pirkimo patyrimas ◆ Namų nuomojimų ir nuomininkų reikalų specialistas.
RE/MAX West Realty Inc.
1678 Bloor St.W., Toronto, Ont. M6P 1A9
Skambinti bet kuriuo metu įstaigos tel.
416 769-1616, namų – **416 532-5893**
Nemokamas namų įvertinimas

RUBY REAL ESTATE LTD.
27 John Street (2nd Floor),
Toronto (Weston), Ont. M9N 1J4
◆ **MLS skelbimas**
◆ **Komisas 3½%**
◆ **Toronto Real Estate Board narys**
Victor Rudinskas, Broker **Tel.: 416 249-7829**

Dantų gydytoja
Gintarė Sungailienė, *D.S., D.D. S.*
1553 Hurontario Street, (į pietus nuo QEW)
Mississauga, Ontario L5G 3H7 **Tel.: 905 271-7171**
Taip pat gydytoja priima pacientus ketvirtadieniais
1588 Bloor St. W., Toronto, Ont. M6P 1A7
(Priešais Lietuvių Namus)
Tel.: 416 530-1070

Dantų gydytojai
Dr. J. E. BIRGIOLAS, *D.D.S.*
Dr. S. DUBICKAS, *D.D.S.*
Dr. O. ELVIKIS, *D.D.S.*
Dr. R. KARKA, *D.D.S. M.S. Dip. Orth.*
(Orthodontist)
2373 Bloor Street West (Prie Jane St.)
Telefonas 416 763-5677

Advokatas
VIKTORAS E. RUDINSKAS,
B.Eng., M. Eng., B.C.L., LL.B., M.B.A., P.Eng.
Tel. 416 240-0594
27 John St., Second Floor
Weston, Ontario M9N 1J4
(arti Lawrence ir Weston Rd.)
Lengvai pasiekiamas autobusu nr. 79 (Scarlett Road) nuo Runnymede požeminio stoties.

Advokatas
ALGIS S. PACEVIČIUS PACE, *B.Sc., LL.B.*
PACE, JOHNSON
5110 Dundas ST.W.
(tarp Islington ir Kipling gatvių)
Etobicoke, Ont. M9A 1C2
Tel. 416 236-3060
Fax 416 236-1809

CMD INSURANCE SERVICES INC.
Dėl visų rūšių draudos, taip pat naujos automobilių ir namų draudos bei jau apdraustų automobilių ir namų draudos reikalais kreiptis į **Rimą Drešerienę**; dėl visų komercinių draudų – į **Ričardą Drešerį.**
1945 Dundas St. E., Suite 215, Mississauga, Ontario, L4X 2T8
Tel. 905 624-4866, 1-800-665-3406
FAX 905 624-8238
CMD Insurance Services Inc.

Nekilnojamas turtas. Patarnavimai visose pirkimo ir pardavimo srityse. Kreiptis į **Rick Drešerį**
Tel. 416 233-3334
DRESHER Real Estate Ltd.

Patarnavimas - greitas ir tikslus!
V. DAUGINIS – telefonai 416 762-4232, 905 822-7376
* GAISRO * AUTOMOBILIŲ * ATSAKOMYBĖS*
*GYVYBĖS * KOMERCINĖ *
DRAUDA - INSURANCE
Walter V. Dauginis Insurance Broker Limited,
2 Jane Street, Suite 204 (kampas Jane ir Bloor), Toronto, Ont. M6S 4W3
416 762-4232 FAX 416 762-5588

TORONTO ONT

Anapilio žinios

– Parapijos choras po vasaros atostogų renkasi pirmajai repeticijai rugsėjo 13, sekmadienį, 10 val. ryto. Kviečiami visi buvusieji choristai ir nauji asmenys įsijungti į choro eiles ir bendrai garbinti Dievą giesmėmis.

– Anapilio knygyne galima įsigyti Antrosios pasaulio lietuvių dainų šventės ir koncerto "Dainų dainelė" vaizdajuosčių. Be to, knygyne gauta: žurnalo "Tremtinys" nr. 29 ir žurnalo "Virtuvė" nr. 9, pilnas puikių receptų.

– Mišios rugpjūčio 29, šeštadienį, Delhi Šv. Kazimiero šventovėje 6 v.v. už a.a. Vincą ir Verą Treigius; Mišios rugpjūčio 30, sekmadienį: Lietuvos kankinių šventovėje 9.30 v.r. už Puniškų šeimos narius; 11 v.r. už parapiją; Vasagos Gerojo Ganytojo šventovėje 10 v.r. už a.a. Stasę ir Kęstutį Grigaičius.

Išganytojo parapijos žinios

– Pamaldos sekmadienį 9.30 val. ryto. Rugsėjo mėn. 6 d. pamaldos su Šv. Komunija.

– Parapijos tarybos posėdis įvyks rugsėjo mėn. 15 d., 7.30 v. vak. p.p. Bumeistrų bute.

Lietuvių Namų žinios

– Sekmadienio, rugpjūčio 23 d. popietėje dalyvavo 184 asmenys. Svečių knygoje pasirašė Gražina Katilienė, A. Paliukienė, Vytautas Markuvėnas iš Kauno, J. Kuzmas, Kristina Kulvinskaitė iš Vilniaus, Laura Kulvinskaitė iš Mažeikių, Hele Rehberg iš Berlyno, Vokietijos. Pranešimus padarė ir su svečiais supažindino LN valdybos narė L. Pocienė.

– LN valdybos posėdis – rugsėjo 10, ketvirtadienį, 7 v.v.

– Rugpjūčio 26, trečiadienį, 1 v.p.p. šaukiamas LN vyrų būrelio valdybos posėdis. Bus aptarimi LN poilsio stovyklos reikalai ir ateities planai. Negalintieji dalyvauti, prašomi pranešti T. Stanuliui tel. 416 769-1616.

– Galima įsigyti įdomių vaizdajuosčių iš Lietuvos. Skambinti S. Pabricienei tel. 416 762-5419 arba V. Kulniui tel. 416 769-1266.

– J. ir A. Šimkai slaugos namams po $50 aukojo: a.a. Zigmo Revo ir a.a. Alekso Kuzmarskio atminimui.

– Aukos slaugos namams priimamos Toronto ir Hamiltono kredito kooperatyvuose arba siųsti tiesiog: Labdaros fondas, Lietuvių slaugos namai, 1573 Bloor St. W. Toronto ON M6P 1A6.

"Angeliukų" chorui E. Girėnienė aukojo $25.

Keltuvo vajui J. Staškevičius aukojo $100.

Šv. Jono lietuvių kapinėms aukojo: $100 – J. Mickevičius; $50 – B. Vaičiūnienė, I. Paškauskienė.

A. a. Zigmo Revo atminimui Lietuvių Namų moterų būrelis "Tėviškės žiburiams" aukojo $50.

Prisikėlimo parapijos žinios

– Sekmadieniais per 10.15 Mišias aukas neša tie, kurių intencija Mišios aukojamos.

– Santuokos sakramentą priėmė Kristina Drąsutytė ir Paulius Sokolovas.

– Rugpjūčio 19 d. palaidotas a.a. Petras Seibutis, 73 m. Paliko žmoną Veroniką. Rugpjūčio 20 d. palaidota a.a. dr. Aniceta Matulionienė, 95 m. Paliko dukrą dr. Juditą Čuplinskienę ir brolį Benediktą Stonkų su šeimomis. Rugpjūčio 22 d. palaidotas a.a. Juozas Pikelis, 94 m. Lietuvoje mirė Motiejus Pūkas, parapijiečio Antano Pūko brolis. Hamiltone mirė a.a. Teresė Murauskienė, Viktoro Gražulio pusseserė.

– Parapijos choro pirmoji repeticija po vasaros atostogų bus rugsėjo 10, ketvirtadienį, 7 v.v. muzikos studijoje. Sezono pradžia yra gera proga įstoti į parapijos chorą ir savo balsais prisidėti prie sekmadienių liturgijos.

– Parapijos tarybos susirinkimas, į kurį kviečiami ir parapijos persikėlimo, ir persikėlimo vajaus komitetų nariai, vyks rugsėjo 14, pirmadienį, 7 v.v. parodų salėje. Susirinkime dalyvaus architektas A. Švedas, kuris padarys pranešimą ir atsakys klausimus, liečiančius naujas parapijos patalpas. Parapijos tarybai, šalia rinktų tarybos narių, priklauso ir parapijoj veikiančių organizacijų atstovai.

– "The Catholic Register", savaitinis katalikų laikraštis, sekmadieniais yra padėtas šventovės prieangyje. Tai įdomus ir naudingas laikraštis, kuris daug rašo apie tai, ko pasaulinė spauda vengia ar aprašo šališkai.

– Mišios sekmadienį, rugpjūčio 30: 8.15 v.r. už Batakių šeimos mirusius; 9.15 v.r. už a.a. Praną Gegužį; 10.15 v.r. už a.a. Bronių Genčių, už Ulbų šeimos mirusius, padėkos intencija; 11.30 v.r. už gyvus ir mirusius parapijiečius.

Muziejaus archyvo žinios

Ruošiama paroda pagerbti Šv. Jono Kr.-Lietuvos kankinių parapijos 70 m. jubiliejų. Turintys nuotraukų ar dokumentų, nušviečiančių parapijos istoriją, labai prašomi jas palikti "TŽ" arba parapijos raštinėje. Paskolintos nuotraukos bus grąžintos. Muziejaus tel. (905) 566-8755.

A. a. Anicetos Matulionienės šviesios atminties prisiminimui Valentina Balsienė "Tėviškės žiburiams" aukojo $20.

A.a. dr. Anicetai Matulionienei mirus, dukrai dr. Juditai Čuplinskienei, jos vyrui Eugenijui ir visai šeimai vietoje gėlių J. Rinkūnienė "Tėviškės žiburiams" aukojo $25.

A. a. Zigmui Revui mirus, užjausdami žmoną ir dukras, Birutė ir Bronius Tamošiūnai "Tėviškės žiburiams" aukojo $25.

A. a. Jonui Didžbaliui mirus, A. P. Brodickai "Kovai su vėžio liga Lietuvoje aukojo $10.

Anapilio vaikų darželio rėmėjų surengtoje gegužinėje Vasagoje "žuvauja" Adelė Pabrėžaitė ir Simonė Pabrėžaitė Ntr. G. Paulionienės

Anapilio vaikų darželio rėmėjų gegužinėje Vasagoje linksmina dalyvius (iš kairės): M. GABRYS, T. PABRĖŽA, A. KUSINSKAS

Nuotr. G. Paulionienės

Grįžusiam iš Kanados į Lietuvą VITALIUI MATULAIČIUI su žmona įteiktas Toronto Maironio mokyklos leidinys Vilniuje. Antroji iš kairės – Toronto Maironio mokyklos vedėja GIEDRA PAULIONIENĖ, ketvirtoji – tos mokyklos mokytoja I. EHLERS

Kviečiame į pagalbą Lietuvai

Kanada turi paremti Lietuvos siekius tapti Šiaurės Atlanto sąjungos (NATO) nare 1999 metais balandžio mėn. Vašingtone, kur bus svarstomas naujų kandidatų priėmimas

LIETUVIAI KANADOS PILIEČIAI PRAŠOMI ĮSIJUNGTI

Informacinis susirinkimas šaukiamas Toronte

1998 m. rugsėjo 1 d., 7 val. vak.

***Prisikėlimo parapijos parodų salėje** (1011 College Str., Toronto, Ont.)*

Darbotvarkė: ❒ Informacijos pristatymas ❒ Laiškų rašymo vajus ❒ Diskusijos, vaišės

Rengia ir visus kviečia – KLB krašto valdyba

Toronto katalikiškų mokyklų vadovybė praneša, kad mokslo metai pradžios ir vidurinėse mokyklose Toronte prasideda rugsėjo 8 d. Privačias (separate) mokyklas remiantiems ir gyvenantiems už Toronto ribų nebereikės mokėti mokslapinigių už vaikus, siunčiamus į Toronto katalikiškas mokyklas. Daugiau informacijų galima gauti paskambinus tel. 416 222-8282, ext. 5320 arba 2548. **Inf.**

Lietuvių Namų visuomeninės veiklos komiteto susirinkimas įvyks rugsėjo 13 d., 1.30 v. p.p. LN seklyčioje. Kviečiami dalyvauti LN moterų, vyrų, kultūros komisijos ir "Atžalyno" atstovai. Pageidautina – mažiausiai po 3 atstovus iš kiekvienos organizacijos.

Aldona Dargytė-Byszkiewicz,
LN Vis. veiklos k-to pirmininkė

Toronto vyrų choras "Aras" pradės repeticijas antradienį, rugsėjo 15, 7 val. v. Lietuvių Namuose. Kviečiami choristai sugrįžti ir nauji prisijungti. **Choro valdyba**

A. a. Aleksandrui Juciui mirus, užjausdami žmoną ir jos artimuosius, Birutė ir Bronius Tamošiūnai "Tėviškės žiburiams" aukojo $25.

A. a. Aleksui Juciui mirus, užjausdami žmoną Adą ir jos dukrą Ritą su šeima, Rima ir Jonas Bačanskai "Kovai su vėžio liga Lietuvoje" aukojo $50 (JAV).

A. a. Jono Deksnio atminimui žmona Aniceta Deksnienė ir šeima Kanados lietuvių fondui aukojo $50.

A. a. Mečislovo Abromaičio 10 metų mirties prisiminimui Lietuvių Namų moterų būrelis "Tėviškės žiburiams" aukojo $50.

PADĖKA

Nuoširdus ačiū visoms rengėjoms ir viešnioms už man surengtą mergvakarį. Ypatingas ačiū "Tėviškės žiburių" darbuotojoms – R. Sakalaitei-Jonaitienei, V. Baliūnienei, A. Trussow, G. Gaižutienei, V. Petrauskienei ir visoms dalyvavusioms. Labai dėkoju už gražias dovanas, prisidėjusioms prie maisto paruošimo ir patalpų papuošimo. Ačiū R. Jonaitienei už tartus nuoširdžius žodžius ir nuostabias gėles. Esu dėkinga fotografui ir filmuotojui – savo tėtei G. Tumosai, kurio dėka aš ir mano būsimas vyras Aaron prisiminsime šį gražų įvykį. Ačiū visoms atsilankiusioms į šią gražią popietę, kuri liks ilgam mano prisiminimui.

Rasuolė Tumosaitė

• **Mums, lietuviams, šiandieną sava spauda yra reikšmingiausias religinis ir tautinis bastionas**

BERNARDAS BRAZDŽIONIS

Kanados lietuvių bendruomenės krašto valdyba rugpjūčio 16 d. Toronte išplatino atsišaukimus, kviečiančius į pagalbą Lietuvos respublikai, siekiančiai patekti į ŠAS-gą (NATO). Lietuviai Kanados piliečiai turėtų kreiptis į Kanados vyriausybę prašant paremti Lietuvos ŠAS-gos (NATO) narystę, kuri gali būti svarstoma 1999 m. balandžio mėn. Vašingtone. Tuo reikalu informacijos sesijos numatomos įvairiose Kanados vietovėse rugsėjo ir spalio mėnesiais. Toronte ji įvyks rugsėjo 1 d., 7 v.v. Prisikėlimo parapijos parodų salėje. Kviečiami visi dalyvauti. **Inf.**

A. a. Jono Tarvydo atminimui pagerbti "Laptevų jūros tremtinių brolijai" Lietuvoje aukojo: $50 – B. V. Biretos, G. A. Tarvydai, E. M. Tarvydai, I. P. Tarvydai; $30 – A. S. Karnai; $20 – L. Čekauskas, S. Dalius, J. Deveikis, P. S. Kanopai, P. Krivinckienė, A. Mačiulaitienė, A. Petraitienė, J. R. Pleiniai, A. Prunskus, J. M. Rybiai, J. Stankus; $10 – M. Borusienė, N. Kisiūnienė, R. A. Simanavičiai, A. Senkus, L. Štuikienė, D. Vaitiekūnas.

A. a. Jono Tarvydo atminimui, užjausdami žmoną Magdaleną ir likusius gimines Lietuvoje, vietoj gėlių "Pagalba Lietuvos vaikams" aukojo: $20 – E. J. Bubniai, A. Deksnienė, V. Šniuolienė, O. B. Steponavičiai.

A. a. Aleksandrui Kuzmarskiui mirus, sergantiems vaikučiams, "Kovai su vėžio liga Lietuvoje" aukojo: $50 – V. Kuzmarskienė; $25 – K. Budrevičius; $20 – J. Bakis; $15 – T. B. Stanuliai; $10 – A. r. Trumpos, V. Gudaitis, B. Sapijonienė, O. Dirmantienė, P. M. Puidokai, A. A. Dudoniai, R., Žiogarys, J. Barakauskas, S. M. Jokubaičiai, A. Augaitienė, A. J. Puka; $5 – S. D. Dačkai, A. P. Kružikai. **M.P.**

A. a. dr. A. Matulionienės atminimui pagerbti tremtinių vaikaičių mokyklai "Lietuvių Namai" Vilniuje E. Lorencienė aukojo $50.

Sveikindami bičiulius Adolfiną ir Gediminą Skaisčius penkiasdešimties metų vedybų sukakties proga, Nijolė ir Jonas Šimkai bei Aldona ir Jonas Kutkos atsiuntė $100 auką *"Tremtinių grįžimo fondui"*. **Eleonora Ališauskienė** atsiuntė $50 auką našlaičių vaikų fondui *"Vaiko tėviškės namai"*.

KLK moterų dr-jos centro valdyba

PARDUODAMA "Baker's Dozen Donuts" kavinė, 1780 King. St. East, Kitchener, Ont. Paranki vietovė, tvirta investicija. Dėl informacijos skambinti Tom telefonu 519 743-0543.

Įvairios žinios

"The Universe", Anglijoje leidžiamas laikraštis, 1998 m. rugpjūčio 2 d. laidoje, pirmame puslapyje išspausdino Simon Caldwell straipsnį apie Kaune dingusį kun. R. Mikutavičių, kuris galėjęs būti Rusijos mafijos auka. Rašoma, kad pastarasis šiais metais dar buvęs Anglijos ir Valijos vyskupų konferencijos svečiu. Buvęs žymus religinio meno žinovas, daug vertingų kūrinių laikęs savo namuose. Lankydamasis Anglijoje norėjęs daugiau sužinoti apie šio krašto šventovių architektūrą. **Inf.**

Didelį šuolį į priekį, tikrą ir reikšmingą spaudos perversmą, pasiryžęs daryti antras tiražo dydžiu Lietuvos dienraštis "Kauno diena", ateityje galįs tapti rimtu konkurentu didžiausiajam – "Lietuvos rytui". Pasak "Atgimimo" (1998.VIII.7), stambiausia Norvegijos firma "Orkla", jos padalinys "Orkla Media", investuojanti pinigus į spaudą ir jau turinti didžiųjų Lenkijos laikraščių akcijų, po pusantrų metų trukusių derybų įsigijo kontrolinį akcijų paketą "Kauno dienoje". Rinkos reikalavimai vertę laikraštį ieškoti gerų investuotojų. Patenkinti esą ir investuotojai, tyrę laikraščio ekonominius bei organizacinius rodiklius. "Kauno dienos" vyr. redaktorė Teklė Mačiulienė sakė, kad turėjusi nemažai pasiūlymų ir iš Lietuvos verslininkų, bet nutarta su jais nesusirišti apsisaugojant nuo ateityje galimo politinio spaudimo. Numatoma investuoti iki 15 milijonų dolerių steigiant modernią spaustuvę, kuri galės spausdinti ir kitus laikraščius bei žurnalus. **Snk.**

Kanados lietuvių dailininkų sąjunga, tęsdama tradicijas, rengia kasmetinę parodą Toronto "Skylight" galerijoje lapkričio mėnesį. Šių metų tema "Ant tilto" (On the Bridge) simbolizuoja dviejų kultūrų susikryžiavimą. Kanados lietuvių dailininkų sąjunga arba KLDS (The Association of Lithuanian-Canadian Artists – ALCA) – anksčiau buvo žinoma kaip Lietuvių dailininkų grupė (The Lithuanian Group of Artists) – dabar sudaro vaizduojamosios dailės menininkų sąjungą, siekiančią atstovauti lietuvių kilmės dailininkų įnašui į margą Kanados kultūrą. Sąjunga kviečia įsijungti ir aktyviai dalyvauti tiek dailininkus, tiek ir jų rėmėjus, norinčius prisidėti prie Kanados lietuvių kultūrinio gyvenimo per vaizduojamuosius menus. Lietuvių kilmės dailininkai, gyvenantys Kanadoje ir norintys dalyvauti šių metų parodoje, prašomi apie tai pranešti šiuo adresu: Jurgis Račkus (tel. 905 822-8477), 1998 Lakeshore Road W., Mississauga, ON, L5J 1J8. **Inf.**

MONTREALQUE

Kai kurių Europos kraštų karininkai kasmet mokosi prancūzų ir anglų kalbų St. Jean-sur-Richelieu, Que., Kanados karinėje bazėje. Pernai Lietuvos karininkų nebuvo. Užtat šiemet atvyko net keturi mokytis prancūzų kalbos: kpt. Gediminas Jurgutis, kpt. Sergiejus Venclovaitis, vyr. ltn. Irmantas Samulionis ir vyr. ltn. Vidas Šarakauskas. Jų mokslas tęsis nuo rugpjūčio pradžios iki Kalėdų. Reikia tikėtis, kad ir Montrealio lietuviams atsiras progų susitikti su jais.

Daug lietuvių montrealiečių šią vasarą lankėsi Lietuvoje. Vieni išbuvo ten porą savaičių, kiti – daugiau negu du mėnesius. Kurie lankėsi ne pirmą kartą, pastebėjo didelę pažangą miestų atstatyme ir žemės ūkyje. Antros ir trečios kartos lankytojai buvo sužavėti Lietuvos grožiu bei gyventojų nuoširdumu.

Meškeriotojų-medžiotojų klubo "Nida" gegužinė įvyko rugpjūčio 16 d. savame sklype prie Rimeikių sodybos. Kun. Kazimieras Ambrasas, SJ, 1 val. p.p. gamtoje atnašavo Mišias. Vėliau buvo vaišinamasi; pravesti įvairūs žaidimai suaugusiems ir vaikams. Esant gražiam orui, prisirinko daug dalyvių. Gegužinė puikiai pavyko.

Juozas Šiaučiulis Vilniuje išleido antrą savo eilėraščių rinkinį "Beržai mano broliai". **B. S.**

LITAS

Montrealio lietuvių kredito unija

1475, rue De Sève, Montréal (Québec) H4E 2A8

Tel.: 766-5827 **FAX: 766-1349**

ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.

Namai – Automobiliai – Prekyba – Atsakomybė
3907A Rosemont Blvd., Montreal, Que. H1X 1L7
Tel. 514 722-3545 **FAX 514 722-3546**
JOANA ADAMONYTĖ, A.I.B. *DONNA SVRAKA, A.I.B.*
PETRAS ADAMONIS, C.I.B. **Res. 514 256-5355**
Greitas ir tikslus patarnavimas. Pasitejravimas neįpareigoja apsidrausti.

KLB pranešimas

KLB krašto tarybos vyriausia rinkimų komisija praneša, kad rinkimai į krašto tarybą įvyks 1998 m. rugsėjo 20 d. šiose apylinkėse: Hamiltone, Londone ir Toronte. Kitose apylinkėse tarybos nariai bus išrinkti aklamacijos būdu. Skelbiame kandidatų sąrašą:

Hamiltono apylinkė: Dalius Stasys, Deksnys Kazimieras, Gedris Andrius, Kareckas Stasys, Kvedaras Vaidotas, Mačys Bernardas, Remesat Viktoras, Skaistys Gediminas, Stanevičienė Vida ir Stankus Jonas. Balsuojama už 8 kandidatus.

Londono apylinkė: Gocentas Evaldas, Kurienė Rasa, Mitalas Romas, Petrašiūnas Andrius, Petrauskas Edmundas ir Petrauskienė Gražina. Balsuojama už 4 kandidatus.

Toronto apylinkė: Adamonytė Julija, Čuplinskas Eugenijus, Čuplinskienė Judita, Ehlers Leonas, Garbaliauskienė Danutė, Jonuška Leonardas, Janušonienė Violeta, Juodis Rimas, Kaminskas Algirdas, Karasiejus Juozas, Lasienė Joana, Laurinavičius Raimundas, Paulionienė Giedra, Petrauskas Rymantas, Petrauskienė Gabija, Piečaitienė Silvija, Putrimas Edmundas, Rašymas Antanas, Ross Irena, Stasiulevičius Gintas, Stanevičius Matas, Staškevičius Jonas, Šturmas Petras, Vaičiūnas Algirdas, Zubrickienė Virginija, Žiemelytė Slava ir Žilinskienė Rūta. Balsuojama už 18 kandidatų. Balsuoti gali visi lietuviai, sulaukę 18 metų. Toronto apylinkėje balsavimas vyks visose lietuvių parapijose ir "Vilniaus rūmuose" nuo 10 v. ryto iki 1 v.p.p. Lietuvių Namuose nuo 11 v. ryto iki 2 v.p.p. Kviečiame visus kuo gausiau rinkimuose dalyvauti.

Vyriausia rinkimų komisija

REIKALINGAS namų prievaizda šešiom dienom per savaitę. Gyventi turėtų tuose namuose. Skambinti Lubai 905 889-0994.

KAUNO CENTRE, Gedimino ir Donelaičio g., parduodamas 5 kambarių didelis butas. Kaina $65, 000 (JAV). Skambinti 905 279-6875.

REIKALINGA auklė, kuri gyventų su mumis Richmond Hill ir atliktų namų ruošos darbus. Turi kalbėti rusiškai ar angliškai. Skambinti Sašai tel. 905 771-0703 arba 416 226-9770.

ATLIEKU staliaus, vidaus sienų (drywall), dažymo, plytelių dėjimo, elektros įvedimo, vandentiekio sistemos įvedimo (plumbing) darbus. Įrengiu pirtis (saunas), dengiu stogus. Skambinti Algiui tel. 905 272-8323. Pager 416 715-4783.

Punia Construction Ltd.
NAMŲ REMONTO BENDROVĖ
atlieka įvairiausius statybos-remonto darbus.
Įvedame dujotiekius, oro ir vandens šildymo sistemas, atliekame visus elektros bei vandentiekio darbus, nusausiname rūsius, dengiame stogus ir t. t. Garantuojame gerą darbo kokybę. Skambinti
Alvydui tel. 905 848-9628
416 609-5108 (pager).

METINĖ "TĖVIŠKĖS ŽIBURIŲ" prenumerata oro paštu - 135 doleriai visuose pasaulio kraštuose, įskaitant ir Lietuvą.

CLEAN FOREVER. Valome kilimus, minkštus baldus ir automobilių vidų nauju būdu – sausomis putomis. Kilimas išdžiūna per 1-2 valandas. Labai gera kokybė. Skambinti bet kuriuo laiku tel. 416 503-1687.

SIŪLOMAS DARBAS lietuviškai kalbančiam asmeniui arba porai, kurie kartu gyventų ir prižiūrėtų 85 metų amžiaus asmenį netoli Londono, Ont. Duodamas pilnas išlaikymas. Galima naudotis automobiliu. Teirautis skambinant (paliekant tel. įrašus) Algiui Oakvilėje 905 845-7511 arba 905 827-1772; ar Daliai Londone, Ont. 519 644-1235; 519 432-2111; 519 432-3920.

BANGA RENOVATIONS, namų remonto bei pataisymų bendrovė, atlieka įvairius staliaus, vidaus sienų (drywall), plytelių klojimo, dažymo darbus. Įrengia rūsius, vonios kambarius. Taiso smulkius vandentiekio bei elektros gedimus. Stato lauko verandas, tvoras. Garantuojamos prieinamos kainos ir darbo kokybė. Skambinti Robertui Melkiui, tel. 416 760-7181.

Neužmirškime spaudos

Iškeliaujantiems į amžinybę kyla klausimas, kam palikti savo santaupas. Neužmirština, kad tarp įvairių fondų, lietuviškų institucijų bei organizacijų yra jau 49 metų sulaukę "Tėviškės žiburiai" – plačios apimties savaitraštis. Rašydami savo testamentus, neužmirškite ir jo. Iškeliauja tautiečiai į anapus vienas po kito, o "Tėviškės žiburiai" lieka šviesti ir toliau. Mažėjant tautiečių skaičiui, jie reikalingi vis didesnės paramos, ypač nuolat kylant paruošimo ir spausdinimo išlaidoms. Testamentinis palikimas "Tėviškės žiburiams" bus prasminga parama ir visai lietuviškai veiklai. Adresas: "Tėviškės žiburiai", 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ont., L5C 1T3, Canada.

"TŽ" leidėjai

II-OJI PASAULIO LIETUVIŲ DAINŲ ŠVENTĖ – 1998. Trys aukštos kokybės vaizdajuostės: 1. Ansamblių vakaras Kalnų parke liepos 4 d. (2 val.). 2. Šokių diena "Žalgirio" stadione liepos 5 d. (2 val.). 3. Dainų diena Vingio parke liepos 6 d. (4 val.). Šias vaizdajuostes galite užsisakyti iš International Historic Films, Inc. skambinant telefonu 773-927-2900 arba raštu, 3533 S. Archer Ave. Chicago, IL 60609 USA. Vienos vaizdajuostės kaina tik 30 (Kan.), arba visos trys $70 (Kan.) ir $5 už persiuntimą. Mes priimame asmeniškus čekius (Kanados doleriais) arba "VISA/Mastercard" kredito korteles. Sav. Petras Bernotas.